

Laja Laka Ma MATAYO Kugu

*Yi Liṅgi 'Ba Yēsu Ga
(LK 3:23-38)*

¹ Ame na rɔ möyì 'bu löbu 'ba Yēsu Kurisitö kupö Dawidi kupö Abarayama.

² Abarayama na köyö Yisika, Yisika na köyö Yakoba, Yakoba na köyö Yuda ni ti löndö bo ga.

³ Yuda na köyö Pereze ni ti Zera ame mönni na rɔ Tamara ne. Pereze na köyö Ezerona, Ezerona na köyö Rami.

⁴ Rami na köyö Aminadaba, Aminadaba na köyö Nasona, Nasona na köyö Salamono.

⁵ Salamono na köyö Bɔwaza ame ma mo rɔ Raba ne. Bɔwaza na köyö Obede ame ma mo rɔ Ruta ne. Obede na köyö Yisayi.

⁶ Yisayi na köyö Dawidi bɔ dɔliŋɔ.

Dawidi na köyö Solomo ame ma mo rɔ makuru'bē pötö Uriya ne.

⁷ Solomo na köyö Rebama, Rebama na köyö Abiya, Abiya na köyö Asa.

⁸ Asa na köyö Yesopata, Yesopata na köyö Yorama, Yorama na köyö Uziya.

⁹ Uziya na köyö Yotama, Yotama na köyö Aza, Aza na köyö Ezikiya.

¹⁰ Ezikiya na köyö Manase, Manase na köyö Amona, Amona na köyö Yosiya.

¹¹ Yosiya na köyö Yekoniya ni ti löndö bo ga mi kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele.

¹² Di pötö tinda'ba bilaka kari Babele na Yekoniya köyö Salatele, Salatele na köyö Zerobabele,

¹³ Zerobabele na köyö Abiyuda, Abiyuda na köyö Elekima, Elekima na köyö Azora,

¹⁴ Azora na köyö Zadoka, Zadoka na köyö Akimi, Akimi na köyö Eliyuda,

¹⁵ Eliyuda na köyö Elezara, Elezara na köyö Matana, Matana na köyö Yakoba,

¹⁶ Yakoba na köyö Yesepa ame bo na ro me'de 'ba Mariya ma 'ba Yesu ma kideki ro Kurisito ne.

¹⁷ Tine 'bu löbu ma kisaki di zi Abarayama nbö kömö zi Dawidi edi pili 'buté domosowo. Kina ma kisaki di zi Dawidi nbö kömö mi kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele edi pili 'buté domosowo. Kina ma kisaki di mi kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele nbö kömö zi Kurisito edi gbi pili 'buté domosowo.

Töyö Yesu
(LK 2:1-7)

¹⁸ Tine töyö Yesu Kurisito na kozo a nime te. Jodo kilibo ma bo Mariya 'deni 'do togbe mo zi Yesepa tine gba kinza lijé kodo'bo dönni de loko ari kikali röni loko omo 'deni ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

¹⁹ Tine me'de ni Yesepa ro bo lende laka, kina bo o'doko de 'do tuburu loko komo bilaka ma konzi. Kina bo komeri ngi 'do tope loko lowo.

²⁰ Kina odo bo ko'do meri mo 'deni tara tine, Boko'ba i'di nyi ko'de ngi do bo kina malayika 'ba Boko'ba kilende zi bo, iya te, "Yesepa kupö

Dawidi, kinza kere dē di bi togba Mariya zīyī liṅɔ rɔ 'ja 'bī. Römöyī kole nima mīnī ne Nyī Kɔtɔ Laka na ki'di lɔko kɔmɔ.

²¹ Lɔko ti köyö kole kina ti kīdēkī möyī mo rɔ Yēsu. Römöyī bo na ti kɔmɔ bilaka abo ga yaga di mī lende kēnyē 'bēnnī ga.”

²² Wa naga nime o'do rōnnī 'deni 'do kēdī kɔzɔ wa ma tōnē ga Boko'ba ki'di bɔ kumē lende abo ga kiya 'deni molo ne tara. Ame kiya te,

²³ “Nyiti mɔtɔ gba rɔ yītō ti kɔmɔ 'deni köyö kole. Kina ti kīdēkī möyī mo rɔ Imanuwēlē.” Ame 'jɔ 'ba lende 'ba möyī nima iya te, “Boko'ba ēdī tize.”

²⁴ Kina ɔdo Yesepa konḡɔ bi tine bo ogbe Mariya ṅgī kɔzɔ ma malayika 'ba Boko'ba kiya zi bo.

²⁵ Tine Yesepa ni inda'ba dōnnī dē titi ti Mariya ṅbō lɔko köyö kole. Kina bo ki'di möyī mo ṅgī rɔ Yēsu.

2

Tako 'Ba Bɔ Lende Kikali

¹ Öyö Yēsu 'deni Beteleme mī dɔyayi 'ba Yudayi mī kada 'ba Erode bɔ dɔliṅɔ. Kina bɔ lende kikali mɔtɔ ga ako ra di bīcī tɔrɔ ṅbō kōmō Yerosalema.

² Lījē ititi, tēgē, “Kole nime köyö bine rɔ ṅere 'ba Yudayi ne, bo ēdī yala ga? Kēlu abo do'ja 'deni di bīcī tɔrɔ, kina me dako tīlēlu bo.”

³ Kina ɔdo Erode kuwō lende nime 'deni te tine, mī bo ēnyī kombi ṅgī kina bilaka 'ba Yerosalema mɔtɔ ga yīmo ombi 'deni gbī.

⁴ Kina bo kari kīdēkī löbu 'ba bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ṅgī pili ḡo kako

zi bo, kina bo kititi lijë, bo iya te, “Ɔdo tara ne Kurisitö ame Boko'ba kedi koja kako di mitoro ne edi koyö bo yala ga ya?”

⁵ Lijë iya te, “Edi koyö Kurisitö mi Beteleme mi doyayi 'ba Yudayi bine. Römöyï bo kumë lende 'ba Boko'ba moto ugu lende nime 'deni molo ame kiya te,

⁶ 'Ni, Beteleme, doyayi 'ba Yudayi nime, inza 'beyi kulowo woti titiyi beri di mi doyayi 'ba Yudayi nime. Bilaka ma lobu ti kodo 'deni di miyi ame go kokoko bilaka ma ga 'ba Yisarele.’ ”

⁷ Kina Erode kideki bo lende kikali tone ga ngi lowo kako zi bo go lijë kiya kada 'ba todo 'ba kèlu nima zi bo.

⁸ Kina bo kenyi koja lijë ngi kari, bo iya te, “Arike Beteleme toma go kole nima. Ɔdo ko'jake bo 'deni ako kiyake lende mo zo go mari gbi tilèlu bo.”

⁹⁻¹⁰ Kina odo lijë kuwo lende kiya 'ba Erode nima 'deni tine lijë enyi ngi tari. Kina lijë ko'ja kèlu mo tone lijë ko'ja molo di yibi ne ngi. Kina odo lijë ko'ja 'deni tara tine lijë ngi ti mi keyi ro mbembë.

Kèlu nima osö nduwë dogba zinni nbö kari koro do bi ame kole Yesu kedi teyi ne.

¹¹ Kina lijë kodo ngi kari ko'ja kole ni kedi ro yayi ti ma mo. Kina lijë kolodo ngi beri tilèlu bo. Kina lijë kunyë kpa sandu 'benni ga ngi, lijë ki'di kpa kazi ki'di 'benni ga zi kole nima. Kpa kazi ki'di mo ga ro yamo kobokobö, ti akato kele ti wowo kele moto kideki moyi mo ro muri.

12 Tine na Boko'ba kiyandi lijë ngi ti nyi kinza lijë kileki de kpe kebe do Erode. Kina lijë kileki ngi kari do yayi 'benni ti kori ma lowo mota.

Tiriŋa Ti Yesu Ezipeto

13 Kina do ya naga nima kari 'deni tine, Boko'ba i'di nyi ko'de ngi do Yesepa, kina malayika kiya zi bo, iya te, "Erode o'doko toma go kole nime 'do bo kupö yaga. Enyi ti kole nime ti ma mo kirina kari Ezipeto. Oloma yayi nbö ma na 'jaa ti miya ziyi go kileki."

14 Kina Yesepa kenyi ngi mi korondo nima kirina kari Ezipeto ti kole tone ti ma mo.

15 Lijë ari 'do toloma Ezipeto yayi nbö komo mi kada 'ba tole 'ba Erode.

Loma 'benni yayi nima edi 'deni kozo lende 'ba Boko'ba ame tone bo kiya 'deni molo ti bo kume lende abo mota, kiya te, "Mideki kole ma 'deni kako di Ezipeto."

Tupö Kole Botoni Di Mi Beteleme

16 Kina do Erode kikali 'deni bo lende kikali naga nima indende do bo 'deni kozo a nima tara tine, mi bo enyi kata ngi. Kina bo koja bo kanya abo ga ngi kari mi doling pili 'ba Beteleme tupö kole titi ame ga pili ro botoni ne, ame komo koo mo ga kedii 'deni riyö nbö komo do ame ga koyö mi komo koo mo nima ne. Tisaki mo di do ame ga komo koo mo ga kedii 'deni riyö ne romoyi go lende 'ba kada 'ba tado 'ba keli ame bo kuwo lende mo di zi bo lende kikali naga nima ne.

17 Tupö kole titi 'ba Beteleme naga nime edi 'deni kozo lende 'ba Boko'ba ame bo kiya 'deni

molo ne tara, ame Yeremaya kumë 'deni molo kiya te,

¹⁸ “Birɔ ëdī kudu mī Rama, birɔ 'ba monɔ ni ti kuwu. Rayile na kēdī kudu gɔ kole 'ba kole 'bēnnī ga. Lijē ōlē 'deni pili kina loko o'dokɔ dē kpe gɔ kuyē kōmōnī.”

Loma Mī Nazareta

¹⁹ Tine Yesepa ni ëdī 'deni koloma mī Ezipeto. Kina ɔɔɔ Erode kōlē 'deni tine, na Boko'ba ki'di nyī ko'de ngī dɔ Yesepa, kina malayika kɔɔɔ ngī zi bo,

²⁰ kiya te, “Ēnyī di bine ti kole titi nime ti ma mo kileki kari mī dɔyayi 'ba Yisarele. Bilaka ma tōnē ga yayi ko'dokɔ tupō kole nime ne lijē ōlē 'deni.”

²¹ Kina bo kēnyī ngī ti kole tōnē ti ma mo, bo kileki kari mī dɔyayi 'ba Yisarele.

²² Tine bo ari kuwō 'böwu tēgē kole 'ba Erode, ame kīdēkī mōyī mo rɔ Arokelawo ne, na 'deni rɔ ɱere 'ba Yudayi. Kina bo kere ngī di bi tari toloma mī Yudayi. Kina Boko'ba ki'di nyī mɔɔ ko'de gbī dɔ bo, kiya zi bo gɔ bo kari koloma Galilaya.

²³ Kina ɔɔɔ bo kōmō 'deni yayi tine, bo ari koloma 'deni mī gawo mɔɔ kīdēkī rɔ Nazareta. Loma mī Nazareta nima ëdī 'deni kɔɔɔ lende 'ba Boko'ba ame bo kiya 'deni molo ne tara, ame bilaka mɔɔ ga kumē lende mo 'deni, kiya te, “Bɔ nima ti kīdēkī bo 'deni rɔ bilaka 'ba Nazareta.”

3

Yowani Bɔ Bapatisi

(MK 1:1-8; LK 3:1-18; YN 1:19-28)

¹ Mi kada naga nima yayi Yowani bo bapatisi odo 'deni yi mökö mi doyayi 'ba Yudayi. Kina bo kisaki 'deni tuwöwö laja 'ba Boko'ba zi bilaka.

² Iya te, “Otöke doye di mi lende kënyë 'be ga römöyï ñere löbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni ñoli.”

³ Yowani nime na tönë Yesaya bo kumë lende 'ba Boko'ba kiya lende molo go kö'du mo, ame bo kiya te, “Bo mato ëdi kuwöwö do bo di yi mökö kiya te, 'Ilenjoke kori zi ñere. Odoröke go kori zi bo.' ”

⁴ Bonjo 'ba ro Yowani o'do di mi sunë gamele. Kina kilaka na bo kudödu 'bömbö bo ro gasi. Akonyo abo ga ro mömi ni ti tagi 'ba mi 'boro.

⁵ Bilaka olo 'deni kari zi bo di mi Yerosalema, di mi dolinjo 'ba Yudayi pili kina gbï di mi linjo ame ga pili ñgosi kpa yöpö 'ba Yaradene ne.

⁶ Lijë odo kpënni go lende kënyë 'bënni ga kina bo kodo mini 'ba bapatisi ñgi dönni mi yöpö 'ba Yaradene.

⁷ Tine odo bo konjo ya ma kidëki ro Parosi ni ti Sadoke ma konzi 'deni këdi kako zi bo mi bapatisi tine, bo iya te, “Kpe kole 'ba murë naga nime, yë na ku'bölu ye tiriña di kpa ya nime këdi kako doye ne?”

⁸ O'döke wa ame ga 'do kileme otöke doye 'deni di mi lende kënyë 'be ga ne.

⁹ Kinza kebeke dë tomeri mo ti komöke di mi gomo nima go ame kiyake te kpe kupö Abarayama na ne. Ro ma laka miya ziye Boko'ba ti kikali ñgi togba döku naga nime ko'do ro kupö zi Abarayama.

¹⁰ Goroña ëdi 'deni ndö ndi ñgeri toga mo bëri ti ñgira'da mo. Ngëri ame ga pili kana a ma laka

dë ne ti koga bëri ku'du mi pa'do.

¹¹ Mëdi mo'do 'bama bapatisi nge dɔye ti mini 'do kileme do koto. Tine bo ma këdi kako di pötö ma nime, bo na mbiri di doma, pele ro tombi wari abo mo'bo dö. Bo ti ko'do 'ba bo bapatisi dɔye ti Nyi Koto Laka gbi ti pa'do.

¹² Bo ëdi ti kizëri abo 'do tubö nyönyu timo. Bo ti kotowa dokandilere abo, bo ki'di nyönyu abo ga mi mata tine turu mo bo ti konma yaga ti pa'do ame kinza kölu dö ne."

Bapatisi 'Ba Yësu

(MK 1:9-11; LK 3:21-22)

¹³ Kina Yësu kako di Galilaya kömö kpa yöpö 'ba Yaradene zi Yowani 'do ko'do bapatisi do bo.

¹⁴ Tine Yowani oma tota bo, iya te, "Ako za 'böwu zö, o'ja ma na 'do mari ziyi 'do ko'do bapatisi doma 'di?"

¹⁵ Tine Yësu ileki domo iya te, "I'di këdi tötö tara. Römöyi ti to'do mo te na ti do'do ngi kozo ako'doko abo 'ba Boko'ba tara." Kina Yowani kuti ngi gomo.

¹⁶ Kina do ko'do bapatisi 'deni do Yësu bo këdi kodo yaga di mi mini tine na mitoro kurögo rönö ngi zi bo. Kina bo ko'ja Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba këdi kako bëri do bo di mitoro kozo matukpuru tara.

¹⁷ Kina birö kudu ngi di mitoro kiya te, "Ame na ro kole ma. Mo'bo 'deni kulöwö. Ma ti mi këyi ro mbëmbë go lende abo."

4

*Akiyɔɔ Ma Kōmō Zi Yēsu**(MK 1:12-13; LK 4:1-13)*

¹ Kina Nyi Kɔto Laka koto Yēsu ngi kari yi mōkō 'dɔ Satani kiyɔɔ bo.

² Kina ɔɔ bo ko'dɔ tō'dō 'deni dɔ 'butē sowɔ bo konyo ɔto dē tine bo 'deni rɔ 'bö.

³ Kina Satani kako ngi zi bo kiya te, “Ɔɔ kēddi ngi rɔ kole 'ba Boko'ba ilende zi kulugbi dōku naga nime 'dɔ kuyi rōnni rɔ maŋgolɔ'bo ziyi.”

⁴ Tine Yēsu ileki dōmo, iya te, “Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bilaka oloma dē nge kɔto gɔ akonyo tine ti lende ame ga pili kēdi kɔɔ di kpa Boko'ba ne.’ ”

⁵ Kina Satani koto Yēsu ngi kari Yerosalema gawo kɔto laka nima, kina ki'di bo nbō dɔ kumu rō löbu 'ba Boko'ba,

⁶ kina kiya zi bo, iya te, “Ɔɔ kēddi ngi rɔ kole 'ba Boko'ba ola rōyi bēri. Rōmōyi ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bo ti ki'di lende zi malayika abo ga gɔ kō'du 'bi 'dɔ lijē kikapo yi kinza koga ndiyi ra yoki dōku ma kɔto mɔto.’ ”

⁷ Tine Yēsu ileki dōmo iya te, “Ugu 'deni gbī iya te, 'Kinza kiyɔɔ nere Boko'ba 'bi dē.’ ”

⁸ Kina Satani koto bo 'böwu nbō dɔ dōku ma kakpa rɔ dɔ kiteli kina kileme dɔliŋɔ nime ti tele mo ga pili zi bo,

⁹ iya te, “Wa naga nime pili ti mi'di ziyi ɔɔ kolɔɔ bēri zō kumōtu ma.”

¹⁰ Yēsu ileki dōmo zi bo, iya te, “Ese yaga di rōma Satani. Rōmōyi ugu 'deni iya te, 'Nere Boko'ba 'bi na nge kɔto 'dɔ kumōtu kulōmu kpēyi teyi.’ ”

11 Kina Satani kola bo ngi na malayika kako ngi tokonyi bo.

*Tisaki Ndoɔɔ 'Ba Yēsu
(MK 1:14-15; LK 4:14-15)*

12 Kina ɔɔɔ Yēsu kuwö 'deni kiya te i'di Yowani 'deni mi maboso tine, na bo kënyi ngi kari Galilaya.

13 Tine bo oloma dē Nazareta bo ari ngi nduwē Kaparanoma. Ame rɔ gawo ma kpa pöpö 'ba Galilaya mi dɔyayi 'ba Zebolona ni ti Napatali.

14 O'do rōni 'deni 'do kēdi kɔɔɔ ma tōnē Yesaya bɔ kumē lende 'ba Boko'ba kiya ne tara. Ame kiya te,

15 “Ya ma mi dɔyayi 'ba Zebolona ni ti Napatali, ti ya ma kpa kōri mini löbu ti ya ma gönyi yöpö 'ba Yaradene ti bilaka 'ba Galilaya dɔyayi ma ti bɔ löwö yimo,

16 lijē ame ga pili kēdi koloma mi bi kölu ne o'ja bi kɔɔɔ ma löbu 'deni. Bi kɔɔɔ oyi rōni 'deni dɔ ya ma kēdi koloma mi mandölu 'ba tölē naga.”

17 Mi kada nima yayi Yēsu isaki 'deni tuwöwö laja abo zi bilaka, iya te, “Otoke dɔye di mi lende kënyē 'be ga römöyi nere löbu 'ba Boko'ba ēdi 'deni ŋoli.”

*Tösö 'Ba Atoyi Gɔ Yēsu
(MK 1:16-20; LK 5:1-11)*

18 Kina ɔɔɔ Yēsu kēdi 'deni kilingere kebe kpa pöpö 'ba Galilaya tine, na bo kari ko'ja atoyi riyo mɔto ga ngi, Simona ma kideki rɔ Pitörö ni ti löndö bo Andareya kēdi ga rɔ tugu kenze di mi pöpö ti duru.

19 Kina Yësu kiya zïnni, iya te, “Ösöke goma, ti mi'di ye rɔ atoyi 'ba to'de bilaka kako zi Boko'ba.”

20 Kina lijë kola duru 'bënni ga ngi lijë kösö gɔ bo.

21 Kina ɔɔ bo kari nduwë dɔgba di yayi tine bo ari ko'ja löndö ma riyö moto ga gbï, Yakoba ni ti Yowani kole 'ba Zebedayo ga këdi mi sorope ti 'bu nni tileño duru 'bënni. Kina ɔɔ Yësu kidëki lijë tine,

22 lijë ënyi ngi kola sorope ti 'bu nni yayi, lijë kösö gɔ Yësu.

23 Yësu ilingere kote mi Galilaya toko tiyandi kɔmɔ bilaka mi rö 'ba mötu 'ba Yudayi, tuwöwö laja laka 'ba nɛre löbu 'ba Boko'ba, gbï tileño bilaka ame ga pili këdi ti dɔkomali rɔkɔ'ɔ moto ga ne.

24 Lëbi abo ote mi dɔyayi 'ba Suriya 'deni, kina bilaka koloma ngi rɔ to'de bo rɔkɔ'ɔ pili kako zi bo. Bilaka ame ga pili ti dɔkomali rɔkɔ'ɔ ma gege ti ya ma ti abëri naga kpaki ti bo nöki ni ti ya ma keñme bëri naga o'de 'deni pili kako zi bo kina bo kileño lijë 'deni pili.

25 Tindi ma konzi 'ba bilaka ösö 'deni gɔ bo di Galilaya ni ti Gawo 'Butë, gbï di Yerosalema gbï di mi Yudayi, kina gbï di mi dɔyayi ma gönyi Yaradene.

5

Akiyandi 'Ba Yësu

¹ Kina ɔɔo Yēsu koŋɔ tindi 'deni tara tine bo ēki ŋgi kari koloma do doku tɔɔɔ. Bo kōsō go bo ga ako zi bo

² na bo koloma ŋgi ro tiyandi lijē kpaki ti tindi naga nima, kiya te,

³ “Lijē ame ga ro rumō na laka rōmōyi nere lōbu 'ba Boko'ba nime na ro 'bēnni.

⁴ Lijē ame ga ti monɔ na laka rōmōyi ti kiyēyi lijē 'deni.

⁵ Lijē ame ga ko'do do kombi dē na laka rōmōyi lijē ti ko'ja wa ma Boko'ba kulōmu 'deni zi bilaka abo ga ne ŋgi.

⁶ Lijē ame ga minni lōbu go to'do ako'doko 'ba Boko'ba na laka rōmōyi Boko'ba ti ki'di 'deni ŋgi ko'bo lijē.

⁷ Lijē ame ga ro bo mi koŋmi na laka rōmōyi Boko'ba ti ko'do mi koŋmi gbī zinni.

⁸ Lijē ame ga dōki'di nni nge kɔɔ go lende 'ba Boko'ba na laka rōmōyi lijē ti ko'ja Boko'ba ŋgi.

⁹ Lijē ame ga ro bo lata to'do lende kēyi mi lōŋgō bilaka na laka rōmōyi Boko'ba ti kideki lijē 'deni ro kole abo ga.

¹⁰ Lijē ame ga bilaka kēdi ko'do kōzi kasi zinni go lende laka 'ba Boko'ba na laka rōmōyi nere lōbu 'ba Boko'ba na ro 'bēnni.

¹¹ Kpe ame bilaka kēdi kiti'ja ye ko'do kōzi kasi ziye kiya kpa kēnye roye ro mbēmbē rōmōyi kpe bo kōsō goma ga na ne, kpe na laka.

¹² Kina olomake ro loŋɔ ti mi kēyi rōmōyi Boko'ba ulu kpa kōzi ma lōbu 'deni koda ye mitɔɔɔ. Bo kumē lende 'ba Boko'ba ma tōnē ga koloma doŋba bine bilaka o'do kōzi kasi gbī teyi kɔɔɔ 'beye te.”

Tiko'do Ni Ti Bi Kɔpɔ
(MK 9:50; LK 14:34-35)

¹³ “Kpe 'beye ëddike kɔzɔ tiko'do tara zi bilaka lesi 'ba mi dɔyayi nime. Ne tine ɔdo tiko'do kote tulowu ma kiyɔko 'beni 'deni ti ko'do 'bowu kileki kiyɔko totondo mo ga ya? Ele de kpe nburu mi kɔto, tine 'deni ngi 'do tu'du mo moko tututu domo ti ndi.

¹⁴ Kina ëddike gbi kɔzɔ bi kɔpɔ 'ba dolingo nime. Gawo ame kubɔ 'deni do kurungu ne ikali de kpe tusu domo.

¹⁵ Kina bilaka i'di pa'do de gbi do lamba kogba kutu'bo domo ti kete. Tine edi ki'di lamba ngi do a 'ba tidayi mo 'do kiyɔpɔ go bi pili mi ro yayi.

¹⁶ Kina gbi tara 'do bi kɔpɔ 'be kiyɔpɔ go bi komo bilaka go lijɛ ko'ja wa ma laka ame ga keddi ko'doke ne. Romoyi 'do lijɛ kilɛlu 'bu ye ame mitoro ne go ko'du mo.”

Ko'du Ki'di

¹⁷ “Kinza komerike de te mako 'deni tuburu ko'du ki'di 'ba Musa ni ti akiyandi 'ba bo kume lende 'ba Boko'ba. Mako de tuburu mo tine mako 'do to'do mo keddi ngi kɔzɔ ame lijɛ kiya ne.

¹⁸ I'dike lende nime keddi dɔye, kɔzɔ mitoro ni ma ti dɔyayi ame ko'bo 'deni nburu ne tara, go bi ma titi 'deki mato di mi ko'du ki'di nime inza kolu koto te. Tine nbɔ ko'do roni ko kɔzɔ ame kiya roni ne.

¹⁹ Go ko'du mo na bilaka ame kuwo do ko'du ki'di nime de ala pele nge ro kapa ma mbowa mo mato, kina bo kutu ya mato ga gbi to'do mo tara ne ti kideki bo ngi woti titiyi di mi nere lobu 'ba Boko'ba. Kina gbi tara, bo ame kuwo domo

kina bo kutu ya mɔto ga gbɪ to'dɔ mo tara ne bo ti kɛdɪ ɲgɪ rɔ lɔbu mɪ ɲere lɔbu 'ba Bɔko'ba.

²⁰ Kina me miya ziye inza kɔ'bɔke tɔɔ mɪ ɲere lɔbu 'ba Bɔko'ba ɔɔ kiya te kogbɔke rɔye dɛ ɲgɪ laka kebe bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di ni ti Parosi ni bi to'dɔ wa ame ga pili Bɔko'ba kɔ'dɔko ne."

'Diri
(LK 12:57-59)

²¹ "Uwɔke 'deni tɔnɛ mɔlo bine, iya te, 'Kinza kɔ'dɔ rɔyɪ dɛ rɔ bɔ kɔzɪ roma. Bɔto ame kupɔ bilaka ti koto ɲgɪ mɪ bi 'ba burɛ.'

²² Tine kina me miya ziye, bɔto ame rɔ 'diri ti lɔndɔ mɔto ti kɔ'de ɲgɪ mɪ gɔ bi 'ba burɛ. Bɔto ame kiya zi lɔndɔ mɔto kiya te, 'Ni wa yawa nime,' ti kɔ'de ɲgɪ kɔmɔ kiti 'ba burɛ ma lɔbu. Bɔto ame kiya zi lɔndɔ mɔto kiya te, 'Ni rumɔ yawa nime,' bo irasi lende 'deni 'dɔ tu'du bo mɪ pa'dɔ 'ba Gehena.

²³ Gɔ kɔ'du mo na ni bɔ mɔto ɔɔ kɛddi koto kpa kɔzɪ 'bi 'deni ti'di mo dɔ bi 'ba akumu zi Bɔko'ba kina lende mo kɔyɔ miyɪ lende mɔto kɛdɪ mbowa mɪ lɔɲgɔ ye ti lɔndɔ mɔto,

²⁴ ola kpa kɔzɪ 'bi tɔti yayi kileki titi kari koteke lende nima yaga. Kina 'dɔ kako 'jaa ki'di kpa kɔzɪ 'bi zi Bɔko'ba.

²⁵ ɔɔ bɔ mɔto kinda'ba yi toto yi mɪ bi 'ba burɛ, ote lende nima welo yaga ti bo gba kota kinza kɔmɔ mɪ bi 'ba burɛ. Rɔmɔyɪ ɔɔ kiya te kɔmɔ 'deni yayi bo ɛdɪ ki'di yi ɲgɪ kɔzɪ bɔ burɛ kina lijɛ kɛdɪ ki'di yi ɲgɪ kɔzɪ bɔ kanya kina kɛdɪ koto yi ɲgɪ mɪ maboso.

26 Kina ti koloma ngi yayi nbö kopi taripa 'ba karama ma kodo döyi nima ngi titi du. Ro ma laka medä miya ziye."

Kinza Ko'do Yeri Dä

27 "Uwöke 'deni iya te kinza ko'do yeri dä.

28 Tine kina me medä miya ziye, boto moto ame kongo 'ja moto pele nge ti komo bo kina meri 'ba mi bo kiteri 'ja nima 'deni, bo o'do yeri 'deni ti 'ja nima ti mi bo.

29 Go kö'du mo na, odo komöyü ma dori na ki'di yi ko'do lende kënyë, iyagba bo yaga ku'du mökö. Tu'du nge ro kapa yi ma koto mökö edä laka ro do kiteli di do ame 'do ku'du yi pili mi pa'do 'ba Gehena ne.

30 Kina odo köziyi ma dori na ki'di yi ko'do lende kënyë, oke bo yaga ku'du mökö. Tu'du nge ro kapa yi ma koto mökö edä laka ro do kiteli di do ame 'do koto yi pili mi pa'do 'ba Gehena ne."

Toga 'Ja

(MT 19:9; MK 10:11-12; LK 16:18)

31 "Iya 'deni gbi te odo bo moto koga 'ja abo 'do bo kugu waraga 'ba teyi ki'di teyi.

32 Tine kina me miya ziye, odo boto moto koga 'ja abo go lende moto 'beri di go komo kololo 'ba tö'do ti ro, bo irasi lende 'deni. Bo na ki'di 'ja nima 'deni 'do ko'do yeri odo loko kari kogbe medä moto 'böwu. Kina medä moto mo ame kari kogbe loko 'böwu ne o'do yeri 'deni gbi."

Kinza Kulömuke Røye Dä

33 "Uwöke 'deni tönë molo bine, iya te, 'Kinza kiyeyi mi lömu 'bi dä. Tine o'do wa ame kulömu röyi 'deni zi Boko'ba 'do to'do mo ne.'

³⁴ Kina me mēdi miya ziye, ɔɔɔ ki'dike kō'du 'ba a mɔto kinza ko'doke lōmu dē teyi. Kinza kulōmuke rɔye dē ti mitorɔ rōmōyī kiti 'ba Boko'ba na.

³⁵ Kina kinza kulōmuke rɔye dē ti dɔyayi rōmōyī bi tīdēyī ndī bo na. Tine kinza kulōmuke rɔye dē gbī ti Yerosalema rōmōyī gawo 'ba Boko'ba bɔ doliŋɔ ma lōbu na.

³⁶ Kinza kulōmuke rɔye dē gbī ti dɔye ga rōmōyī inza kɔ'bɔke tuyī sunē ma kɔto kaŋmi yaga ala kileki 'bōwu kōlu.

³⁷ I'dike lende kiya 'be kō'bō ŋge rɔ, 'Yēē' ala 'Ee'. Wa mɔto ame 'beri di gɔ ame ako di zi Satani."

Dɔkolo (LK 6:29-30)

³⁸ "Uwōke 'deni, iya te, 'ɔɔɔ kitiko kɔmɔ bɔ mɔto 'dɔ kitiko kōmōyī gbī. Kina ɔɔɔ koto kpa bɔ mɔto 'dɔ koto kpēyī gbī.'

³⁹ Tine kina me mēdi miya ziye. Nī bɔ mɔto, ɔɔɔ bɔto mɔto kirasi lende mɔto zīyī kinza kopi dɔkolo mo dē. ɔɔɔ bɔto mɔto kokɔsɔ lɔ'bo yī ma kapa dōrī uyī kapa ma gali gbī zi bo 'dɔ bo kokɔsɔ.

⁴⁰ ɔɔɔ bɔto mɔto koto yi zi bɔ burē 'dɔ kogba bɔŋgɔ 'ba rōyī i'di bo kogba ma kēdī kolɔ dɔmo gbī.

⁴¹ ɔɔɔ bɔ kanya ki'di yi tombi wa tari timo mayile kɔto, tine ombi koto ŋbō mayile rīyō.

⁴² I'di wa zi bilaka ame ko'dɔkɔ wa di zīyī ne. Kina i'di gbī zi bɔ ma ko'dɔkɔ togba mo tōtī 'dɔ kileki 'jaa ne."

Ako'ɔ

(LK 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Uwöke 'deni iya te, ‘ɔ'ɔ lëpi yï ga kina o'ji bo ya 'bi ga.’

⁴⁴ Tine kina me mëdi miya ziye, ɔ'oke bo ya 'be ga kina o'doke mötu go ya ma këdi ko'do közi kasi ziye naga.

⁴⁵ ɔdo ko'doke te ti këddike ngi ro kole 'ba 'bu ye ame mitoro ne. Römöyï bo i'di kada abo 'deni keze do bo lende kënyë ni kpaki ti bo lende laka. Kina bo i'di toro ka'di 'deni zi bo ko'do lende kënyë ni kpaki ti bo ko'do lende laka.

⁴⁶ Ne ɔdo ko'oke nge ro ya ame ga ko'ɔ ye ne, 'do Boko'ba ki'di kpa közi ziye go wa'di? Bo kireke awada ni o'do gbi tara.

⁴⁷ Ne ɔdo löndö ye ga na nge kumötöke ro ma laka, lende laka wa'di na ko'doke kulöwö bine di do 'ba ya ma laki? Ya ma kikali Boko'ba dë naga o'do gbi tara.

⁴⁸ Kina me olomake ti mi koto ro ma laka kozo 'ba 'bu ye ame mitoro ne tara.”

6

Aki'di

¹ “Ziye tikali mo laka, kinza kebeke dë to'do lende laka 'be komo bilaka 'do ko'ja. ɔdo ko'doke tara inza ko'jake a moto du te gomo di zi 'bu ye ame mitoro ne.

² Tine ɔdo ni moto këddi ki'di wa zi bo lisa kinza kome more dë domo kozo 'ba bo komo kandi naga nima këdi ko'do mi rö 'ba mötu ala go kori 'do bilaka koro lijë gomo ne tara. Ro ma laka miya ziye kpa közi 'bënni na 'deni pili ma.

³ Tine ɔɔɔ kedd̄i ki'di wa zi bɔ lisa kinza ki'di bɔɔɔ ame pele ŋɔsi ŋgila yi ne kikali gɔmo d̄e.

⁴ Ne 'dɔ kedd̄i ŋḡi liwo. Kina 'bu ȳi Bɔko'ba ame ko'ja wa ma ko'dɔ liwo nima ne ti ki'di kpa kɔzimo ŋḡi z̄iȳi."

Mötu Ko'dɔ
(LK 11:2-4)

⁵ "Tine ɔɔɔ kedd̄i ko'dɔke mötu kinza kedd̄ike d̄e kɔzɔ bɔ kɔmɔ kandi naga nima. Römöȳi ako'dɔkɔ 'benn̄i ma dɔ kiteli mo na rɔ tɔrɔ tɔ'dɔ mötu m̄i r̄ö 'ba mötu ala kpa dɔkoka k̄ori 'dɔ bilaka ko'ja lij̄e. Rɔ ma laka miya ziye kpa k̄oz̄i 'benn̄i na 'deni pili ma.

⁶ Ne ɔɔɔ kedd̄i ko'dɔ mötu ɔɔɔ r̄ö 'b̄i kurögö kpad̄ör̄i teȳi 'dɔ ko'dɔ mötu zi 'bu ȳi Bɔko'ba ame bɔɔ ko'ja d̄e ne. Kina 'bu ȳi Bɔko'ba ame ko'ja wa ma ko'dɔ liwo nima ne ti ki'di kpa kɔzimo ŋḡi z̄iȳi.

⁷ Kina ɔɔɔ kedd̄i ko'dɔ mötu kinza kebe d̄e tojolo lende ma kinza 'jɔ mo naga rɔ gɔ kɔwɔ kɔzɔ 'ba ya ma kinza kikali Bɔko'ba d̄e naga. Römöȳi lij̄e omeri 'benn̄i t̄eḡe ti kuwö lij̄e gɔ lende konzi 'benn̄i naga nima.

⁸ Kinza kedd̄ike d̄e gb̄i kɔzɔ lij̄e römöȳi 'bu ye Bɔko'ba ikali wa ma ko'dɔkɔke nima 'deni m̄olo gba kinza kititike d̄e.

⁹ Tine na 'dɔ kumötuke kɔzɔ a nime te,

"Bu ze n̄i ame m̄it̄ɔrɔ ne, möȳi ȳi k̄ö'b̄ö rɔ ma koro.

¹⁰ I'di ŋere löbu 'b̄i kako, ako'dɔkɔ 'b̄i ko'dɔ r̄ön̄i m̄i d̄olin̄ɔ kɔzɔ ma kedd̄i ko'dɔ r̄ön̄i m̄it̄ɔrɔ.

¹¹ Oja gɔ akonyo 'ba m̄i kada ma tone zize.

12 Ola ze gɔ lende kirasi ze ga kɔzɔ ma dēdī dola lēpī ze ga ma kirasi lende zize naga tara.

13 Kinza koto ze dē mī bi 'ba akiyɔzɔ. Tine olo ze di zi bo bo ma kēnyē nime.'

14 Rōmōyī ɔɔ kolake bilaka gɔ lende ame lijē kirasi ziye, 'bu ye ame mītɔɔ ne ti kola ye gbī gɔ lende kirasi 'be ga.

15 Ne ɔɔ kolake bilaka dē gɔ lende kēnyē 'bu ye ame mītɔɔ ne inza kola ye gbī gɔ lende kēnyē 'be ga."

Kpa Koro

16 "Ɔɔ kēddī koroke kpeye kinza kebeke dē tirasi kɔmɔye kɔzɔ 'ba bo kɔmɔ kandi naga nima. Lijē upupu rōnnī tulētulē 'dɔ laki pili kikali lijē ēdī rɔ toro kpēnnī. Rɔ ma laka miya ziye kpa kōzī 'bēnnī na 'deni pili ma.

17 Tine ɔɔ kēddī koroke kpeye, urōgōke kɔmɔye kosake 'bu, kujēke dɔye,

18 kinza ya ma laki kikali ra ma kēddī koroke kpeye 'dɔ 'bu ye ame ko'ja kinē mo dē ne na nge kikali. Kina 'bu ye ame ko'ja wa ma ko'dɔke liwo nima ti ki'di kpa kōzimo nji ziye."

Ulu Kpa Wa Ziyi Mītɔɔ

(LK 12:33-34)

19 "Kinza kuluke kpa wa dē ziye mī dɔlinɔ nime bine, ame madɔbōndī ni kēdī kirasi wa di teyi, kina gbī ame a mo ga kēdī koromaro ne, kina gbī ame bo 'bōgō kēdī ku'bōgō wa di teyi ne.

20 Tine ma laka mo 'dɔ kuluke kpa wa ziye mītɔɔ gɔ bi ame madɔbōndī kirasi wa dē di teyi a mo ga koromaro dē bo 'bōgō ku'bōgō dē gbī ne.

21 Römöyî gɔ bi ame kulu kpa wa 'deni teyi ne na dökî'dî yî ti kö'bö ɲburu gɔmo."

22 "Kömöyî na rɔ lamba 'ba røyî. Ɔɔɔ kömöyî kēdî rekereke, yida røyî pili ti kēdî ɲgî mî bi kɔpɔ ma löbu.

23 Ne ɔɔɔ kömöyî kele dē, yida røyî pili ti kēdî ɲgî mî bi kölu. Tine ɔɔɔ dökî'dî ame rɔ bi kɔpɔ 'ba rɔ didî yî ne na kēdî 'deni za rɔ bi kölu ti kēdî ɲgî ziyî rɔ mandölu ma kinza kiya."

Boko'ba Ni Ti Yamo
(LK 16:13; 12:22-31)

24 "Bilaka kɔtɔ ikali dē 'dɔ kēdî rɔ bɔ laja zi ɲere riyö. Bo ti kɔ'ɔ ɲge rɔ ma kɔtɔ tine bo ti kɔ'ji mɔtɔ. Bo ti kɔɔɔ mî bo zi mɔtɔ tine rɔ yögö zi ma kɔtɔ. Kina gbî tara, inza kɔ'bo toja laja zi Boko'ba gbî zi a 'ba dɔliɲɔ nime.

25 Gɔ kö'du mo na me mēdî miya ziye, kinza kolomake dē ti kɔmɔ kilē'dî gɔ kö'du 'ba akonyo ni ti akuwē ame rɔ a 'ba tulu yida rɔye timo ne. Kina gbî kinza kolomake dē ti kɔmɔ kilē'dî gɔ kö'du 'ba bɔɲgɔ tusu mo rɔye. Ma komerike 'beye, didî na dē kebe akonyo? Kina gbî yida rɔ na dē kebe bɔɲgɔ?

26 Oɲgɔke yali ni te, lijē orɔ'dɔ ɔtɔ dē gbî, kina lijē umu ɔtɔ dē gbî ki'di mî mata. Tine pele tara 'bu ye ame mītɔɔ ne na kēdî kulu lijē. Ma komerike, kpe na dē kulöwö mbiri rɔ dɔ kiteli di dɔ yali?

27 Bɔtɔ mɔtɔ ikali dē 'dɔ tiyese gɔ loma abo kɔwɔ mbowa mî dɔyayi nime ti kɔmɔ kilē'dî 'ba gɔ wa.

²⁸ Tine äddi kolomake ti kómó kilé'di gó kó'du 'ba bǎngó gó wa'di? Óngóke dǎwǎru ni te, lijé o'dó ndóbo dé gbí toma bǎngó rǎnni.

²⁹ Tine ró ma laka miya ziye, bó dǎlínǎ Solomo pele ti wa mběmbě abo naga nima usu bǎngó ma kele kebe dǎwǎru ni dé.

³⁰ Ne ódó Boko'ba na kédí kiyada mǎli ni ame kédí kó'ja tǎne bine, tine tǎlëndó dayi kusu pa'do 'deni yímó kilaŋma yaga ne bo ti kola ye kinza tusu bǎngó rǎye? Kpe bó kinza ki'dike dǎye laka gó lende 'ba Boko'ba naga nime.

³¹ Kina me miya ziye, kinza kolomake dé ti kómó kilé'di tiya mo te, 'Ti monyo tǎne di yala?' ala, 'Ti muwé di yala? Kina gbí ti mo'ja bǎngó di yala?'

³² Wa naga nime na ya ma kinza kikali Boko'ba dé naga kédí kuló dǎnni nǎburu gómo. 'Bu ye Boko'ba ame mǎtǎró ne ikali 'deni ma kó'dǎkǎke wa naga nime pili.

³³ Tine wa ma 'dó kuló dǎyí ró mběmbě toma kǎri mo na ró nǎre lǎbu 'ba Boko'ba nime gbí ti wa ma bo kó'dǎkǎ di zǎyí. Kina bo ti kǎja gó wa mǎtǎ naga nima nǎgí pili zǎyí.

³⁴ Kina gbí kinza kolomake dé ti kómó kilé'di gó wa 'ba tǎlëndó. Kómó kilé'di ma tǎlëndó koloma é'běni gbí tǎtí koda bo yayi. Kinza kó'deke gomó 'ba kada mǎtǎ dé korake dǎ a ma kada nima kédí kó'de ne."

7

Ni Gbi Tara (LK 6:37-38, 41-42)

¹ "Kinza kó'dó buré 'ba bǎtǎ mǎtǎ dé. Ódó kó'dó ti kó'dó buré 'bí gbí.

² Römöyī kōri ame kēddi ko'do burē 'ba bilaka timo ne na gbī Boko'ba ti ko'do burē 'bī timo. Ndi lende ame kēddi kodoro ro bilaka ne na ti kodoro 'bēyī gbī timo tara.

³ Ne go wa'di na kebe tongo pōri di komo lēpi yī mato konyo lende 'ba kpa kulugbu ma löbu nima kōmōyī ne dē?

⁴ Ti kiya ro ma tondo zi löndö nima, kiya te, 'Tdi miyagba pōri nima yaga di kōmōyī,' ko'ja kēddi 'bēyī ti kpa kulugbu kōmōyī?

⁵ Ni bo komo kandi nime, iyagba kpa kulugbu nima titi dogba yaga di kōmōyī 'do ko'ja bi laka tiyagba pōri nima yaga di komo löndö yī mato.

⁶ Kina kinza ki'di laja ma koto laka dē zi bī, römōyī lijē ti kileki kuyī kpēnni kirica miyī yaga. Kinza ku'du wa ma kele 'bī dē bēri komo ba'do, lijē ti kututu domo ti ndinni kirasi yaga."

Ɔdo Koma Ti Ko'ja Ngī
(LK 11:9-13)

⁷ "Ititi kina ti ki'di ngī ziyī. Oma kina ti ko'ja ngī. Ukökö kina ti kurögö kpadōri ngī ziyī.

⁸ Römōyī lijē ame ga pili kititi ne, i'di ngī teyi. Kina lijē ame ga pili koma ne, o'ja ngī. Kina zi ame ga kukökö ne, urögö ngī.

⁹ Yē na odo kole abo kideki mangolo'bo bo kēnyī kogba za ro kulugbī dōku ki'di teyi?

¹⁰ Ala mato odo kole abo kideki kenze bo kogba za ro murē ki'di teyi?

¹¹ Ne odo kpe ame ro bo lende kēnyē ne kikalike ti'di wa ma laka zi kole 'be ga tara, 'bu ye ame ro ma laka mitoro ne ti ki'di wa ma laka ro do kiteli ngī zinni lijē ame ga kititi di zi bo ne.

12 Wa ame ga ko'doko 'do lëpī yī ga ko'do zīyī ne o'do gbī zīnnī. Römōyī wa nime na kö'du ki'di ni kpaki ti bō kumē lende 'ba Boko'ba ni kōrō dōmo.”

13 “Arike tōdō kebe kpadōrī ma titiyi römōyī ma löbu nima ari mī gō bi 'ba tölē dō kote. Kina kōri mo gbī ngī rō ma kitēwu. Ya ma kēdī kari kebe gōmo lijē rō ma konzi.

14 Tine kpadōrī ma kēdī kari mī gō bi 'ba didī ma ḡburuḡburu ḡge titiyi, kina kōri mo gbī rō gomo. Ya ma ko'ja mo ga ḡge mbowa.”

I'dike Kōmōye Kandi Laka
(LK 6:43-44)

15 “I'dike kōmōye kandi laka di zi bō kumē lende ma dō kindēndē naga nima. Römōyī lijē ēdī kako ziye kōzō kamölō di rōnnī ma yaga, tine di minnī lijē rō kuruku wōliwōli ma kēnyē.

16 Ti kikalike lijē di mī wa ma lijē kēdī ko'do. Römōyī kono ana maa dē, kina ḡḡpōlinga ana kēlu dē gbī.

17 Kina gbī tara, ḡḡrī ma la'ja ana 'bēnī gbī rō dōḡḡrī ma laka. Kina ḡḡrī ame rō gōtō ne ana 'bēnī gbī rō dōḡḡrī ma kēnyē.

18 ḡḡrī ma la'ja ikali dē tana dōḡḡrī ma kēnyē, kina ḡḡrī ma gōtō ikali dē tana dōḡḡrī ma laka.

19 ḡḡrī ame ga pili kana dōḡḡrī ma laka oḡ dē ne ti koga yaga ku'du mī pa'do.

20 Kina me 'do kikalike bō kumē lende ma dō kindēndē naga nima di mī wa ma lijē kēdī ko'do.”

21 “Bilaka ame ga kö'bö to'do kpa koŋmi tädëki ma ro ñere ñere ne inza kömö koto te mi ñere löbu 'ba Boko'ba. Tine ya ame ga nge kedi ko'do wa ame 'bu ma, ma mitoro nime ko'doko ne na nge ti kömö yimo.

22 Mi kada 'ba burë nima bilaka ma konzi ti kiya 'deni zö te, 'Ñere, ñere, ze na de tönë doloma tiya laja 'ba Boko'ba ti möyi yi ne ya? Kina ti möyi yi na de gbi tönë doloma ti'di nöki ma konzi kita'ba yaga di do bilaka, kina doloma gbi to'do go koto ma löbu naga ya?’

23 Tine ti mileki miya zinni, miya te, ‘Mikali ye de koto te, arike yaga di roma, kpe bo ko'do lende kënyë naga nime.’ ”

Rö Ko'ba Riyö
(LK 6:47-49)

24 “Kina me 'deni, bo ame kuwö lende ma nime kina ko'do ngi tara ti kedi kozo bo ma kandi ame ko'ba rö abo do doku ne.

25 Ame toro ka'di mini koso, kina lili piwu kome kiketi roni yoki rö nima, tine ulöru de romöyi isaki to'ba gbondo mo 'deni di do doku.

26 Ne bo ame kuwö lende ma nime tine ko'do de tara ne edi kozo bo rumö ame ko'ba rö abo do yayi lida ne.

27 Ame toro ka'di mini koso, kina lili piwu kome kiketi roni yoki rö nima yo na kurö ngi. Tine tulöru mo ti kedi ngi ro ma kënyë ro do kiteli.”

28 Kina doo Yesu kote tiya lende naga nime 'deni tine tindi naga nima oto ngi ro gönni ro mbembë go kö'du 'ba akiyandi abo.

29 Römöyî bo iyandi wa 'deni ngî kɔzɔ bɔ közi kakpa, tine inza kɔzɔ 'ba bɔ kɔmɔ kiyandi ni tara.

8

Yësu Ileno Bɔ Mönnyu (MK 1:40-45; LK 5:12-16)

¹ Kina ɔɔo Yësu këki 'deni bëri di dɔ dökü tine tindi ma konzi ɔsɔ ngî gɔ bo.

² Kina bɔ mɔto ame roma kila'ba 'deni rɔmo ne kako ngî kolɔɔo bëri kɔmɔ Yësu, kiya te, “Nere, ɔɔo kɔ'dɔko ngî ti kilenɔ ma ngî yaga rɔ ma kɔpɔ.”

³ Kina Yësu koja közi bo kosa rɔ bɔ nima, kiya te, “Mo'dɔko 'deni ngî, ileno yi 'deni.”

Kina rɔkɔ'ɔ tönë kola bɔ nima ngî welo.

⁴ Kina Yësu kose zi bo, iya te, “Uwö te, kinza kari kiya lende nime dë zi bɔto mɔto, tine ari zi bɔ akumu 'dɔ bo kinyeli röyî. Kina 'dɔ ki'di kpa közi 'ba akilenɔ kɔzɔ ame Musa ki'di kö'du mo mɔlo ne tara. Ame 'dɔ kileme zi bilaka pili ileno yi 'deni.”

Bɔ Laja 'Ba Bɔ Dɔ Bɔ Kanya (LK 7:1-10)

⁵ Kina ɔɔo Yësu kɔɔo 'deni mi Kaparanoma bɔ dɔ bɔ kanya mɔto 'ba Romo ako zi bo koma'jo rɔ bo zi Yësu,

⁶ kiya te, “Nere, bɔ laja ma ëdi rɔ rɔkɔ'ɔ dɔ sora liɔ ma 'dë yayi. Èdi ngî kilisa sowa, uyî rönî dë gbî.”

⁷ Yësu iya te, “Ti mari tileno bo.”

⁸ Tine bɔ dɔ bɔ kanya nime ileki dɔmo, iya te, “Nere, mɔ'bo dë 'dɔ ti'di yi kako mi gɔ bi 'ba

loma ma. Tine iya nge ti kpëyi kina ti kileŋo bo laja ma nima ngi.

⁹ Römöyï mikali közi kakpa 'bi ëdi gbï kozo 'bama ame mëdi bicï közi kakpa ti bo kanya nbaŋi kpa bicö ne. Odo milende zi moto, miya te, 'Ari,' kina kari ngi. Odo milende zi moto, miya te, 'Ako,' kina kako ngi. Kina gbï odo milende zi bo laja ma, miya te, 'O'do wa nime,' kina ko'do ngi."

¹⁰ Kina odo Yësu kuwö lende 'ba bo nime 'deni te tine, lende mo igayi bo ngi. Kina bo kiya zi bo kösö go bo ga, iya te, "Ro ma laka miya ziye, mo'ja botö de di mi bilaka 'ba Yisarele ame ki'di dönï go lende ma kozo bo nime te.

¹¹ Ro ma laka mëdi miya ziye, ma konzi ti kako di mi doyayi ma kapa yibi ti do toro kodö'bo rönni ti Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba mi loŋo 'ba nbele 'ba nere löbu 'ba Boko'ba.

¹² Tine ya ame ga molo ro kole 'ba mi nere löbu nima ne ti ku'du 'deni nbö yaga mi go bi kölu ame ro bi 'ba mono ni ti kpa kunyi."

¹³ Kina Yësu kileki kiya zi bo do bo kanya tönë, iya te, "Ari liŋo, wa ame komeri 'deni miyi go tigo ma ne ti ko'do rönï 'deni ngi tara ziyi."

Kina kileŋo bo laja 'ba bo do bo kanya tönë ngi mi saa nima.

Yësu Ileno Bo Rokö'ö Ma Konzi

(MK 1:29-34; LK 4:38-41)

¹⁴ Kina odo Yësu kari 'deni kodö rö 'ba Pitörö tine bo ari ko'ja mese 'ba Pitörö këdi kö'dö do sora yayi ti zëyi.

¹⁵ Kina bo kosa közimo yo na zëyi nima kola ngi, na loko kënyi ngi kari toja laja zi bo.

16 Mi dɔkɔpiyari tine na ko'de ya ma konzi ame ga kēdī ti nōkī ne ngī kako zi bo. Kina bo kamo ngī dɔ nōkī ni kita'ba yaga di dɔmo. Kina bo kileŋo ya ame ga pili rɔ rɔkɔ'ɔ ne ngī gbī.

17 Bo o'dɔ wa nime 'deni 'dɔ kēdī kɔzɔ ma tōnē Yesaya bɔ kumē lende 'ba Bɔko'ba kiya ne. Ame kiya te, “Bo gbagba bo na kombi rɔkɔ'ɔ ze ga 'deni kpaki yaga.”

Gomɔ Mi Tōsɔ Gɔ Yēsu
(LK 9:57-62)

18 Kina ɔdɔ Yēsu koŋgɔ tīndī 'deni kēdī kuru bo bēri tara tine na bo kilende ngī zi bɔ kōsɔ gɔ bo ga 'dɔ kumu kari gōnyī pōpō ma kapa mɔtɔ.

19 Kina bɔ kɔmɔ kiyandi mɔtɔ 'ba kō'du ki'di kako ngī zi bo, kiya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, ti mōsɔ ngī nduwē gōyī ŋbō bi tɔ ame kēddī kari pele teyi.”

20 Yēsu ileki dɔmo, iya te, “Kiraba ni pele ēdī ti gō 'bēnnī ga, kina yali ni gbī ēdī ti rō 'bēnnī ga. Tine kole 'ba bilaka lesi inza 'ba bo ti bi mɔtɔ ame gɔ bo ko'ba dɔ bo teyi tindawo rɔ bo.”

21 Bɔ mɔtɔ ame rɔ bɔ kōsɔ gɔ bo ne ako kiya te, “Löbu ma, i'di mileki titi tusu 'bu ma.”

22 Yēsu iya te, “Ösɔ gɔma, ola tōku ni kusu tōku lēpī nnī ga.”

Yēsu Oga Pīwu
(MK 4:35-41; LK 8:22-25)

23 Kina Yēsu ni kēkī ngī mī sorope ti bɔ kōsɔ gɔ bo ga tari rɔ dɔ mini.

24 Mbowa yɔ na pīwu ki'di ngī tome kebe dɔ pōpō yayi. Lili pīwu nima i'di ngī toŋbenbe

sorope ko'do 'do könzu bëri. Tine Yësu ëdi bi tö'dö.

²⁵ Kina lijë kari ngi kindiŋi bo, kiya te, “Nere, okonyi ze, dëdi 'deni dölë.”

²⁶ Tine bo iya te, “Ëddi kereke go wa'di? Kpe bo kinza ki'dike dɔye laka go lende ma naga nime.”

Kina bo kënyi tɔɔ kamo do lili ni ti mini kikagba nima 'do kɔɔ. Kina kɔɔ ngi liwo.

²⁷ Kina lijë pili koto ngi ro gönni, iya te, “Bo nime, bo wa'di ga na? Lili ni ti mini löbu ni kpaki ro wa kuwö do bo.”

Nöki Ni Ti Ba'do
(MK 5:1-20; LK 8:26-39)

²⁸ Kina doo Yësu kömö 'deni kapa pöpö mato mi dɔyayi 'ba Gadara tine na ya mato ga riyö ro bo nöki kondɔɔ ngi ti bo di yayi. Ya riyö naga nima ëdi kako di kpa ti'börö 'ba tusu töku. Ya naga nima nöki ila'ba 'deni dɔmo koworo ngi ro ma kënyë. Go kö'du mo na botɔ ilaŋa röni dë kpe tudö kebe yayi.

²⁹ Kina lijë kulöri ngi ro ma kembe, iya te, “Ni kole 'ba Boko'ba nime, wa'di na ko'doko di zize? Ako 'deni tote dɔze tötü gba kinza kada mo kömö?”

³⁰ Tindi 'ba ba'do 'ba liŋɔ ëdi tonyo kpënni ŋoli yayi,

³¹ kina nöki naga nima koma'jo rönni ngi zi Yësu, iya te, “Doo këddi koga ze yaga oja ze dari mi ba'do naga nime 'dë.”

³² Kina bo kiya zinni, iya te, “Arike.” Kina doo lijë kari kila'ba ngi do ba'do tönë ga yo, kina ba'do naga nima kënyi ngi pili kirija kari bi

kulunji 'ba pöpö kila'ba mi mini kote dönñi pili yaga.

³³ Bɔ koda ba'do naga nima iriŋa kari kiya kö'du mo mi gawo. Kina lijë kiyeti go wa ma ko'do rönï nima gbï pili ti lende 'ba bɔ nöki tönë ga.

³⁴ Kina bilaka 'ba mi gawo nima kɔɔ ŋgi pili kako tonŋo Yësu. Kina ɔɔ lijë ko'ja bo 'deni tine lijë ititi bo 'do bo kënyi kari yaga di mi doyyayi 'bënni.

9

Yësu Ileno Bɔ Keŋme Bëri Moto (MK 2:1-12; LK 5:17-26)

¹ Kina Yësu këki ŋgi mi sorope kumu do pöpö kileki kari mi gawo 'bënni.

² Di yayi na ya moto ga ko'de bɔ moto ame keŋme 'deni bëri ne ŋgi kako zi bo. Bɔ nima ro ma kö'dö do sora. Kina ɔɔ Yësu koŋgo 'deni lijë kikali ŋgi bo ëdi ti tigo tileno bɔ nima tine, bo ilende zi bɔ nima, iya te, "Kole ma, ogbo doki'di yi, ola yi 'deni go lende kënyë 'bi ga."

³ Kina bɔ komo kiyandi moto ga ame këdi yayi ne kënyi ŋgi tomeri mo ti minni, iya te, "Bɔ nime ëdi kudöli Boko'ba."

⁴ Tine Yësu ikali meri 'bënni nima ŋgi na bo kiya te, "Ëddi komerike lende ma kënyë ma tara ga miye go wa'di?"

⁵ Ma yala na kitëwu 'do tiya mo? 'Ola yi 'deni go lende kënyë 'bi,' ala 'do kiya te, 'Ënyi kilingere'?

⁶ Ne ziye tikali mo rɔ ma laka kole 'ba bilaka lesi ëdī ti tigɔ doliŋɔ bine tola bilaka gɔ lende kënyë.”

Kina bo kiya zi bɔ keŋme bëri nima, iya te, “Ënyi tɔrɔ kombi sora 'bī kari liŋɔ.”

⁷ Kina bɔ tönë kënyi ngi tɔrɔ kari liŋɔ.

⁸ Tine ɔɔɔ tindi ko'ja bɔ nima 'deni tara tine lijë ngi rɔ tikere. Na lijë kebe ngi tilëlu Boko'ba gɔ ti'di közi kakpa ma kɔzɔ a nima tara zi bilaka lesi.

*Bɔ Rɔkɔ'ɔ Na Nge Ko'dɔkɔ Wɔwɔ
(MK 2:13-17; LK 5:27-32)*

⁹ Kina ɔɔɔ Yësu kiteli 'deni di yayi na bo kari ko'ja Matayo bɔ kireke awada koloma 'deni mi gɔ bi 'ba tireke awada. Kina Yësu kiya zi Matayo, iya te, “Ösö goma.” Kina Matayo kënyi ngi kösö gɔ Yësu.

¹⁰ Tine ɔɔɔ Yësu ni ti bɔ kösö gɔ bo ga koloma 'deni tonyo akonyo di liŋɔ 'ba Matayo yayi na bɔ kireke awada ma konzi ti bɔ lende kënyë mɔto ga kotɔto rönni ngi yayi kodɔ'bo rönni ti Yësu ni.

¹¹ Kina ɔɔɔ Parosi mɔto ga ko'ja 'deni tara tine lijë ititi bɔ kösö gɔ Yësu ga, iya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi 'be nima ëdī konyo wa bi kɔto ti bilaka ma tara ga gɔ wa'di?”

¹² Tine ɔɔɔ Yësu kuwö lende 'bënni nima 'deni tara, bo iya te, “Bɔ rɔkɔ'ɔ na nge kari zi bɔ ki'di wɔwɔ. Ya ma kinza ti rɔkɔ'ɔ naga ari ë'bënni dë.

¹³ Ari konɔke 'jo 'ba lende nime kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, ‘Mi këyi na mo'dɔkɔ di zi bilaka, tine inza rɔ akumu.’ Kina me ma mako dë tidëki bɔ lende laka, mako gɔ bɔ lende kënyë.”

*Lende 'Ba Kpa Koro
(MK 2:18-22; LK 5:33-39)*

14 Bɔ kɔsɔ ɔ Yowani bɔ bapatisi ga ako zi Yɛsu kititi, kiya te, “Ze 'beze ti Pɔrosi ni dɛdɛ doro kpeze nduwɛ, ne ɔ wa'di na bɔ kɔsɔ ɔyɛ ga koro 'bɛnni kpɛnni dɛ?”

15 Yɛsu iya te, “Ma komerike 'beye, ɔba 'ba mi gbe ti koloma ɔ meri ko'ja mɛ'dɛ 'ba nyiti kɛdi gba tinni? Tine inza tara, kada mo ti kɔmɔ 'deni ame 'dɔ kogba mɛ'dɛ 'ba nyiti yaga di mi lɔngɔ lijɛ. Kina lijɛ ti koro kpɛnni 'jaa mi kada mo nima.

16 Kina gbɛ bɔtɔ mɔtɔ uru bɔngɔ ma la'ja dɛ yɔki bɔngɔ ma mɔlo. Rɔmɔyɛ bɔngɔ ma la'ja ti kosoŋi rɔni ɔgi kirica ma mɔlo nima ko'dɔ bi gbɔngɔ ma lɔbu.

17 Kina bɔtɔ mɔtɔ odo layi ma la'ja dɛ gbɛ mi kilaka ma mɔlo 'ba layi. Rɔmɔyɛ kilaka ti kotopa ɔgi yaga layi nima kolɔdo mɔkɔ. Kina kilaka mo kɛdi kirasi rɔni ɔgi. Tine layi ma la'ja ɛdi kodɔ gbɛ mi kilaka ma la'ja kina 'dɔ lijɛ pili koloma laka.”

*Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Rɔ Bɔngɔ 'Ba Yɛsu
(MK 5:21-43; LK 8:40-56)*

18 Ko'ja Yɛsu kɛdi gba ɔ tiya lende nime na bɔ mɔtɔ ɔ turu 'ba Yudayi kako ɔgi zi bo kila'ba bɛri kɔmɔ bo kilɛlu bo, iya te, “Nyiti ma ɔlɛ 'deni giri nime tine ako ki'di kɔziyɛ rɔni na lɔko ti kididi ɔgi 'bɔwu.”

19 Kina Yɛsu ni kɛnyɛ ɔgi ti bɔ kɔsɔ ɔ bo ga kari ti bɔ nima.

20 Kina 'ja mɔtɔ ame roma kɔ'bɔ tolɔdɔ ngɔ di rɔmo kɔmɔ kɔɔ mo 'deni ɲbɔ 'butɛ dɔmoriyɔ ne kako ngɔ kosa kpa bɔɲɔ 'ba rɔ Yɛsu.

21 Rɔmɔyɔ lɔkɔ omeri kiya ti mɔnɔ te, “Ɔdɔ mɔsa pele ɲge rɔ kpa bɔɲɔ 'ba rɔ bo, ti kileɲo ma ngɔ kɔpɔ.”

22 Kina Yɛsu kuyɔ kɔmɔ bo kɔ'ja 'ja nima. Na bo kiya te, “Nyiti ma, ogbɔ dɔkɔ'dɔ yɔ. Ti'di dɔyɔ gɔ tigɔ ma na kileɲo yɔ 'deni.” Kina kileɲo 'ja nima ngɔ mɔ saa nima.

23 Kina ɔdɔ Yɛsu kari kɔmɔ mɔ liɲɔ 'ba turu tɔnɛ, bo ari kɔ'ja bɔ kome more ni ti tɔndɔ ma kɛdɔ kome kuwu ni ti bɔ tonyo kɔkɔ ni pili yayi.

24 Kina bo kiya zɔnnɔ, iya te, “Kpe nima pili ɔdɔke yaga, nyiti titi nime ɔlɛ dɛ rɔ tɔlɛ tine lɔko ɛdɔ bi tɔ'dɔ.”

Tine liɲɛ ɔgɔ bo ngɔ rɔ laɲa.

25 Kina ɔdɔ koga tɔndɔ naga nima 'deni yaga tine, na Yɛsu kɔdɔ ngɔ rɔ gɔ tɔku nima kinda'ba kɔzɔmo. Kina lɔko kɛnyɔ ngɔ tɔrɔ.

26 Kina lɛbɔ 'ba lende nime kiyɛlɛ rɔnɔ ngɔ kote mɔ dɔliɲɔ nima toko.

Yɛsu Iyɔpɔ Kɔmɔ Kɔlu

27 Kina ɔdɔ Yɛsu kɛnyɔ 'deni di yayi na bɔ kɔmɔ kɔlu ma riyɔ mɔtɔ ga kɔsɔ ngɔ gɔ bo ti tulɔrɔ kiya te, “Kole 'ba Dawidi bɔ dɔliɲɔ, i'di miyɔ kpe kɛyɔ rɔze.”

28 Kina ɔdɔ bo kari kɔdɔ 'deni rɔ tine na bɔ kɔmɔ kɔlu tɔnɛ ga kako ngɔ zi bo. Kina bo kititi liɲɛ, bo iya te, “Ikaliɛ ngɔ rɔ ma laka ti mɔ'bɔ tilenɔ ye?”

Liɲɛ iya te, “Yɛɛ, ɲere.”

29 Kina bo kosa kōmōnni, bo kiya te, “Ko'do rōni ziye kozo ame ki'dike dōye 'deni gomo ne tara.”

30 Kina kōmōnni kopo ngi yaga. Tine Yēsu ose gomo kitigo zinni, iya te, “Kinza kari kiyake lende nime dē zi boto mōto.”

31 Tine lijē ari kiyelē lēbi 'ba Yēsu ngi kote mi doliṅo nima toko.

Yēsu Ileṅo Bō Kpa Kudōdu

32 Ko'ja ya tōnē ga kēdi kēnyī 'deni tari tine na ya mōto ga ko'de bō nōki mōto ame kparamo kudōdu rōni 'deni teyi ne ngi kako zi Yēsu.

33 Tine odo koga nōki nima 'deni yaga yo na bō tōnē ki'di tilende ngi. Kina kō'du mo kigayi tindi naga nima ngi pili. Lijē iya te, “Do'ja a ma te dē molo mi dōyayi 'ba Yisarele.”

34 Tine Parosi ni iya te, “Nere 'ba nōki na ki'di kōzi kakpa nima zi bo toga nōki timo.”

35 Yēsu ēnyī kilingere pili toko kote mi gawo ti doliṅo ma titi naga tiyandi komo bilaka mi rō 'ba mōtu, kina gbī tuwōwō laja laka 'ba nere lōbu 'ba Boko'ba. Bo ileṅo ya ma kēdi ti dōkomali rōko'o ma konzi naga 'deni pili.

36 Kina odo bo ko'ja tindi 'deni tine meri 'ba lisa 'bēnni ma bo koṅgo oso ngi lo dōki'di bo. Rōmōyi ilikō dōnni 'deni ngi kinza bō kokoko lijē kozo kamölō ame bō koda mo kinza ne tara.

37 Kina bo kiya zi bō kōsō go bo ga, bo iya te, “Wa 'ba kpa dolili nime ngi kpaya. Tine bō ndobo 'ba rōmo ga onzi dē.

38 Ititike bo nere bō dōmo 'do bo koja bō ndobo mi nyaka abo nime.”

10

*Bɔ Kösö Gɔ Yësu Ga
(MK 3:13-19; LK 6:12-16)*

¹ Yësu idëki bɔ kösö gɔ bo ga ma 'butë dɔmoriyö naga nima bi kɔtɔ. Kina bo ki'di közi kakpa zinni 'dɔ toga nöki kita'ba yaga timo di dɔ bilaka, kina gbï 'dɔ tileŋo rɔkɔ'ɔ ma konzi.

² Bɔ laja ma 'butë dɔmoriyö naga nime möyi mo ga na me. Ma dɔgba mo Simona ame kidëki möyi mo gbï rɔ Pïtörö ne, kina ti löndö bo Andareya ti Yakoba kole 'ba Zebedayo ti löndö bo Yowani.

³ Pïlipö ni ti Batolimayo ti Tɔma ti Matayo bɔ kireke awada ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Tadayo

⁴ ti Simona bɔ ko'dɔ ya gɔ dɔyayi 'bënni ti Yuda Isikarita ame kusus Yësu ne.

*Laja 'Ba Ya Ma 'Butë Dɔmoriyö
(MK 6:7-13; LK 9:1-6)*

⁵ Yësu oja ya 'butë dɔmoriyö naga nima kari ti ndose nime kiya te, "Kinza kɔdɔke dë mi dɔliŋɔ 'ba bɔ löwö ma kinza rɔ Yudayi naga. Kina kinza kɔdɔke dë gbï mi gawo 'ba Somorona ni.

⁶ Tine arike ŋge zi kamölö 'ba Yisarele naga nime kölu 'deni ne.

⁷ Kina 'dɔ kari kuwöwöke zinni, kiya te, 'Nere löbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni ŋgosi.'

⁸ Kina 'dɔ kileŋoke bɔ rɔkɔ'ɔ kindiŋike töku ni. Ilenoke bɔ mönyu ni, kina 'dɔ kogake nöki gbï kita'ba yaga di dɔ bilaka. Ogbake 'deni di zö rɔ ma sari kinza topi ɔtɔ teyi, kina 'dɔ kari ki'dike gbï rɔ ma sari kinza topi ɔtɔ gɔmo.

⁹ Kinza kogbake gïrisi dë tiye.

¹⁰ Kina kinza kogbake mbo'da 'ba kpasi dē teyi. Kina kinza kogbake boṅṅo mɔto ala wari mɔto ala pēri adokotoni mɔto dē tiye. Römöyī bo ndobo pili ēdī ti bi gomo 'ba rōnnī.

¹¹ Ɔdo kōmōke mī gawo ala liṅo mɔto omake ro bilaka ame laka ko'doko tota ye ro ḡba ne. Kina 'do kolomake liṅo abo ḡbō kēnyīke di go bi nima.

¹² Tine ɔdo kōmōke mī liṅo iyake te, 'Lende kēyī koloma tiye.'

¹³ Ɔdo bilaka 'ba liṅo mo nima kota ye ro ḡba olake lende kēyī 'be nima koloma tinnī. Ne ɔdo lijē kota ye dē ogbake e'be yaga di zinnī.

¹⁴ Kina ɔdo kōmōke mī gawo ala liṅo mɔto ga ame bilaka mo ga koga ye ko'doko dē tuwō lende 'be ēnyīke di teyi. Kina 'do kombake lupu mo yaga di ndiye ro lömu rōnnī.

¹⁵ Ro ma laka miya ziye mī kada 'ba burē mī Boko'ba ti kēyī ro mbēmbē ro bilaka 'ba Sodomoni ti Gomora di do bilaka 'ba go bi mo to nima."

*Gomo 'Ba Go Laja 'Ba Boko'ba
(MK 13:9-13; LK 21:12-17)*

¹⁶ "Uwōke te, mēdī moja ye nime kozo kamölö tara mī löṅgö wöliwöli ma konzi. Tine i'dike komoye kandi kozo komo murē kina gbī liya ro rumō kozo matukpuru.

¹⁷ Onṅoke roye laka römöyī ya mɔto ga ēdī ame lijē ti kinda'ba ye koto ye mī go bi 'ba burē. Kina lijē ti komba ye gbī di mī rō 'ba mötu 'bēnnī ga.

¹⁸ Ti kususū ye ko'de ye komo kitī 'ba bo doliṅo ni ti turu ma löbu naga go lende ma kina ti kiyētike laja koto laka ma nime zinnī kina gbī zi bo löwö.

19 Tine ɔɔɔ ko'de ye mĩ gɔ bi 'ba burē kinza ki'dike kɔmɔye kilē'di dē gɔ wa ma 'ɔɔ kiyake ala kiyētike zinni. Römöyĩ wa ame ga kēddi kiyake ne Boko'ba ti ki'di ngĩ ziye mĩ saa mo nima.

20 Römöyĩ kpe na dē kēddi kilendeke tine Nyĩ Koto Laka 'ba 'bu ye na kēdi ki'di lende ma kēddi kiyake mo ga kpeye.

21 Mĩ kada mo nima bilaka ti kebe togba löndö lijē ga ki'di mĩ tölē. Kina 'bu ti ko'do gbĩ tara zi kole 'bēnni ga. Kina kole ti kebe gbĩ tuyi kpēnni ɔɔ 'bu nni ga ti mönni ga ti'di mo mĩ tölē.

22 Laki pili ti ko'ji ye gɔ kō'du ma. Ne bɔ ame ki'di mĩ bo kēddi teyi ŋbō kōmō mĩ kada 'ba tote mo ti kōmō ngĩ di mĩ tölē.

23 Kina ɔɔɔ lijē kēdi ko'do kōzi kasi ziye di mĩ gawo mɔɔ ololoke kirinake gbĩ karike mĩ gawo mɔɔ. Römöyĩ rɔ ma laka miya ziye inza koteke mĩ gawo 'ba Yisarele pili gba kota kinza kole 'ba bilaka lesi kileki kako doliŋɔ nime.

24 Kina oŋgɔke, kole 'ba sukulu inza mbiri di ɔɔ bɔ kōmɔ kiyandi abo, kina bɔ laja inza gbĩ mbiri di ɔɔ bɔ ma rɔ bɔ ɔɔ bo.

25 Kina 'ɔɔ kole 'ba sukulu kēdi ti mĩ kēyĩ tēdi kɔzɔ bɔ kōmɔ kiyandi abo, kina 'ɔɔ bɔ laja gbĩ kɔzɔ bɔ ma rɔ bɔ ɔɔ bo nima. Kina me ɔɔɔ kiti'ja bɔ doliŋɔ 'deni kīdēki rɔ Bezebola, tine bilaka 'ba liŋɔ abo ga ti kīdēki ngĩ ti möyĩ ma kēnyē rɔ ɔɔ kiteli."

*Ere Boko'ba
(LK 12:2-7)*

26 "Kina kinza kereke bilaka dē. Wa ame ga pili rɔ ma kusu le'jete ne ti kiyagba 'deni ngĩ yaga.

Kina wa ame ga pili rɔ mulugu ne ti kumö yïmo 'deni kikali yaga.

²⁷ Wa ame ga mēdi miya liwo ziye ne ti kileki kiyake gɔmo 'deni yaga bi kɔpɔ. Kina wa ame ga kuwöke liwo ne ti kuwöwöke 'deni ŋgĩ di dɔ rɔ tɔrɔ.

²⁸ Kina me kinza kereke ya ma kēdi kupö ŋge rɔ yida rɔ kinza kupö dīdī naga nima dē. Tine Boko'ba ame kēdi kote 'ba bo dɔ yida rɔ ni kpaki ti dīdī mī pa'do 'ba Gehena ne na ŋge 'dɔ kereke.

²⁹ Ne onḡoke, ndögö 'ba silɔ riyö ŋge ti taripa kɔtɔ. Tine pele silɔ ma kɔtɔ mɔtɔ ölu dē lowo kinza ma 'bu ye kikali gɔmo.

³⁰ Kina sunē 'ba dɔye gbī bo ikali gɔmo me.

³¹ Kinza kereke dē. Kpe na rɔ dɔ kiteli zi bo kebe silɔ ma konzi.”

³² “Lijē ame ga kiya yaga bi kɔpɔ, kiya te lijē 'bama na ne, ti mo'dɔ gbī tara zīnnī kɔmɔ 'bu ma ame mītɔrɔ ne.

³³ Ne lijē ame ga kilagi ma yaga bi kɔpɔ ne ti milagi lijē gbī tara kɔmɔ 'bu ma ame mītɔrɔ ne.”

Ya Na Yēsu Ko'de Mī Dɔliŋɔ

(LK 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Kinza komerike dē te mako to'dɔ lende këyi mī dɔliŋɔ. Tine inza tara, mako dē to'de lende këyi mī dɔliŋɔ tine ya na mo'de.

³⁵ Mako toso kpa kole tēnyī rɔ 'dirī ti 'bu nnī ga, kina yītötī gbī 'dɔ kënyī rɔ 'dirī ti mönnī ga. Kina 'ja 'ba kole ni 'dɔ kënyī rɔ 'dirī ti mese lijē ga.

³⁶ Bɔ ya ma kënyē 'bēyi 'ba bo mɔtɔ ti kēdi aa rɔ bilaka 'ba mī liŋɔ 'bī.

³⁷ Kina me bilaka ame kɔ'ɔ 'bu bo ni ti ma bo rɔ dɔ kiteli di dɔma ne ɔ'bo dɛ tɛdɛ rɔ bo kɔsɔ gɔma. Kina gbɛ tara bo ame kɔ'ɔ kole abo ala nyiti abo rɔ dɔ kiteli di dɔma ne ɔ'bo dɛ tɛdɛ rɔ bo kɔsɔ gɔma.

³⁸ Bo ame ko'dɔkɔ dɛ tileŋɔ rɔ bo tɔlɛ gɔ lende ma ɔ'bo dɛ tɛdɛ rɔ bo kɔsɔ gɔma.

³⁹ Bo ame ko'dɔkɔ tɔmɔ didi bo ti kiyɔlu dɔmo ŋgɛ yaga. Tine bo ma kiyɔlu dɔ didi bo gɔ lende ma ti kɔmɔ ŋgɛ."

Kpa Kɔzi
(MK 9:41)

⁴⁰ "Bo ame kota ye rɔ ŋba ota ma 'deni gbɛ. Kina bo ame kota ma rɔ ŋba bo ota bo ame koja ma ne 'deni gbɛ.

⁴¹ Bo ame kota bo laja 'ba Bɔko'ba rɔ ŋba ne ti ko'ja kpa kɔzimo gbɛ kɔzɔ 'ba bo laja nima. Kina gbɛ bo ame kota bo lende laka rɔmɔyɛ bo nima ɛdɛ rɔ ma laka ne ti ko'ja kpa kɔzi mo gbɛ kɔzɔ 'ba bo lende laka.

⁴² Ti kikalike 'deni ŋgɛ rɔ ma laka bɔtɔ ame ki'di pele ŋge rɔ mini kuwɛ zi bo kɔsɔ gɔma ma titi ɔtɔ mɔtɔ rɔmɔyɛ bo bo kɔsɔ gɔma na ne ti ko'ja kpa kɔzimo ŋgɛ."

11

Akititi 'Ba Yowani
(LK 7:18-23)

¹ Kina ɔdɔ Yɛsu kote tose ndose naga nime 'deni zi bo kɔsɔ gɔ bo ga tine, na bo kɛnyɛ ŋgɛ di yayi kari tiyandi kɔmɔ bilaka gbɛ ti tuwɔwɔ laja laka abo mi dɔliŋɔ ma ŋgɔsiŋgɔsi yayi.

² Ɔɔɔ Yowani bɔ bapatisi kuwö wa ame ga Kurisitö kedi ko'do ne 'deni tara di mi maboso yayi tine na bo koja bɔ laja abo ga ngi kari zi Yesu.

³ Kina lijë kititi Yesu, iya te, “Ni mo na ro bɔ ma tönë kedi kako di pötö ma ne? Ala 'do dije komoze gba go bɔ moto?”

⁴ Yesu ileki domo zinni, iya te, “Ilekike zi Yowani kiyetike wa ame ga kuwöke kina ko'jake gbi ne zi bo kozo a nime te.

⁵ Iyopo komo bɔ komo kolu ni 'deni. Kina bɔ ka'bo ni ilingere 'deni. Ilenjo bɔ mönyu ni 'deni yaga ro ma kopɔ. Bɔ mbili ku'bë ni uwö bi 'deni. Töku ni indiji 'deni kina laja laka uwöwö roni 'deni zi bɔ lisa ni.

⁶ Lijë ame ga lende ma kilikö de dönni ne na ti yeyi.”

Yë Na Mbiri? (LK 7:24-35)

⁷ Di pötö bɔ laja 'ba Yowani ga kari 'deni na Yesu koloma tiya lende 'ba Yowani zi tindi naga nima. Bo iya te, “Me karike yi mökö zi Yowani ne wa'di na karike tonjo mo? Mbili mali ma kedi kudë döni di zi lili?”

⁸ Wa'di na karike tonjo mo? Bɔ kusu bonjo kele? Tine bɔ kusu bonjo kele ni edi koloma 'benni mi lijo 'ba bɔ dolijo.

⁹ Ne arike tonjo wa'di? Bɔ kumë lende 'ba Boko'ba? Yëë, ro ma laka o'jake bɔ ame kebe bɔ kumë lende 'ba Boko'ba pili ne 'deni.

¹⁰ Römöyi Yowani na tönë kugu lende mo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Boko'ba iya te, “Mëdi

moja bo laja ma kari dogba komoyi tilenjo kori ziyi." ' "

¹¹ Ro ma laka miya ziye, kole koyö 'ba 'ja motö inza mbiri di do Yowani. Tine bo ame titiyi mi nere löbu 'ba Boko'ba ne na mbiri di do Yowani.

¹² Di mi kada ma Yowani kisaki tuwöwö lende 'ba Boko'ba nbö komö mi kada nime töne, ma konzi edi ko'do 'deni ngi ro ya 'do tado mi nere löbu 'ba Boko'ba. Lije edi ko'doko 'do tinda'ba mo 'deni ngi ro gbörökötö.

¹³ Kina molo nbö komö mi kada 'ba Yowani bo kumë lende 'ba Boko'ba ga pili ti kö'du ki'di 'ba Musa ileme lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba nime 'deni.

¹⁴ Ma keddi ko'dokoke ra ngi ti'di doye go lende 'benni, Yowani na ro Eliya bo kumë lende ame keddi kileki kako dogba ne.

¹⁵ Bo ame keddi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende nime.

¹⁶ Ti miyari ye kpe bilaka ma le'jete naga nime ti wa'di? Kpe ngi kozo kole titi ame ga koloma mi go bi 'ba ndögö. Ame dotumu motö kulöri zi motö kiya te,

¹⁷ 'Domba dokole mbili pele ziye, odoweke goye de gbi yo. Kina me duci leri 'ba töle pele ziye, uduke de gbi yo.'

¹⁸ Römöyi Yowani ako bine koro kpa bo, kuwë a ma kata naga de, iyake te, 'Yowani bo nöki na.'

¹⁹ Kina me kole 'ba bilaka lesi kako konyo kpa bo kuwë wa iyake te, 'Ongoke yayi, bo ngi ro bo kpa nbönbö bo kuwë layi bo pori 'ba bo kireke awada ni ti bo lende kënyë motö ga.' Ne tine

akikali 'ba Boko'ba ti kinda 'deni yaga di mĩ ndɔɔ mo.”

Bu'bu
(LK 10:13-15)

²⁰ Bilaka 'ba mĩ gawo naga nime Yėsu ko'do go koto kulöwö yimo ne oto dönni dē du te. Kina bo kënyĩ tose kpa gawo naga nima,

²¹ kiya te, “Bu'bu ziyi Korazina, kina bu'bu gbi ziyi Betesayida. Römöyĩ ma kiya te kedi ko'do go koto naga nime ko'do miyĩ ne ra mĩ Tura ni ti Sidona dēne, bilaka mo ga oto dönni 'deni molo kolo bɔngɔ 'ba mono rönni, kosa buruku rönni 'do kileme ma lijē koto dönni 'deni di mĩ lende kënyē 'benni ga.

²² Ro ma laka miya ziye mĩ kada 'ba burē kada moto Boko'ba ti ki'di mĩ bo këyi ro mbembē ro Tura ni ti Sidona di dōye.

²³ Ne ni 'bēyi Kaparanoma o'doko tombi röyi 'deni n̄bö mitoro? Ne ti ku'du yi 'deni ngi bēri mĩ pa'do 'ba Gehena. Römöyĩ ma kiya te go koto naga nime ko'do miyĩ ne na kedi ko'do ra mĩ Sodomō dēne Sodomō edi gba ko'ja kabate.

²⁴ Kina 'do kikali ro ma laka mĩ kada 'ba burē Boko'ba ti ki'di mĩ bo këyi ro mbembē ro Sodomō di dōyi.”

Akoke, Kina Ti Momo Ye Ngĩ
(LK 10:21-22)

²⁵ Mĩ kada nima yayi Yėsu iya te, “Milēlu yi 'bu ma, n̄ere 'ba do mitoro ni ti dōyayi römöyĩ wa ame kusu domo di zi bo akikali ni ne ileme 'deni zi ma kinza kikali oto dē naga.

²⁶ 'Bu ma, ro ma laka wa nime na ko'doko 'do ko'do röni te.”

27 Kina bo kiya te zi bilaka naga nima, “Bu ma i'di wa pili 'deni zö tine boto ikali ma kole dë, 'bu ma na nge kikali. Kina boto ikali 'bu ma dë gbï tine ma kole ma na nge mikali ti ya ame ga migeli 'deni 'dö tileme bo teyi ne.

28 Kpe ame ga 'deni pili ro gomo di zi akirindi ne akoke zö. Kina ti momo ye ngi.

29 Ombike kpa kulugbu ma mugu ye ame ro akiyandi ma ne. Römöyï doki'di ma na liya ro rumö kinza dö kombi. Kina ti ko'jake ro kindawo ngi.

30 Römöyï kpa kulugbu ma nime mi'di ziye ne embe dë kina tombi mo ngi kinza gomo.”

12

Kö'du Ki'di 'Ba Kada 'Ba Ro Kindawo (MK 2:23-28; LK 6:1-5)

1 Mbowa di pötö mo mi kada 'ba ro kindawo na Yësu ni kedi kilingere kebe mi nyaka 'ba nyönyu. Bo kösö go bo ga 'deni ro 'bö kina lijë ki'di ngi tomborosi dö nyönyu tonyo 'jo mo.

2 Kina odo Parosi ni ko'ja 'deni tara tine na lijë kebe ngi tititi Yësu, iya te, “Ongo te, wa nima bo kösö göyï ga kedi ko'do ne lijë edi ro tiyeyi mi kö'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo.”

3 Bo ileki zinni, iya te, “Idëkike wa ma tönë Dawidi ko'do mi kada nima yayi ne dë? Ame lijë ro 'bö ti bilaka abo ga ne.

4 Bo ari ngi mi rö löbu 'ba Boko'ba kina lijë ti bilaka abo ga konyo mangolo'bo koro ame ki'di zi Boko'ba ne ngi di yayi. Wa nima inza ro ma laka zinni mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'dö tonyo mo. Tine bo akumu ni na nge 'dö konyo.

⁵ Kina idëkike dë gbï di mi kö'du ki'di 'ba Musa? Ame kiya te mi kada 'ba rɔ kindawo pili bɔ akumu ame mi rɔ löbu 'ba Boko'ba ne iyëyi kö'du ki'di 'ba kada 'ba rɔ kindawo. Tine pele inza rɔ lende kënyë zïnni.

⁶ Kina me mëdi miya ziye wa mɔtɔ ma kebe rɔ löbu 'ba Boko'ba ëdi bine.

⁷ Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Mi këyi na mo'dokɔ di zi bilaka tine inza rɔ akumu.' Ma këddi kikalike 'jɔ 'ba lende nime ra, dëne inza kodɔke karama dɔ bilaka ame kirasi ɔtɔ dë ne.

⁸ Römöyi kole 'ba bilaka lesi na rɔ ɲere 'ba dɔ kada 'ba rɔ kindawo."

Bɔ Kɔnyɔ Keɲme Rɔ Kilawo

(MK 3:1-6; LK 6:6-11)

⁹ Yësu ënyi 'deni di yayi kari mi rɔ 'ba mɔtu mɔtɔ.

¹⁰ Kina bo kari ko'ja bɔ mɔtɔ közimo keɲme 'deni rɔ kilawo ɲgi di yayi. Tine ya mɔtɔ ga ëdi yayi ame këdi koma kɔri 'ba 'dɔ tususu Yësu gɔ tirasi wa mɔtɔ. Kina lijë kititi bo, iya te, "Ëdi ɲgi rɔ ma laka mi kö'du ki'di ze 'dɔ tilenɔ bilaka tone mi kada 'ba rɔ kindawo?"

¹¹ Yësu ileki dɔmo zïnni iya te, "Ɔdɔ kamölö 'bi 'ba bɔ mɔtɔ kila'ba mi gö ma kalo mi kada 'ba rɔ kindawo, ti kari dë kinda'ba kotɔ yaga di mi gö mi kada 'ba rɔ kindawo nima?"

¹² Tine bilaka lesi ni ma ti kamölö, yë na mbiri? Ɔdɔ këdi 'deni tara kö'du ki'di ze i'di ze 'deni tokɔnyi bilaka mi kada 'ba rɔ kindawo."

¹³ Kina bo kiya zi bɔ kɔnyɔ keɲme rɔ kilawo nima, bo iya te, "Oja gɔ köziyi."

Kina bɔ nima koja ɲgi na kileki ɲgi rɔ ma laka kɔzɔ ma kapa ama.

14 Tine Parosi ni ënyī ngī di yayi kari tususu kpënnī 'dɔ tupō Yësu.

Yësu Na Bɔko'ba Koweli 'Deni

15 Kina ɔdɔ Yësu kuwō 'deni kēdī kususu kpa rɔ bo tara tine na bo kënyī ngī kari abo yaga di yayi. Kina tīndī ma konzi kōsō ngī gɔ bo. Tine bo ileŋo ya ame ga ti rokɔ'ɔ ne ngī pili.

16 Kina bo kose zīnnī kinza lijē kiyēlē lende abo dē zi ya mɔtɔ ga.

17 Bo o'dɔ wa nime 'deni 'dɔ kēdī kɔzɔ wa ma tōnē Yesaya bɔ kumē lende 'ba Bɔko'ba kiya ne tara.

18 Ame kiya te, “Bo na rɔ bo laja ma ame moweli 'deni ne. Bo na mɔ'ɔ 'deni kulōwō kina ma gbī ti mī këyī rɔ mbëmbë gɔ kō'du abo. Ti mī'di Nyī Kɔtɔ Laka ma koloma dɔ bo kina bo ti kuwōwō burē ma mēdī mo'dɔ dɔ, dɔ kupō pili.

19 Bo inza ko'dɔ kowasa ala kulōrī rɔ ma kembe. Bɔtɔ inza kuwō mugu bo kēdī kulōrī kebe gɔ kəri.

20 Bo ti kiliya rɔ bo zi lijē ame ga pili rɔ rumō ne, mī këyī abo ti kēdī zi lijē ame ga pili rɔ lisa ne. Bo ti kō'bō to'dɔ mo nbō bo ko'de ako'dɔkɔ kodɔrɔ 'ba Bɔko'ba nime ndīmo kēddī.

21 Kina bilaka pili 'ba dɔlīŋɔ nime ti ki'di kōmōnnī ngī dɔ bo.”

Yësu Ileŋo Bɔ Nōkī

(MK 3:20-30; LK 11:14-23)

22 Kina ya mɔtɔ ga ko'de bɔ nōkī kɔmɔ kōlu mɔtɔ ame kpamo kudōdu rōnī 'deni gbī teyi ne ngī zi Yësu. Kina Yësu kileŋo bɔ nima ngī kpamo kope rōnī yaga tilende. Kina kɔmɔ mo kɔpɔ ngī gbī yaga.

23 Kina tindi naga nima pili koto ngi ro gonni go wa ame Yesu ko'do ne. Lije ititi ronni ro go ronni, iya te, "Bo nima bo na ti kedi ro kupo Dawidi bo dolijo mo tone?"

24 Tine odo Parosi ni kuwo 'deni tara tine, lije iya te, "Bo oga noki naga nima yaga romoyi nere 'beni Bezebola na ki'di tigo mo zi bo to'do mo."

25 Yesu ikali wa nima lije kedi komeri ne 'deni kina bo kiya te, "Dolijo ame koza mini 'deni riyö to'do ya ro go ronni ne igabi de kpe edi kiyeyi roni ngi. Kina gawo ala lijo moto ame koza mini 'deni to'do ya ro go ronni ne edi kita'ba ngi.

26 Kina me odo Satani na 'deni koga bo laja abo ga yaga di do bilaka bo oza ro bo 'deni to'do ya ti gbagba bo kina lije kedi kita'ba ngi.

27 Ne odo medi 'deni moga noki ti kizi kakpa 'ba Bezebola tine, lapi ye naga nima edi koga 'beni ti wa'di? Noko 'beni nima na ti kodoro bici lende roye.

28 Tine odo moga noki 'deni ti tigo 'ba Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba, ro ma laka nere lobu abo ako 'deni mi doyai.

29 Ongoke te, bo moto ti kari kodo tondo mi ro 'ba bo tigo moto kolo wa mo ga? Ro ma laka odo bo kudodu bo nima de titi dogba bo inza kolo wa mo.

30 Bo ame ko'doko ma de edi ro ndo'ji to. Kina bo ame kototo kpamo de to edi 'ba bo tiyeyi yimo.

31 Go ko'du nime na 'do miya ziye, ti kola bilaka go ko'du kenyé pili, kina gbi go wa ma kenyé ame ga pili lije kiya ne. Tine bo ame kiya kpa kenyé ro

Nyi Koto Laka ne, inza kola du te go lende kënyë nime.

³² Bo ame kiya kpa bo go kole 'ba bilaka lesi ne ti kola go lende kënyë, tine bo ame kiya kpëni go Nyi Koto Laka ne inza kola pele giri nime ala mi kada ma nburunburu."

Dɔŋgala 'Ba Dɔŋgëri
(LK 6:43-45)

³³ "Onɔoke te, ngeri ma la'ja edi kana 'beni ro dɔŋgëri ma laka, kina ngeri ma goto edi kana 'beni ro dɔŋgëri ma kënyë. Edi kikali ngeri go kinë ame bo keddi kana ne.

³⁴ Kpe kole 'ba murë naga nime, ti ko'boke tiya wa ma laka tondo ko'ja keddi ke ro wa kënyë? Römöyi kpa edi koja 'beni wa ame koso 'deni mi doki'di ne.

³⁵ Bo lende laka edi koja gbi ro wa ma laka di mi mata 'ba lende laka abo. Kina bo lende kënyë edi koja 'beni gbi ro wa ma kënyë di mi mata 'ba lende kënyë abo.

³⁶ Ro ma laka miya ziye, mi kada 'ba burë edi kititi kpa bilaka pili 'do kiyëti go lende yawa ame ga pili lijë kiya ne.

³⁷ Lende 'bi 'ba bo moto na ti kileme yi di mi burë nima ro ma laka ala ro ma kënyë."

Bo Titi Ma Le'jete
(MK 8:11-12; LK 11:29-32)

³⁸ Kina bo komo kiyandi 'ba ko'du ki'di ni ti Parosi moto ga kënyë kiya zi Yësu iya te, "Bo komo kiyandi, do'doko 'do tonɔ lende 'ba go koto ma keddi ko'do."

³⁹ Tine bo ileki dɔmo iya te, “Kpe bo titi ma le'jete nime kpe ŋgɛ rɔ ma kɛnyɛ, ereke Bɔko'ba dɛ. Gɔ wa'di na kiterike 'dɔ to'ja gɔ kɔtɔ? Ne inza kileme du te ziye. Tine gɔ kɔtɔ ma 'dɔ kileme ziye na nge tɔnɛ rɔ 'ba Yona bo kumɛ lende 'ba Bɔko'ba.

⁴⁰ Kɔzɔ ame Yona ko'dɔ tɔ'dɔ dɔ mota mi kenze lɔbu ne, ti kole 'ba bilaka lesi ko'dɔ tɔ'dɔ gbɛ dɔ mota tara bɛci yayi bɛri.

⁴¹ Mi kada 'ba burɛ bilaka 'ba Ninɛwɛ ti kɛnyi kɔrɔ kɔmɔ kitɛ 'ba burɛ tususu ye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Rɔmɔyi mi kada ma Yona kuwɔwɔ laja nima zɛnni lijɛ otɔ dɔnni ŋgɛ di mi lende kɛnyɛ 'bɛnni ga. Kina me rɔ ma laka mɛdi miya ziye wa mɔtɔ ɛdi bine ame kebe Yona.

⁴² Mi kada 'ba burɛ 'ja bo dɔliŋɔ 'ba Seba tɔnɛ ti kɔrɔ kɔmɔ kitɛ 'ba burɛ todɔrɔ bɛci lende rɔye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Rɔmɔyi lɔko ako tɔnɛ ŋbɔ rɔ ma kɔwɔ di dɔliŋɔ 'bɛni tuwɔ akikali mbɛmbɛ 'ba Solomo. Kina me rɔ ma laka mɛdi miya ziye bo mɔtɔ ɛdi bine ame kebe Solomo.”

Tileki 'Ba Nɔki
(LK 11:24-26)

⁴³ “Ɔdɔ nɔki kita'ba 'deni di dɔ bilaka ɛnyi kari mi gɔki toma bi 'ba rɔ kindawo zi bo. Tine ɔdɔ bo ko'ja dɛ yɔ,

⁴⁴ na bo kiya zi gbagba bo, iya te, ‘Ti mileki mari mi rɔ ma nime mɛnyi di yimo ne.’ Bo ileki kari ko'ja mi rɔ tɔnɛ 'deni rɔ ma sari kotowa yimo 'deni kɔpɔ kiyija wa mo ga pili rɔ ma laka.

⁴⁵ Kina bo kileki ŋgɛ kari ko'de nɔki ma modɔmoriyɔ mɔtɔ ga ame kɛnyɛ ŋgɛ rɔ dɔ kiteli kebe bo ne. Kina lijɛ kako koloma ŋgɛ yayi. Tine

na koso loma 'ba bo nima kedı kenyē ngi ro do kiteli kebe ma dogba. Wa nime na kedı ko'do roni tara zi bilaka bo lende kenyē ma le'jete naga nime."

Yē Na Ro Iya?

(MK 3:31-35; LK 8:19-21)

⁴⁶ Yēsu ēdi gba kilende na ma bo ni ti löndö bo ga kömö ngi. Lijē ɔro yaga koja laja go bo 'do bo kako kilende tinni.

⁴⁷ Kina bo moto yayi kiya zi Yēsu, iya te, "Ongo te, möyi ni ti löndö yi ga na me 'de yaga lijē o'doko tilende tiyi."

⁴⁸ Yēsu ileki domo, iya te, "Yē na ro iya? Kina yē mo ga na ro löndö ma ga?"

⁴⁹ Kina bo kileme bo koso go bo ga, na bo kiya te, "Iya ni ti löndö ma ga na ro ya naga nime.

⁵⁰ Bo ame ko'do wa ame 'bu ma, ma mitoro ko'doko 'do bo ko'do ne na ro löndö ma ti lēmi ma ga gbi ro iya."

13

Dɔngala 'Ba Bo Kuli Kupö

(MK 4:1-9; LK 8:4-8)

¹ Mi kada koto mo nima na Yēsu kenyi di lijo kari kpa popo, bo koloma tiyandi bilaka di yayi.

² Kina bilaka kototo ronnı ngi zi bo yayi ro tindi ma kinza kiya. Na bo kari keki abo ngi koloma mi sorope do mini. Tine na tindi naga nima koro 'benni ngi yaga do kpa goto.

³ Kina bo koloma ngi tiya wa ma konzi zinni ro dɔngala.

Bo iya te, “Bo mɔto ɔɔo 'deni kari tuli kupö abo.

⁴ Kina ɔɔo bo kedi koto 'deni tuli mo tine kupö mɔto ga ila'ba ngi do kpa kori. Kina yali kako kogo ngi yaga.

⁵ Mɔto ga ila'ba 'benni do kirigoyo ame yayi mo kalo de ne. Kina kotu ngi welo romoyi yayi mo alo de.

⁶ Tine ɔɔo kada keze mbowa yo na konma ngi kututu yaga romoyi ngira'da mo alo de.

⁷ Kupö mɔto ga ila'ba 'benni bici kono. Kina ɔɔo kono kiyöbu yo na kuböwu ngi.

⁸ Tine kupö mɔto ga ila'ba 'benni mi yayi ma laka, kina kiyöbu ngi kana. Mɔto ga ana nbanj, mɔto ga ana laka, mɔto ga ana mbowa.

⁹ Bo ame kedi ti mbili ne i'dike bo kuwo lende nime.”

*'Jo 'Ba Dɔngala 'Ba Kupö
(MK 4:10-20; LK 8:9-15)*

¹⁰ Kina bo kosö go bo ga kako zi bo kititi bo, iya te, “Eddi kiya lende ro dɔngala zi bilaka naga nime go wa'di?”

¹¹ Bo ileki domo zinni, iya te, “Beye Boko'ba i'di akikali 'ba nɔre löbu abo ame ro ma kusu ne 'deni ziye. Tine 'benni i'di de zinni.

¹² Romoyi bo ame kedi pele timo Boko'ba ti ki'di gbi domo, 'do bo kedi timo ro mbembë. Tine bo ame kinza timo ne ti kogba yaga di teyi. ɔɔo ma titi mɔto kedi pele yayi ti kopepe yaga di zi bo.

¹³ Wa nime 'do ki'di ma medii milende zinni ro dɔngala ne, romoyi lende 'ba Boko'ba nime lijë

onɔɔ pele tine lijë o'ja dë, lijë uwö pele tine lijë uwö dë laka kina ɔɔɔ dë gbï dönni.

14 Èdì 'deni kɔɔɔ lende tönë Yesaya kumë ɔɔ kö'du 'bënni ne tara. Ame kiya te, 'Bilaka naga nima ti kuwö ngi rɔ tuwö tine inza kɔɔɔ du te dönni. Lijë ti konɔɔ ngi rɔ tonɔɔ tine lijë inza ko'ja du te.

15 Römöyï kpa kori 'ba döku dönni idiri 'deni teyi. Mbili lijë u'bë 'deni, kina lijë otomo kömönni 'deni gbï teyi. Ma kiya te kinza tara dëne lijë èdì ko'ja ti kömönni kuwö gbï ti mbili nni lende mo kɔɔɔ dönni ɔɔ lijë koto dönni kako zö 'dɔ mileɔɔ lijë.'

16 Tine kpe 'beye na laka römöyï komoye o'ja 'deni kina mbili ye uwö 'deni gbï.

17 Rɔ ma laka miya ziye bɔ kumë lende 'ba Boko'ba ti bɔ lende laka ma konzi oloma 'deni ti komɔ ki'di 'dɔ to'ja wa naga nime këddi ko'jake ne, tine lijë o'ja dë du te. Kina lijë oloma 'deni gbï ti komɔ ki'di 'dɔ tuwö mo kɔɔɔ ame këddi kuwöke ne, tine lijë uwö dë du te.

18 Kina me ojeke mbili ye ti kuwöke 'jɔ 'ba dɔngala 'ba bɔ kulï kupö nime.

19 Bɔ ame kuwö lende 'ba nɔre löbu 'ba Boko'ba pele tine kɔɔɔ dë dɔmo ne, bo na kɔɔɔ kupö ame kila'ba dɔ kpa kori ne. Kina Satani kako ngi kolɔ lende nima yaga di mi döki'di bo.

20 Kupö ma kila'ba dɔ kirigoyɔ na rɔ ya ame ga kind'a'ba lende 'ba Boko'ba ngi ti mi këyi di bi tuwö mo.

21 Tine ngira'da mo alo dë minni. Kina ki'di ngi kigabi dë. Kina ɔɔɔ gomɔ ala közi kasi ma

ko'do zinni go laja nime komo yo, na lije koga kpenni ngi gomo.

²² Kina kupo ma kila'ba bici kono na ro ya ame ga kuwo laja laka nime pele tine komo kilē'di 'ba go wa 'ba dolijo nime ti to'o mori ko'do ubowu ngi yaga di minni. Kina ki'di lije ngi kana oto de kpe.

²³ Kupo ma kuli mi yayi ma laka na ro ya ame ga kuwo laja nime ki'di kodo donni. Kina lije kana ngi moto ga ro mbembē, moto ga ana laka, moto ga ana mbowa.”

Dɔngala 'Ba Beli

²⁴ Yesu iya dɔngala moto zinni, iya te, “Nere lobu 'ba Boko'ba edi kozo wa nime te. Bo moto ari kuli kupo nyonyu ma laka mi nyaka abo.

²⁵ Mi korondo 'deni tine na bo ya kako ngi kuli 'jo beli mi longo mo. Kina bo kari abo ngi.

²⁶ Kina odo nyonyu kiyebu 'deni kedī koyo tine na beli kinda ngi ki'di gbi toyo mi longo mo.

²⁷ Kina bo laja 'ba bo tone kako kiya zi bo, iya te, 'Kupo ma laka na tone kuli mi nyaka 'bi, ne beli naga nima ako di yala?'

²⁸ Bo ileki domo, iya te, 'Bo ya na ko'do lende nima.'

Lije ititi bo, iya te, 'O'doko 'do dari doto beli naga nima yaga?'

²⁹ Bo iya te, 'Inza tara. Odo kari kotoke eddi kotoke nyonyu ma laka gbi timo.

³⁰ Tine olake nyonyu ni ti beli naga nima kana kpaki bi koto nbō komo mi kada 'ba tumu wa di mi nyaka. Kina ti miya 'jaa zi bo kumu nyonyu 'do lije kototo kpa beli naga nima titi dogba

kudödu bi koto ro do konma yaga. Kina 'do lijë kumu nyönyu ma ki'di mi mata.' ”

Dɔŋgala 'Ba 'Jo Titiyi

(MK 4:30-32; LK 13:18-19)

³¹ Yësu iya dɔŋgala mɔto gbï zinnï, iya te, “Nere löbu 'ba Boko'ba ëdi kozo 'jo 'ba ngëri mɔto ame wöti titiyi ne tara tine odo bilaka kogba kari kulï mi nyaka

³² na kiyöbu ngï ro ngëri ma löbu ame yali ni kako kubö rö 'bënnï ga ngï dɔŋgila mo.”

³³ Yësu iya dɔŋgala mɔto gbï zinnï, iya te, “Nere löbu 'ba Boko'ba ëdi kozo lannga ame 'ja kogba pele mbowa kuturö ti ruzu koso mi a ma mbiri ki'di ngï pili kö'bu ne.”

³⁴ Wa naga nime pili Yësu oloma 'deni ro tiya mo ro dɔŋgala zi tindi naga nima. Bo iya a mɔto dë zinnï du te kinza dɔŋgala teyi.

³⁵ Bo o'do 'deni tara 'do këdi kozo wa ma tönë bo kumë lende 'ba Boko'ba kiya ne, “Ti milende zinnï ro dɔŋgala. Wa ame ga kikali dë molo di bi tisaki 'ba doliŋo nime ne ti miya zinnï.”

'Jo 'Ba Dɔŋgala 'Ba Beli

³⁶ Kina odo Yësu kënyï 'deni di mi löngö tindi naga nima bo kari 'deni liŋo tine na bo kösö go bo ga kako ngï zi bo kititi bo, iya te, “Iyëti 'jo 'ba dɔŋgala 'ba beli 'ba mi nyaka nime te zize.”

³⁷ Yësu ileki domo, iya te, “Bo kulï kupö nima na ro kole 'ba bilaka lesi.

³⁸ Tine nyaka mo nima na ro doliŋo, kina kupö nyönyu mo nima na ro bilaka 'ba nere löbu 'ba Boko'ba, kina beli mo nima na ro bilaka 'ba Satani.

³⁹ Kina bɔ ya ma kako kuli kupɔ beli mo nima na rɔ Satani. Kada 'ba tumu wa di mi nyaka na rɔ nburunburu 'ba dɔliɔ. Kina bɔ kumu nyonyu mo ga na rɔ malayika.

⁴⁰ Kina gbɛ kɔzɔ ame kedi kototo kpa beli konma yaga ne tara, ti kedi gbɛ kɔzɔ wa nima tara mi nburunburu 'ba dɔliɔ.

⁴¹ Kole 'ba bilaka lesi ti koja malayika abo ga kari kutɔ'du bɔ dɔ kirasi ni ti bɔ lende kenyɛ ni yaga di mi nɛre lɔbu abo.

⁴² Kina malayika ti ku'du lijɛ ngi mi pa'do 'ba tolɛ dɔ kote 'dɔ lijɛ kudu kunyi kpenni yayi.

⁴³ Tine bɔ lende laka ni ti kedi rɔ lɔbu ma dɔ kiteli ame kobɔ kɔzɔ kada tara mi dɔliɔ 'ba 'bu nni. Bɔ ame kedi ti mbili ne i'dike bo kuwɔ lende nime."

Dɔngala 'Ba Nɛre Lɔbu 'Ba Bɔko'ba

⁴⁴ "Nɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba edi kɔzɔ wa nime te. Bɔ mɔtɔ ari komo ngi dɔ yamo adalamini sokowɔ kusu domo 'deni mi nyaka. Kina bo kitiri domo ngi toti teyi. Bo 'deni ngi rɔ lɔɔ na bo kari kugɔ wa ame ga bo kedi timo ne ngi me mokɔ, kina bo kileki ngi kari kugɔ nyaka tonɛ ti yamo yimo ne rɔ abo.

⁴⁵ Kina nɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba edi gbɛ kɔzɔ wa nime te. Bɔ ndogɔ mɔtɔ i'di toma tiyi nyileki ma kele.

⁴⁶ Tine ɔdɔ bo kari ko'ja ame kele ngi rɔ dɔ kiteli ne 'deni tine, bo ari ngi kugɔ abo ga me mokɔ na bo kileki ngi kari kugɔ tiyi nyileki tonɛ.

⁴⁷ Kina nɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba edi gbɛ kɔzɔ wa nime te. Atoyɛ mɔtɔ ga u'du duru 'benni mi mini na kunzɔ kenze ngi rɔ ma kenyɛ.

48 Kina ɔɔɔ koso 'deni yimo tine na lijë koto ngi yaga ɔɔ kpa götö lijë koloma bëri tigeli ma laka mo ga. Ma laka mo ga u'du mi kee tine ma kënyë mo ga u'du ngi mökö.

49 Kina ti këdi gbï tara mi kada 'ba nburunburu 'ba ɔɔɔɔ. Malayika ti kako kigeli ɔɔ lende kënyë yaga di mi löngö ɔɔ lende laka.

50 Kina lijë ti ku'du ɔɔ lende kënyë ngi mi pa'do 'ba tolë ɔɔ kote 'ɔɔ lijë kudu kunyi kpënni yayi."

51 Yësu ititi lijë, iya te, "Ikalike wa naga nima ra?"

Lijë iya te, "Yëë."

52 Kina bo kileki kiya zinni, bo iya te, "Bo kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ame ga pili kuyi rönni 'deni ɔɔ ɔɔ laja mi nere löbu 'ba Boko'ba ne ëdi kɔɔɔ ɔɔ mɔri ame koja wa ma molo ni ti ma la'ja yaga di mi mata abo ne tara."

Yësu Iyandi Wa Mi Dɔyayi 'Bënni

(MK 6:1-6; LK 4:16-30)

53 Kina ɔɔɔ Yësu kote tiya ɔɔngala naga nime 'deni tine na bo kënyë ngi di gɔ bi nima

54 bo kileki kari Nazareta mi dɔyayi 'bënni. Bo oloma tiyandi kɔmɔ bilaka mi rö 'ba mötu kina bilaka pili koto ngi ɔɔ gönni. Lijë iya te, "Bo nima o'ja akikali ma te di yala? Kina bo ikali to'do gɔ koto löbu naga nime di yala?"

55 Bo nime bo na dë ɔɔ kole 'ba ɔɔ kose ngëri tönë? Ma bo na dë ɔɔ Mariya? Löndö bo ga na dë ɔɔ Yakoba ni ti Yesepa ti Simona ti Yuda?

56 Lëmi bo ga na dë me gbï këdi koloma tize bine ne? Ne bo o'ja wa naga nime te di yala?"

57 Kina lijë kilagi lende abo ngi.

Yësu ileki kiya zïnni te, “Rɔ ma laka, bilaka 'ba mĩ gɔ bi ma laki pili rɔ ma koro bɔ kumë lende. Tine bilaka 'ba dɔyayi abo ga ti ma wado abo ga oro bo dë.”

⁵⁸ Kina ŋgĩ bo o'dɔ gɔ koto ma konzi dë kpe di yayi römöyĩ lijë i'di dönni dë gɔ lende abo.

14

Tupö Yowani Bɔ Bapatisi (MK 6:14-29; LK 9:7-9)

¹ Mi kada nima yayi na Erode bɔ doliŋɔ 'ba Galilaya kuwö lëbĩ 'ba Yësu.

² Kina bo kiya zi bɔ laja abo ga, iya te, “Yowani bɔ bapatisi na. Bo na kënyĩ 'deni 'böwu kɔdɔ yaga di mĩ tölë. Kina me ki'di bo këdĩ ko'dɔ gɔ koto naga nime ne.”

³ Römöyĩ Erode bo na kinda'ba Yowani tönë mɔlo bine ki'di kudödu ku'du mĩ maboso. Bo o'dɔ gɔ kö'du 'ba Erodiya 'ja 'ba bɔ löndö bo Pīlīpō.

⁴ Römöyĩ Yowani oloma tiya mo zi Erode, iya te, “Tuyĩ kɔmɔ 'ja 'ba löndö ele dë. Tiyeyĩ mĩ kö'du ki'di 'ba Boko'ba na.”

⁵ Bo o'dɔkɔ tupö Yowani yaga tine bo ere bilaka 'bënni ga 'ba Yudayi römöyĩ lijë iya Yowani rɔ bɔ kumë lende 'ba Boko'ba.

⁶ Tine mĩ kada 'ba karama 'ba töyö Erode na nyiti 'ba Erodiya kari kusĩ ŋgala ŋgĩ kɔmɔ ŋba 'ba mĩ karama naga nima pili. Kina tusĩ ŋgala 'bëni ki'di Erode ŋgĩ këdĩ ti mĩ këyĩ rɔ mbëmbë.

⁷ Gɔ kö'du mo na bo kulömu rɔ bo zini, iya te, “Mulömu roma 'deni, wa mɔto ame kititi ne ti mi'di ŋgĩ ziyi.”

⁸ Kina möni kiya ngi zini 'do loko kari kititi Erode, kiya te, “Do Yowani bo bapatisi na ki'di zo giri nime mi kita'ba.”

⁹ Lende nime i'di Erode ngi ro meri. Tine go lömu ame bo kulömu ro bo 'deni komo nba abo ga pili ne, na bo ki'di lende mo ngi 'do ko'do kozo wa ma loko ko'doko nima tara.

¹⁰ Kina bo ki'di ngi kari koke do Yowani di mi maboso,

¹¹ kina ko'de ngi mi kita'ba ki'di zi nyiti tonë koto kari zi möni.

¹² Kina bo kosö go bo ga kako kombi töku bo ngi kari kusu. Na lijë kari kiya lende mo ngi zi Yesu.

Yesu I'di Akonyo Ko'bo Bilaka Kuluku 'Butë Bi 'Butë

(MK 6:30-44; LK 9:10-17; YN 6:1-14)

¹³ Kina odo Yesu kuwö meri 'ba Erode nima bo kiya ne 'deni tara tine na lijë kënyi ngi di yayi këki mi sorope kari ro dönni mi go bi ame boto kinza teyi ne. Tine odo bilaka kuwö lende abo 'deni tara na lijë kënyi ngi di mi lijo kozi 'bënni ti ndinni kebe do kpa götö.

¹⁴ Kina odo Yesu këki 'deni yaga di mi sorope tine bo ongo bilaka edi 'deni ngi kako ro tindii. Kina odo bo kongo lisa 'bënni 'deni tara tine, na bo kilejo ya ma ro roko'o naga ngi pili.

¹⁵ Ko'ja kada kedii kosö 'deni tine na bo kosö go bo ga kako zi bo kiya te, “Kada inza kpe, bi nime ro yi mökö. Oja bilaka naga nime kari mi lijo moto ga ma ngosi bine 'do lijë kari kugö akonyo zinni di yayi.”

16 Bo iya te, “Lijë kari dë bi tɔ, kpe na 'dɔ ki'dike akonyo zinni.”

17 Lijë iya te, “Dinza ti ɔtɔ bine tine nge rɔ mangolɔ'bo muyi ti kenze riyö.”

18 Bo iya te, “O'deke kako zö dayi.”

19 Kina bo kiya ngi 'dɔ bilaka naga nima pili koloma bëri dɔ mɔli. Kina bo kogba mangolɔ'bo muyi tönë ngi ti kenze riyö mo naga nima, na bo konɔ bi kari mitorɔ, bo kileki yë'di mo zi Boko'ba. Na bo konye yimo ki'di zi bo kösö gɔ bo ga kari koza zi tindi tönë ga.

20 Kina lijë pili konyo ngi kitëkpë lijë. Kina bo kösö gɔ bo ga kari kutö'du kɔsɔ ma kileke bëri mo ga ngi koso mi kee 'butë domoriyö.

21 Bilaka naga nima konyo ne botoni mo ga ëdi pili kuluku 'butë bi 'butë (5000). Kina 'ja ëdi gbï ti kole titi ame kitëtë dë yimo.

Yësu Ilingere Kebe Dɔ Mini

(MK 6:45-52; YN 6:15-21)

22 Yësu i'di bo kösö gɔ bo ga këki mi sorope 'dɔ lijë kumu tötï kari dɔgba gönyï pöpö. Tine na bo kileke 'ba bo tötï tiyëyi tindi naga nima gɔ lijë kari ë'bënni ti.

23 Di pötö mo ko'ja bo kiyëyi tindi naga nima 'deni kari tine na bo kënyï ngi kari dɔ doku rɔ dɔ kutu bo tilende ti Boko'ba. Mi kpalila 'deni tine bo ëdi 'deni ngi nge kutu bo yayi.

24 Kina sorope ëdi ë'bëni 'deni gbï nbö rɔ ma kɔwɔ mi zana mini lili këdi konbenbe rɔ ma kënyë. Römöyi lili nima ëdi kome kako di kɔmɔ mo.

25 Mi kano bi 'deni na Yësu kari kômö ngi zinni yayi bo këdi kilingere kebe dɔ mini.

26 Tine ɔɔɔ lijɛ ko'ja bo 'deni kɛdi kilingere kebe dɔ mini tara tine na ko'de tikere ŋgi zinni. Kina lijɛ kulɔri rɔ ma kembe rɔ kɔmɔ 'ba tikere, kiya te, "Sɛgɛ na."

27 Kina Yɛsu kɛnyi kilende zinni, iya te, "Ogbɔke dɔki'di ye. Ma na. Kinza kereke dɛ."

28 Kina Pitɔrɔ kɛnyi kiya zi bo, iya te, "Nere, ɔɔɔ kɛdi ŋgi rɔ ni na, idɛki ma te milingere kebe dɔ mini mari ziyi yayi."

29 Yɛsu iya te, "Ako."

Kina Pitɔrɔ kɛki ŋgi di mi sorope ki'di tilingere kebe dɔ mini kari zi Yɛsu.

30 Tine ɔɔɔ bo ko'ja lili 'deni tara na ko'de tikere ŋgi zi bo. Kina bo ki'di ŋgi tɔnzu kari bɛri mi mini, na bo kulɔri kopapa kiya te, "Nere, okɔnyi ma."

31 Kina Yɛsu koja kɔzi bo ŋgi welo kikapo bo, kiya te, "Gɔ wa'di na ki'di dɔyi dɛ gba laka gɔ lende ma? Ikali dɛ ma mɛdi mɔmɔ yi?"

32 Kina ɔɔɔ lijɛ kɛki 'deni mi sorope yɔ na lili tɔnɛ kɔrɔ ŋgi.

33 Kina ya ma mi sorope yayi naga nima koloma ŋgi tilɛlu bo, iya te, "Rɔ ma laka ni na ŋgi rɔ kole 'ba Bɔko'ba."

34 Lijɛ umu dɔ pɔpɔ nima ŋbɔ lijɛ kɔmɔ mi dɔyayi 'ba Genesareta.

35 Kina bilaka mo ga kikali Yɛsu ŋgi, na lijɛ koja laja ŋgi gɔ bɔ rɔkɔ'ɔ ame ga pili toko mi dɔyayi nima yayi ne 'dɔ ko'de zi Yɛsu.

36 Lijɛ oma'jo rɔnni zi bo 'dɔ ya ma rɔ rɔkɔ'ɔ naga kosa ŋge pele rɔ dɔ kpa bɔŋgɔ abo. Kina bɔ rɔkɔ'ɔ ma konzi ame ga kosa dɔ kpa bɔŋgɔ

'ba rɔ bo nima ne kileŋo ŋgɪ pili di dɔ rɔkɔ'ɔ mo ga.

15

Dölėti 'Ba Yudayi (MK 7:1-13)

¹ Parosi mɔtɔ ga ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kò'du ki'di ni ako di Yerosalema zi Yèsu kititi, iya te,

² “Gɔ wa'di na bɔ kòsò gòyì ga koro akiyandi 'ba 'bu ze löbu ga dè? Römöyì lījè èdì 'deni konyo akonyo ŋgɪ tara kinza to'dɔ dölėti 'ba kòzì kurögö.”

³ Yèsu ileki dɔmo zìnnì, iya te, “Ne gɔ wa'di na kiyèyìke mì kò'du ki'di 'ba Bɔko'ba 'dɔ to'dɔ akiyandi 'ba gbagba ye ga?

⁴ Römöyì Bɔko'ba iya te, ‘Oro 'bu yì ni ti möyì,’ kina mɔtɔ gbì, ‘Bɔtɔ ame kumu kpa bo gɔ 'bu bo ni ti ma bo ne kòlè yaga.’

⁵ Tine ebe kiyake te, ɔdɔ bɔ mɔtɔ kèdì ti wa ame 'dɔ bo kokɔnyi ma bo ni ti 'bu bo timo kina ɔdɔ bo kiya 'deni te, ‘Wa nima mulömu 'deni 'dɔ ti'di mo zi Bɔko'ba,’

⁶ bine iyandike bo 'deni za 'böwu 'dɔ bo koro 'bu bo ni ti ma bo dè kpe tokɔnyi mo ti wa nima. A nime na kiyèyìke mì kò'du ki'di 'ba Bɔko'ba 'deni 'dɔ to'dɔ kò'du ki'di 'ba gbagba ye ga.

⁷ Kpe bɔ kɔmɔ kandi naga nime, Yesaya umè lende ŋgɪ rɔ ma laka gɔ kò'du 'be ame kiya te,

⁸ ‘Bilaka naga nime lījè oro ma ɲere Bɔko'ba ŋge ti kpènnì tine mìnñì ɲbö rɔ ma kɔwɔ di zò.

⁹ Mötu 'bènnì ka rɔ a yawa, römöyì kò'du ki'di 'bènnì 'ba bilaka lesi na za lījè kebe tiyandi mo kiya rɔ lende ma 'ba Bɔko'ba.’ ”

A Ma Rɔ Ti'da
(MK 7:14-23)

¹⁰ Kina Yësu kîdëkî tîndî naga nima ngî kako zi bo kilende teyi, iya te, “Ojeke mbili ye kuwöke lende nime 'dɔ kɔdɔ dɔye.

¹¹ Wa ma kedi kari mi bilaka i'di bilaka de kedi ro ma kenyë komo Boko'ba. Tine wa ma kedi kodo di kpa bilaka na kedi ki'di bilaka ro ma kenyë di komo bo.”

¹² Kina bo kosö go bo ga kako zi bo, iya te, “Ikali ra? Lende nima kiya ne ila'ba ngi ro ma kenyë mi Parosi ni.”

¹³ Bo ileki domo zinni, iya te, “Ngëri ame ga pili kinza ro ma kidiyë 'ba 'bu ma ame mitoro ne ti koto yaga.

¹⁴ Kinza kupöke roye de go lende 'benni. Lije 'benni nima bo komo kolu ma kedi kiteri tokoko bo komo kolu lepî nni ga na. Ne odo bo komo kolu kebe tokoko bo komo kolu moto, lije nima kpaki riyö ti kila'ba ngi mi gö.”

¹⁵ Kina Pitörö kenyi kititi bo, iya te, “Iyëti 'jo 'ba donjala nime kiya ne zize.”

¹⁶ Yësu ileki domo zinni, iya te, “Kpe gba gbi tara ikalike oto de?

¹⁷ Ikalike de wa ame kodo kari di kpa bilaka ne ari ngi mi tokpe kuwu roni di yayi kiteli e'bëni kodo yaga di mi yida ro?

¹⁸ Tine wa ame kedi kodo yaga di kpa bilaka ne odo 'bëni kako di mi doki'di. Lije na ro wa ma kedi ki'di bilaka kedi ro ma kenyë komo Boko'ba.

¹⁹ Römöyi wa ma kedi kodo di mi doki'di na ro meri ma kenyë naga ti akupö ti yeri ti tö'dö ti ro ame ro ma kenyë ne ti 'bögo ti susu beti ti ti'ja.

20 Wa naga nime na rɔ wa ma kēdī ki'di bilaka kēdī rɔ ma kēnyē kɔmɔ Boko'ba. Ne tonyo akonyo tara kinza turögö közi kɔzɔ ame lijē Parosi ni kiya ziye ne i'di bilaka dē kēdī kɔtɔ te rɔ ma kēnyē kɔmɔ Boko'ba."

Nyiti 'Ba 'Ja Kanana Mɔtɔ
(MK 7:24-30)

21 Kina Yēsu kēnyī ngī di yayi kari mī gɔ bi ma ngɔsi ngila gawo 'ba Tura ni ti Sidona.

22 Di yayi na 'ja mɔtɔ rɔ bilaka 'ba Kanana ame kēdī koloma mī dɔyayi nima yayi kako ngī zi bo ti tulōrī, iya te, "Nere kole 'ba Dawidi, i'di miyī këyī rɔma. Nōki ēdī 'deni ngī konbenbe nyiti ma rɔ ma kēnyē."

23 Tine Yēsu ileki lende mɔtɔ dē kiya zini. Kina bɔ kɔsɔ gɔ bo ga kako kilende zi bo, iya te, "Oja 'ja nime kari yaga di rɔze. Loko ēdī kozi nduwē gɔze ti tulōrī."

24 Bo ileki dɔmo, iya te, "Oja ma nge mako mī dɔliŋɔ nime gɔ kamölö 'ba Yisarele ma kölu 'deni."

25 Kina ɔdɔ 'ja tönē kuwö 'deni tara na loko kako kila'ba ngī kolɔdɔ bēri kɔmɔ Yēsu, kiya te, "Nere, okonyi ma."

26 Bo ileki dɔmo zini, iya te, "Tu'du akonyo 'ba kole ziye bī ele dē."

27 'Ja tönē ileki dɔmo, iya te, "Nere, rɔ ma laka, pele tara bī ēdī konyo ruruzu ma kēdī kilayi bēri di dɔ tarabiza 'ba bɔ dönñi ga."

28 Kina Yēsu kileki dɔmo zini, iya te, "'Ja, i'di dōyī 'deni rɔ ma laka gɔ lende ma, ne ko'dɔ rōnī ngī ziyī tara."

Kina kileŋo nyiti 'bēni tōnē ŋgī mī saa nima.

Yēsu I'di Akonyo Kɔ'bo Bilaka Kuluku 'Butē Bi Modɔɔmota
(MK 8:1-10)

²⁹ Yēsu ēnyī di yayi kari nduwē kebe kpa pöpö 'ba Galilaya. Kina bo kari kēki ŋgī dɔ kurunɔŋu bo koloma bēri.

³⁰ Kina tindi ma kinza kiya kɔlɔ ŋgī kako zi bo. Lijē o'de ya ma rɔ ka'bo naga ti bo kɔmɔ kōlu ni ti ya ma keŋme bēri naga ti bo kpa kudödu ni ti bo rɔkɔ'ɔ mɔtɔ ga. Lijē o'de pili ko'ba kɔmɔ Yēsu. Kina bo kileŋo lijē ŋgī pili.

³¹ Kina ɔdɔ bilaka naga nima koŋɔ bo kpa kudödu ni kēdi kilende 'deni, ya ma keŋme bēri naga 'deni laka, bo ka'bo ni kēdi kilingere 'deni, bo kɔmɔ kōlu ni kēdi ko'ja bi 'deni, lende mo igayi lijē ŋgī. Kina lijē kebe ŋgī tilēlu Boko'ba 'ba Yisarele.

³² Kina Yēsu kīdēki bo kōsö gɔ bo ga kako zi bo, iya te, “Moŋɔ lisa 'ba rɔ bilaka naga nime 'deni, lijē o'dɔ tō'dö 'deni dɔ mota tō bine, akonyo 'bēnni ga ote rōni 'deni. Mo'dɔkɔ dē toja lijē ŋgī kari tara ti 'bö kinza ma lijē konyo ɔtɔ, römöyi kinza lijē kari kidaki gɔ kōri.”

³³ Bɔ kōsö gɔ bo ga ititi bo, iya te, “Ti do'ja akonyo di yala di yi mökō nime ma 'dɔ kɔ'bo tindi 'ba bilaka naga nime?”

³⁴ Bo ileki kititi lijē, iya te, “Akonyo wa'di ga na kēddike timo bina?”

Lijē iya te, “Dēdi ŋge ti maŋgolɔ'bo modɔmoriyö, ti kole kenze titi tɔ ne ga.”

³⁵ Kina Yēsu ki'di 'dɔ tindi naga nima koloma bēri.

³⁶ Kina bo kogba maṅgolo'bo modomoriyö tönë ga ṅgĩ ti kenze mo ga, bo kileki yëë'di mo zi Boko'ba. Kina bo konye yimo ṅgĩ ki'di zi bo kösö gɔ bo ga kari ki'di zi bilaka tönë ga.

³⁷ Kina lijë pili konyo ṅgĩ ko'bo lijë. Kina bo kösö gɔ bo ga kako ṅgĩ kototo koso ma kileke mo ga koso mi kee modomoriyö.

³⁸ Bilaka naga nima konyo ne botoni mo ga edi pili kuluku 'butë bi modomota (4000). Kina 'ja edi gbi ti kole titi ame kitëtë dë yimo.

³⁹ Kina odo Yësu kiyëyi bilaka naga nima 'deni kari tine, na bo këki ṅgĩ mi sorope kari mi doyyayi 'ba Magadana.

16

Bɔ Titi Ma Le'jete

(MK 8:11-13; LK 12:54-56)

¹ Parosi moto ga ti Sadoke ako zi Yësu 'do to'ba bo. Kina lijë kititi bo 'do bo ko'do gɔ koto ame 'do kileme tigo 'ba Boko'ba di mitoro ne.

² Tine Yësu ileki domo zinni, iya te, "Kpe bilaka, odo kada këdi kösö ë'bëni 'deni iyake te, 'Ma tilëndö kada edi keze römöyi mitoro ro ma kasi.'

³ Kina gbi molo mi donbo iyake te, 'Toro edi ka'di tone römöyi mitoro 'deni ro ma kasi gbi ti poli kölu.' Kina me 'deni ikalike tiyëti komo poli ma këdi kuyi roni tilëndö ro ma kasi ala ro ma kölu. Tine inza ko'bake tiyëti wa ma këdi ko'do roni mi kada naga nime.

⁴ Gɔ wa'di na kpe bo titi ma le'jete nime ṅgĩ ro ma kënyë kereke Boko'ba dë te? Ebeke tititi ma 'do to'do gɔ koto ziye, tine minza mileme du te

ziye. Gɔ koto ma 'dɔ kileme ziye na nge tönë rɔ 'ba Yona bɔ kumë lende 'ba Bɔko'ba."

Kina Yësu kënyï ngï kari abo di ngila lijë.

Laŋga 'Ba Parosi Ni Ti Sadoke

(MK 8:14-21)

⁵ Kina ɔɔ Yësu ni kari 'deni kumu dɔ pöpö kömö gönyï ma kapa mɔtɔ tine, bɔ kösö gɔ bo ga ari koŋgɔ dönñi udölu 'deni di bi togba maŋgolɔ'bo kako timo.

⁶ Yësu iya zïnni, iya te, "I'dike kómoye kandi laka di zi laŋga 'ba Parosi ni ti Sadoke ni."

⁷ Kina bɔ kösö gɔ bo tönë ga koloma ngï rɔ tiya mo rɔ gɔ rönni, lijë iya te, "Bo ëdi kiya lende nima tara gɔ ame dakoke dë ti maŋgolɔ'bo ne ya?"

⁸ Tine Yësu ikali wa nima lijë këdi kiya ne 'deni molo. Kina bo kiya zïnni, iya te, "Kpe bɔ kinza ki'dike dɔye dë gba laka gɔ lende ma naga nime. Gɔ wa'di na këddi kiyake lende 'ba maŋgolɔ'bo ame kakoke dë timo ne rɔ gɔ rɔye gɔmo?"

⁹ Lende nime ɔɔ dë gba dɔye? Omerike lende 'ba maŋgolɔ'bo muyi tönë monye yimo ki'dike zi bilaka kuluku 'butë bi 'butë (5000) ne dë? Utö'duke kɔsɔ mo koso mi kee ndö?

¹⁰ Kina gbi maŋgolɔ'bo modɔmoriyö tönë ga mi'di zi bilaka kuluku 'butë bi modɔmota (4000) ne, utö'duke kɔsɔ mo koso mi kee ndö?

¹¹ Ne gɔ wa'di na ki'dike dë këdi dɔye, lende 'ba maŋgolɔ'bo na dë me mëdi miya ziye bine ne? I'dike kómoye kandi laka di zi laŋga 'ba Parosi ni ti Sadoke ni."

¹² Kina lende mo kɔɔ 'jaa dönñi Yësu inza kiya zïnni 'dɔ lijë ki'di kömönni kandi laka di zi laŋga

'ba gɔ maŋgolo'bo, tine 'do lijë ki'di kömönni kandi laka di zi akiyandi 'ba Parosi ni ti Sadoke ni.

Kole 'Ba Bilaka Lesi Yë Na?
(MK 8:27-30; LK 9:18-21)

¹³ Kina odo Yësu ni kari 'deni mi doyyayi ma ngosi ngila gawo 'ba Kayisariya Pilipö, na bo kititi bo kösö gɔ bo ga, iya te, “Bilaka edi kiya kole 'ba bilaka lesi ro ye?”

¹⁴ Lijë ileki domo, iya te, “Ya moto ga iya te ni Yowani bo bapatisi na. Ya moto ga iya te ni Eliya mo na, moto ga iya te ni Yeremaya ala bo kumë lende 'ba Boko'ba ma koto moto na.”

¹⁵ Bo ileki kititi lijë, iya te, “Ne kpe 'beye iyake ma ro ye?”

¹⁶ Simona Pitörö ileki domo, iya te, “Ni na ro Kurisitö kole 'ba Boko'ba ame koja kako di mitoro ne.”

¹⁷ Yësu ileki domo, iya te, “Yëe'di keddi ziyi Simona kole 'ba Yowani. Römöyi akikali kodoro nime bilaka lesi na de ki'di ziyi, tine ako di zi 'bu ma ame mitoro ne.

¹⁸ Pitörö, ro ma laka miya ziyi, ni na ro doku. Doku nime na ti mo'ba kanisa ma domo ame pele ro tolë do kote inza kikali ta'da mo.

¹⁹ Ti mi'di kpadöri 'ba nere löbu 'ba Boko'ba ziyi. Lende ame keddi kudödu zi bilaka 'ba mi doyyayi bine Boko'ba udödu 'deni gbi molo di mitoro. Kina wa ame kodo kpamo di mi doyyayi bine, Boko'ba odo kpamo 'deni gbi molo di mitoro.”

²⁰ Tine Yësu ose gomo zi bo kösö gɔ bo ga kinza lijë kari kiya de zi boto ma koto moto kiya te, bo

na ro Kurisitö ame Boko'ba koja kako di mitoro ne.

*Yësu Iya Gɔ Lende 'Ba Tölë Abo
(MK 8:31-9:1; LK 9:22-27)*

²¹ Mi kada nima na Yësu kisaki ngi tiya mo yaga bi kɔɔ zi bo kösö gɔ bo ga, kiya te, “Ti mari mi Yeroselema kina löbu 'ba bilaka ni ti 'ba bo akumu ni ti bo kɔmɔ kiyandi mo ga kpaki ti kodo gomɔ roma nbö lījē kupö ma. Tine mi tö'dö dɔ mota Boko'ba ti ki'di ma mēnyī mɔdɔ yaga di mi tölē.”

²² Kina Pitörö kogba Yësu ngi kese timo sege yaga, bo kowasa lende nima yaga di kpa Yësu, iya te, “Nere, Boko'ba kitata yaga di röyī, ko'dɔ röni dē ziyī.”

²³ Kina Yësu kuyī kɔmɔ bo dɔ Pitörö, iya te, “Ni Satani nime, ese yaga di roma. Ni 'bēyī wa 'ba turökpö röni gɔ kori ma na. Meri 'bi nima 'ba bilaka lesi na, 'ba Boko'ba na dē.”

²⁴ Kina Yësu koloma ngi ro tiya mo zi bo kösö gɔ bo ga, iya te, “Botɔ ame ko'dɔkɔ tösö goma ne, i'dike bo komba gɔ bo zi gbagba bo, bo kombi gomɔ abo bo kösö goma pele nbö mi tölē.

²⁵ Römöyī bo ame kiteri tɔmɔ didi bo ne ti kupö ngi. Tine ame kupö didi bo gɔ lende ma ne ti kɔmɔ ngi.

²⁶ Dɔdɔ bo mɔtɔ komɔmi dɔliŋɔ löbu nime pele pili zi bo, tine bo kupö dɔ didi bo, wa'di na bo ti ko'ja gɔmo? Bo inza ko'ja wa mɔtɔ gɔmo. Dɔdɔ bo kölä 'deni wa mɔtɔ inza kpe ame 'dɔ bo ki'di tutē gɔ didi bo timo.

27 Tine kole 'ba bilaka lesi ti kako ti malayika abo ga mi tigo 'ba 'bu bo. Kina bo ti kopi ngi ziyi ni bo moto go ndobo 'bi ma ko'do.

28 Ro ma laka miya ziye, ya moto ga edi mi longo ye bine ame tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ame bo kedi kako ro nere 'ba do wa pili ne, ti kako kota lije gba kinza kinene wa moto moyi mo ro tole."

17

Kine Yesu Uyi Roni (MK 9:2-13; LK 9:28-36)

1 Mi to'do do modokoto di potö mo na Yesu kenyi ngi kogba Pitöro ni ti Yakoba ti löndö bo Yowani, bo koto lije kari do doku ma löbu ro dönni.

2 Kina ngi ko'ja lije kedi kongö Yesu tine kiné bo uyi roni 'deni 'beri. Komö bo öbö 'deni ngi kozo kada. Kina bongö 'ba ro bo anmi 'deni ngi köbö yaga kozo mandara.

3 Kina lije ko'ja Musa ni ti Eliya kodo 'deni yayi kedi kilende ti bo.

4 Kina Pitöro kenyi kilende kiya zi Yesu, iya te, "Nere, ele sowa ame dedi 'deni bine. Do ko'doko ngi, ti mubo ngongöbö mota bine, koto ziyi koto zi Musa kina ma koto 'do kedi zi Eliya."

5 Kota bo kedi gba tilende na poli moto ro ma köbö kako ngi kutu'bö lije. Kina birö kudu ngi di mi poli nima, iya te, "Bo na ro kole ma ame mo'o kulöwö ne, ma ti mi keyi go lende abo. Uwöke do bo."

⁶ Kina ɔɔɔ bo kɔsɔ go Yɛsu naga nima kuwɔ birɔ nima 'deni tara ɔɔɔ tikere ngɔ mɪnni lijɛ kɛnyi kila'ba kutu'bɔ kɔmɔnni bɛri.

⁷ Yɛsu ako kosa rɔnni, kiya te, “ɛnyiƙe tɔɔ. Kinza kereke dɛ.”

⁸ Kina lijɛ kombi kɔmɔnni tɔɔ tɪne lijɛ o'ja bɔɔɔ dɛ kpe, Yɛsu na 'deni nge kutu bo yayi.

⁹ Kina ɔɔɔ lijɛ kɛdi kɛki 'deni kako bɛri di dɔ dɔku tɪne, Yɛsu ose zɪnni, iya te, “Kinza kari kiyake lende 'ba wa naga nime ko'jake ne dɛ titi zi bɔɔɔ ma kɔɔɔ mɔɔɔ. Tɪne 'dɔ kiyake 'jaa ɔɔɔ Bɔko'ba ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni 'bɔwu kɛnyi kɔɔɔ yaga di mi tɔlɛ.”

¹⁰ Lijɛ ititi bo, iya te, “Ne go wa'di na bo kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di ni kiya te, Eliya na kɛdi kako titi dɔgba kina 'jaa ti Kurisitɔ kako?”

¹¹ Yɛsu ileki dɔmo zɪnni, iya te, “Rɔ ma laka Eliya na kɛdi kako titi dɔgba 'dɔ bo kiyija wa pili ndɔ.

¹² Tɪne rɔ ma laka miya ziye, Eliya ako 'deni bine, tɪne bilaka ikali bo dɛ. Lijɛ o'dɔ bo ngɔ kɔzɔ wa ma lijɛ ko'dɔko ɛ'bɛnni to'dɔ mo tara. Kina lijɛ ti ko'dɔ kole 'ba bilaka lesi gbɪ kilisa di kɔzɪnni tara.”

¹³ Kina bo kɔsɔ go bo tɔnɛ ga kikali ngɔ Yowani bo bapatisi na bo kɛdi kiya lende mo.

*Kole Mɔɔ Ti Abɛri Dɔmo
(MK 9:14-29; LK 9:37-43)*

¹⁴ Kina ɔɔɔ lijɛ kileki 'deni kako kɔmɔ zi tɪndi naga nima na bo mɔɔɔ kako ngɔ kolɔɔɔ bɛri kɔmɔ Yɛsu,

15 kiya te, “Nere, i'di miyi keyi ro kole ma. Kole ma edi ti aberi kedii konma ngi ro ma kenyë kebe mi pa'do ni, kebe mi mini ni.

16 Kina me mo'de bo kako zi bo kosö göyi naga nime tine lijë o'bo de tileno mo.”

17 Yësu ileki domo, iya te, “Kpe bilaka ma le'jete naga nime, kpe bo kinza ki'dike doye de go lende ma naga nime, kpe bo lende kenyë naga nime. 'Do mö'bö tiye bine nbö nyanya? Kina 'do mogbo doki'di ma di zi gomo 'be nime nbö nyanya? O'deke kole nima kako zö dayi.”

18 Kina Yësu kamo ngi do nöki nima na kenyi ngi di do kole tönë. Kina kilenjo kole tönë ngi mi saa nima.

19 Kina bo kosö go Yësu ga kako liya zi bo, kiya te, “Do'bo 'beze de toga mo yaga go wa'di?”

20-21 Yësu ileki domo, iya te, “Römöyi i'dike doye de gba laka go lende ma. Ro ma laka miya ziye, odo ki'dike doye 'deni pele nge mbowa go lende ma ti kiyake ngi zi doku nime, kiyake te, 'Ese di bine kari 'de.' Kina doku nime ti kese ngi. Kina gbi wa moto inza konya doye kpe.”

*Yësu Iya Go Lende 'Ba Tодо Abo Di Mi Tölë
(MK 9:30-32; LK 9:43-45)*

22 Kina odo bo kosö go Yësu ga kedii 'deni pili bi koto Galilaya tine na Yësu kiya zinni, iya te, “Ti kusus kole 'ba bilaka lesi ki'di zi bilaka,

23 kina lijë ti kupö bo ngi. Tine mi tö'dö do mota Boko'ba ti ki'di bo kenyi kodo yaga di mi tölë.”

Go kö'du mo na bo kosö go bo ga ngi do meri ro komo tolo.

Yësu Opi Awada 'Ba Rö Löbu 'Ba Boko'ba

²⁴ Kina ɔɔo Yësu ni kömö 'deni Kaparanoma, bɔ kireke awada 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ako kititi Pītörö, iya te, “Bɔ dɔye nima bɔ kopi awada 'ba rö löbu 'ba Boko'ba na?”

²⁵ Pītörö iya te, “Kina ŋgī tara.”

Kina ɔɔo Pītörö kɔɔɔ 'deni rö, tine na Yësu kititi bo dɔgba, iya te, “Simona, meri 'bī tondo ga? Ēdī kireke awada 'ba bɔ dɔliŋɔ 'ba dɔyayi nime di zi yë mo ga? Di zi kole 'ba bɔ dɔliŋɔ ala di zi bɔ löwö?”

²⁶ Pītörö iya te, “Ēdī kireke di zi bɔ löwö.”

Yësu iya te, “Tine kole 'ba bɔ dɔliŋɔ ireke ɔɔo dē di teyi.

²⁷ Ne do'dɔkɔ dē 'dɔ bilaka naga nime komeri lende kënyë rɔze. Ari kpa pöpö ku'du jibada yīmo. Oɔo kenze ma dɔgba ame kinda'ba jibada ne yaga. Kina ɔɔo kobenye kpamo ēddī ko'ja yamo di kpamo. Kina 'dɔ kogba yamo nima kari timo kopi zinnī rɔ awada ze 'ba rö löbu 'ba Boko'ba.”

18

Yë Na Rɔ Dɔ Kiteli?

(MK 9:33-37; LK 9:46-48)

¹ Mī kada nima na bɔ kösö gɔ Yësu ga kako zi bo kititi bo, iya te, “Yë na rɔ dɔ kiteli mī ñere löbu 'ba Boko'ba?”

² Kina bo kidëki kole titi mɔɔo ŋgī ki'di kɔrɔ kömönni.

³ Kina bo kiya te, “Rɔ ma laka miya ziye, ɔɔo kilekike rɔye dē ŋgī kɔzɔ kole titi nime tɔɔo ziye mī ñere löbu 'ba Boko'ba inza du te.

4 Bɔ ame kileki rɔ bo 'deni titiyi kɔzɔ kole titi nime ne na rɔ dɔ kiteli mi ɲere löbu 'ba Boko'ba.

5 Bɔ ame kota kole titi ma kɔzɔ a nime te rɔ ɲba gɔ kö'du ma ne, ma na bo kota ma 'deni.

6 Ne bɔ ame kedi ki'di kole titi ma kɔzɔ a nime te ame ga ki'di dönni 'deni gɔ lende ma ne kebe kila'ba mi lende kënyë, ma laka mo dene ɔ'bo 'dɔ kudödu toto kuwu ndöwu ma löbu mugu bɔ to nima 'dɔ kitiji bo timo mi mini löbu ma kalo.

7 Bu'bu ziye kpe bilaka 'ba doliɲɔ gɔ wa ma konzi ame ga kedi ki'di bilaka kɔzɔ yaga di mi kori ma nime ne. Ede ɲgi tara 'dɔ lijë wa naga nima kedi bine. Tine bu'bu zi bɔ ame ki'di bilaka tozɔ yaga ne.

8 Dɔ köziyi ala ndiyi na ki'di yi ko'dɔ lende kënyë, oke yaga ku'du mökö. Ti kedi rɔ ma laka ziyi 'dɔ keddi ti didi ma ɲburuɲburu rɔ bɔ közi kɔzɔ ala rɔ bɔ ndi kɔzɔ di dɔ ame 'dɔ ku'du yi mi pa'do ma ɲburuɲburu kpaki ti köziyi ga ti ndiyi ga ne.

9 Kina ɔdɔ kömoyi na ki'di yi ko'dɔ lende kënyë iyagba yaga ku'du mökö. Ti kedi rɔ ma laka ziyi 'dɔ keddi ti didi ma ɲburuɲburu rɔ bɔ kɔzɔ kɔzɔ di dɔ ame 'dɔ ku'du yi mi pa'do 'ba tolë dɔ kote ti kömoyi ga kpaki riyö ne.”

Kamölö Kɔzɔ Dɔ Kölu
(LK 15:3-7)

10-11 “Onɲoke laka kinza kudölike lijë wa titi naga nime de. Rɔ ma laka miya ziye malayika 'benni ga ö'bö ɲgi ɲburu kɔzɔ 'bu ma Boko'ba di mitɔrɔ.

12 Ti komerike tondo? Dɔ bɔ mɔzɔ kedi ti kamölö kuluku riyö, kina ma kɔzɔ mɔzɔ kölu

yaga di kɔmɔ mo, tara ne bo ti kola ma konzi naga nima dē ngī mōkō mī lōwu yayi bo kari toma ma kɔtɔ nima kōlu ne ya?

¹³ Rɔ ma laka miya ziye, ɔɔ bo kari ko'ja 'deni, bo ti kēdī ngī ti lɔŋɔ rɔ mbēmbē rɔ dɔ kiteli gɔmo di dɔ lɔŋɔ ma bo kēdī timo gɔ ma konzi naga nima kōlu dē ne.

¹⁴ Kina gbī tara 'bu ye ame mītorɔ ne o'dɔkɔ dē 'dɔ lijē wa titi naga nime ma kɔtɔ mo kōlu yaga."

Tote Lende Ti Löndö

¹⁵ "Ɔɔ löndö yī mɔtɔ kirasi lende ziyi ari kiyēti gɔ lende kirasi abo liya zi bo. Tine iyake nge dɔye riyō ti bo. Kina ɔɔ bo kuwō dōyi 'deni ɔmɔ bo 'deni di mī lende kirasi.

¹⁶ Ne ɔɔ bo kuwō dōyi dē ogba bo mɔtɔ ala bilaka ma riyō mɔtɔ ga ngila yī rōmōyi 'dɔ bo kodɔrɔ bicī lende mo kēdī riyō ala mota, kɔzɔ ma buku 'ba Boko'ba kiya tara.

¹⁷ Tine ɔɔ bo kuwō dōnni dē gbī ari kiyēti gɔmo pili mī kanisa. Kina ɔɔ bo kuwō dɔ kanisa dē gbī tine o'dɔ bo ngī nati kɔzɔ bo löwō kɔzɔ bo lende kēnyē naga tara.

¹⁸ Rɔ ma laka miya ziye lende ame kēddi kudōduke di mī dɔyayi bine Boko'ba udōdu 'deni gbī mɔlo di mītorɔ. Kina gbī lende ame kodoke kpamo di mī dɔyayi bine Boko'ba ɔɔ kpamo 'deni gbī di mītorɔ.

¹⁹ Kina me mēdī miya gbī ziye, ɔɔ bilaka ma riyō di mī löngö ye bine kuti 'deni gɔ wa mɔtɔ ame 'dɔ kititike 'bu ma ame mītorɔ ne gɔmo bo ti ko'dɔ ngī.

²⁰ Rōmōyi ɔɔ bilaka riyō ala mota kotɔtɔ kpēnni dōmōyi ma, ti mēdī ngī mī löngö lijē."

Tola Löndö Gɔ Lende Kirasi

21 Kina Pītörö kako zi Yēsu kititi, iya te, “Nere, ɔɔ löndö mɔɔ kö'bö nduwē to'dɔ lende kënyē zö, 'dɔ mola bo gɔmo ɲbö mī ndö? Mī modɔmoriyö?”

22 Yēsu iya te, “Inza tara, ola dē ɲge mī modɔmoriyö, tine ola bo nduwē gɔmo ɲbö mī kuluku ma kinza kiya.

23 Römöyī ɲere löbu 'ba Boko'ba ēdī kɔzɔ lende 'ba bɔ dɔliɲɔ mɔɔ ame ko'dɔkɔ tonɲɔ gɔ akikeki 'ba bɔ laja abo ga ne.

24 Kina ɔɔ bo kisaki to'dɔ mo 'deni tara tine na ko'de bɔ mɔɔ ame konyo yamo 'deni ɲgī ame tītētē mo ɲgī rɔ kuluku ma kinza kiya ne.

25 Bɔ laja nima inza ti wa mɔɔ ma 'dɔ kɔ'bo topi wali nima timo. Kina bɔ dɔliɲɔ nima ki'di lende mo ɲgī 'dɔ tugö bɔ nima pili mökö ti 'ja mo ga ti kole mo ga kpaki ti wa mo ga 'dɔ kopi kpa wali nima.

26 Tine bɔ laja tönē ēnyī kolɔɔ bēri kɔmɔ bɔ dɔliɲɔ nima, kiya te, ‘Nere, i'di miyī kēdī liya rɔ ma këyī rɔma. Ti mopi wa 'bī naga nima 'deni ɲgī pili ziyī.’

27 Mī bɔ dɔliɲɔ ēyī ɲgī rɔ bɔ laja nima kina kola bo ɲgī gɔ wali tönē kope bo kari abo.

28 Tine bɔ tönē ari kondɔɔ ti bɔ laja lēpī bo mɔɔ ame wali abo kēdī gɔmo ɲge kuluku ndö tara. Kina bo kinda'ba ɲgöɲgörö bɔ nima ɲgī, iya te, ‘Opi wali ma tönē göyī ne.’

29 Tine bɔ laja lēpī bo nima olɔɔ bēri koma'jo rɔ bo zi bɔ tönē, iya te, ‘I'di miyī kēdī liya rɔ ma këyī rɔma. Ti mopi wa 'bī naga nime 'deni ɲgī pili ziyī.’

³⁰ Pele bo upupu mi bo ngi beri bo koto bo tone ku'du mi maboso, 'do koloma yayi nbö odo bo nima kopi wali nima pili.

³¹ Kina odo bo laja moto ga ko'ja 'deni tara lijë ngi ro meri ro mbëmbë, kina lijë kari kiyeti gomo ngi pili zi bo dolingo tone.

³² Kina bo dolingo kideki bo tone ngi, iya te, 'Ni bo laja kenyë kulowo nime, mola yi bine go wali tone ga romoyi oma'jo royi zo.

³³ Ne go wa'di na ki'di miyi de keyi ro bo laja lepi yi nima kozo ame mi'di yimo keyi royi ne tara?'

³⁴ Bo dolingo ngi ro 'diri ti bo kina ki'di lende ngi zi bo kanya 'ba go maboso 'do ku'du bo nima mi maboso komba nbö bo kopi wali nima kote."

³⁵ Kina Yesu kileki zinni, iya te, "Wa nime na ti 'bu ma ame mitoro ne ko'do gbi tara ziye odo kolake lepi ye ga de di mi doki'di ye."

19

Akititi 'Ba Toga 'Ja (MK 10:1-12)

¹ Kina odo Yesu kote tiya wa naga nime 'deni tine, na bo kenyi ngi di Galilaya kari mi kapa doyyayi 'ba Yudayi ame gonyi yopo 'ba Yaradene ne.

² Kina tindi 'ba bilaka kozi ngi go bo, na bo kilenjo ya ma ti roko'o naga ngi di yayi.

³ Parosi moto ga ako zi bo tiyozo bo ti akititi, iya te, "Tara ne ko'du ki'di odo kpamo ngi 'do bo moto koga 'ja 'bi ngi go lende moto ga pili ya?"

⁴ Yēsu ileki dōmo zīnnī, iya te, “Īdēkike dē du di mī buku 'ba Boko'ba? Ame kiya te, di bi tisaki mo bō ma ko'ba lijē i'di lijē rō bōtōni ni ma ti 'ja.

⁵ Kina bo kiya te gō kō'du nime, 'Bōtōni ti kololo di yōki 'bu bo ni ti ma bo, lijē kari kodo'bo rōnnī ti 'ja abo. Kina lijē kpaki riyō 'deni rō akoto.'

⁶ Lijē inza kpe riyō tine 'deni rō akoto. Kina wa ame Boko'ba kodo'bo 'deni rō akoto ne kinza bilaka kebe koza yīmo dē kpe yaga.”

⁷ Parosi naga nima ēnyī kititi bo, iya te, “Ne gō wa'di na Musa ki'di kō'du mo kiya te odo bo mōto koga 'ja abo 'do bo kugu waraga 'ba tēyī ki'di teyi?”

⁸ Yēsu iya te, “Musa odo kpamo ziye 'do kogake 'ja 'be ga yaga rōmōyī minyī 'be idari 'deni. Tine ma di bi tisaki mo inza tara.

⁹ Rō ma laka miya ziye, bō ame koga 'ja abo gō lende mōto 'beri di gō kōmō kololo 'ba tō'dō ti rō ne o'do yērī 'deni odo bo kebe kari kogbe 'ja mōto gbī.”

¹⁰ Kina bō kōsō gō bo ga kititi bo, iya te, “Ne odo kō'du 'ba mī lōngō 'ja ni ti bōtōni na 'deni tara tine, 'do bilaka kogbe 'ja dē kpe ma?”

¹¹ Yēsu ileki dōmo zīnnī, iya te, “Akiyandi 'ba tō'bō kinza togbe 'ja nime iya rōnī dē zi bilaka pili rō buru, tine nge zi lijē ame ga Boko'ba ki'di 'deni zīnnī ne.

¹² Rōmōyī kōri 'ba lende mo ga ēdī nbanjī ame ki'di bilaka kēdī koloma kinza togbe 'ja ne. 'Ba ya mōto ga oyō lijē mōlo tara. 'Ba ya mōto ga bilaka na ko'do lijē tara. Kina ya mōto ga o'doko 'bēnnī togbe 'ja dē gō kō'du 'ba nere lōbu 'ba

Boko'ba. Kina i'dike lijë ame ga ko'bo tuti go akiyandi nime ne, ko'do ngi tara.”

*Yësu O'do Yëyi Do Kole Titi
(MK 10:13-16; LK 18:15-17)*

¹³ Bilaka mato ga o'de kole titi kako zi Yësu 'do bo ki'di közi bo dönni, bo ko'do motu go lende 'bënni. Tine bo köso go bo ga ota bilaka naga nima.

¹⁴ Kina Yësu kiya te, “Kinza kotake kole titi naga nime dë, olake lijë kako zö. Römöyi lijë ame ga kozo a nime te ne nere löbu 'ba Boko'ba na ro 'bënni.”

¹⁵ Kina bo ki'di közi bo ngi dönni na bo kiteli ngi nduwë di yayi.

*Bo Mori
(MK 10:17-31; LK 18:18-30)*

¹⁶ Kina bo mato kako zi Yësu kititi, iya te, “Bo komo kiyandi, wa ma laka wa'di na go mo'do 'do mo'ja didi ma nburunburu?”

¹⁷ Yësu iya te, “Ititi ma go wa ma laka go wa'di? Boko'ba na nge koto ro ma laka. Odo ko'doko tedi ti didi ma nburunburu oro kö'du ki'di abo.”

¹⁸ Bo nima iya te, “Kö'du ki'di ma tondo mo ga?”

Yësu iya te, “Kinza ko'do röyi dë ro bo közi roma. Kinza ko'do yeri dë. Kinza ko'do 'bögo dë. Kinza kususu bato mato dë ro beti.

¹⁹ Kina oro 'bu yi ni ti möyi. Kina gbi o'c bilaka lesi lep'i yi mato kozo ame ko'c yida röyi ne tara.”

²⁰ Yöbi nima iya te, “Moro kö'du ki'di naga nima 'deni molo kpaki ro gomo. Tine wa'di na kola gba zö 'do mo'do?”

21 Yēsu iya zi bo, iya te, “Ɔɔɔ ko'dɔko ŋɔi 'dɔ kēddi rɔ ma laka kinza a ma kēnyē mɔɔ mīyī ari kugō wa 'bī ga me yaga 'dɔ koza girisi mo zi bɔ lisa. Kina ti kēddi ŋɔi ti wa rɔ mbēmbē mī dɔyayi 'ba mitorɔ. Kina ti 'dɔ kako kōsō goma.”

22 Kina ɔɔɔ yɔbi tōnē kuwō lende nima 'deni tara tine, bo ēnyī abo ŋɔi kari ti meri, rōmōyī bo bɔ wa mbēmbē na.

23 Kina Yēsu kebe tiya mo zi bɔ kōsō gɔ bo ga, bo iya te, “Rɔ ma laka miya ziye, ti kēdi rɔ gomo zi bɔ wa gɔ kɔɔ mī nɛrɛ lōbu 'ba Boko'ba.

24 Kina me mēdi mileki gbī miya gomo ziye, tɔɔ mī nɛrɛ lōbu 'ba Boko'ba ti kēdi rɔ ma kitigo zi bɔ wa ni kɔɔ tɔɔ 'ba gamele di bi gbōŋɔ 'ba bīci libira tara.”

25 Kina ɔɔɔ bɔ kōsō gɔ bo ga kuwō lende nime 'deni te tine, lende mo igayi lijē ŋɔi sowa. Kina lijē kebe tititi mo, iya te, “Tine yē na ti kɔmɔ ti di mī tōlē ya?”

26 Yēsu oŋɔ bi dōnni, iya te, “Wa nime bilaka lesi ɔ'bo dē to'dɔ mo, tine Boko'ba na kɔ'bo to'dɔ wa pili.”

27 Kina Pitorō kēnyī kileki dɔmo, iya te, “Oŋɔ te, ne ze 'beze nime dola wa pili 'deni dōsō gōyī. Tine wa'di na ti do'ja di gomo?”

28 Yēsu ileki dɔmo zīnni, iya te, “Kina me ziye 'dɔ kikalike laka, ɔɔɔ kole 'ba bilaka lesi kari koloma 'deni dɔ kitī ma dɔ kiteli abo mī dōliŋɔ ma kilɛŋɔ rɔ ma la'ja nime tine, kpe bɔ kōsō goma ma 'butē dɔmoriyō naga nime ti kolomake 'deni gbī dɔ kitī rɔ lōbu dɔ kpa goli ma 'butē dɔmoriyō 'ba Yisarele.

²⁹ Kina ti lijë ame ga pili kola liṅɔ ala löndö ala lëmi ala 'bu ni ti ma ala kole ala nyaka gɔ lende ma ne, ti ko'ja 'deni ṅgi rɔ mbëmbë kebe dɔ ame ga lijë kola ne. Kina lijë ti ko'ja kpa közimo 'deni ṅgi rɔ didi ma ṅburuṅburu.

³⁰ Tine ame ga rɔ löbu ne ti kileki 'deni titiyi. Kina ame ga titiyi ne ti kedi 'deni ṅgi rɔ löbu.”

20

Dɔṅgala 'Ba Bɔ Ndɔbɔ Mi Nyaka

¹ “Nere löbu 'ba Bɔko'ba edi kɔzɔ lende 'ba bɔ nyaka mɔtɔ ame kënyi mɔlo mi dɔṅbɔ kari toma bilaka 'ba 'dɔ ko'dɔ ndɔbɔ mi nyaka abo ne tara.

² Kina ɔdɔ lijë kuti dɔ lende 'bënni 'deni bi kɔtɔ ti bɔ ndɔbɔ abo ga 'dɔ bo kopi yamo kuluku kɔtɔkɔtɔ zinni mi kada kɔtɔ tine, bo oja lijë ṅgi kari bi ndɔbɔ mi nyaka abo nima.

³ Kina bo kënyi kari 'böwu mi gɔ bi 'ba ndögö ko'ja ndi kada kedi 'deni modɔmosowɔ. Kina bo kari ko'ja ya mɔtɔ ga ṅgi kedi kɔrɔ le yayi rɔ ma sari kinza ndɔbɔ.

⁴ Kina bo kënyi kilende zinni, bo iya te, ‘Kpe nime gbï, arike to'dɔ ndɔbɔ mi nyaka ma 'dë yayi, ti mopi wa ma ko'bo gɔ kɔmɔye ṅgi ziye.’

⁵ Kina lijë kari ṅgi.

Kina mi zana kada 'deni bo ari ko'dɔ gbï tara. Mi kɔmɔ kada 'deni bo ari ko'dɔ gbï tara.

⁶ Kina ko'ja ndi kada kedi 'deni kɔzɔ muyi tara tine, na bo kari ko'ja ya mɔtɔ ga gbï kedi gba kɔrɔ le rɔ ma sari mi gɔ bi 'ba ndögö yayi. Kina bo kënyi kilende zinni, bo iya te, ‘Eddi kɔrɔke

kada kösö dōye bine rō ma sari kinza ndōbo mo
gō wa'di?'

⁷ Lijē iya te, 'Boto i'di ndōbo dē du te zize.'

Bo iya te, 'Laka, arike gbī to'do ndōbo mī nyaka
ma.'

⁸ Kina odo kada kösö 'deni tine bo do nyaka
tönē ilende zi makungu abo, iya te, 'Ari kidēki bo
ndōbo naga nime 'dē 'do kopi yamo 'bēnni zinni.
Isaki di do ya ma ko'de di yi'bōwu naga nima nbo
kōmō do ya ma ko'de dogba naga nima.'

⁹ Ya ma tönē ga kisasi ndōbo ko'ja ndi
kada kēdi 'deni muyi ne, inda'ba yamo kuluku
kotokoto kpaki rō gönni.

¹⁰ Kina odo ya ma ko'de dogba tönē ga kōmō
'deni tine, lijē omeri 'bēnni tēgē lijē ēdi kunzō
yamo tone rō ma kēnyē. Tine lijē pili rō gönni
inda'ba ga me kuluku kotokoto.

¹¹ Kina odo lijē kinda'ba yamo 'deni pili tine
lijē ebe ngi tonboro rōnni zi bo do nyaka tönē.

¹² Lijē iya te, 'Ya ma ko'de 'jaa di yi'bōwu naga
nime o'do 'bēnni ndōbo nge saa koto. Ne ze 'beze
nime dupō rōze timo loyi do kada kata nime ebe
kopi yamo 'bēnni gbī aa koriya ti 'beze.'

¹³ Bo do nyaka nima iya zi bo ma koto moto
di mī lōngō lijē yayi, iya te, 'Bo nba ma, uwō
te. Mu'bōlu ye dē rō tu'bōlu. Kpe na kutike do
lende nime koto tō 'do ko'doke ndōbo kada kösö
do yamo kuluku koto.

¹⁴ Kina me 'deni, ogbake yamo 'be ga ma
kinda'bake, karike lijo. Ma na mo'doko 'do topi
mo zi ya ma ko'de di yi'bōwu naga nima gbī kozo
'beye.

15 Mēdi ti kōzi kakpa 'dɔ to'dɔ wa ame mo'dɔkɔ to'dɔ mo ne ti yamo ma. Mī koŋmi ma nime mo'dɔ ne na kēnyē miye?' "

16 Yēsu iya te, "Kina gbī tara, ame ga le'jete yī'bōwu ne ti kēdi 'deni dɔgba. Kina ame ga le'jete dɔgba ne ti kileki 'deni yī'bōwu."

*Yēsu Iya Gɔ Lende 'Ba Tinda'ba Bo
(MK 10:32-34; LK 18:31-34)*

17 Kina ɔɔ Yēsu ni kēdi kari 'deni Yerosalema tine, bo ogba bɔ kōsɔ gɔ bo ga yaga 'beri rɔ dōnni. Kina bo koloma rɔ tiya mo zīnni di gɔ kori yayi,

18 bo iya te, "Uwōke te, dēdi darike nime mī Yerosalema kina ti kinda'ba kole 'ba bilaka leši ki'di zi lōbu 'ba bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni. Kina lijē ti kodɔ karama ŋgi dɔ bo rɔ tōlē.

19 Kina lijē ti kogba bo ŋgi ki'di zi bɔ lōwō todɔ laɲa rɔ bo komba bo kina ti kutōti bo ŋgi. Tine mī tō'dō dɔ mota bo ti kēnyī kɔɔ 'deni ŋgi yaga di mī tōlē."

*Tileki Rɔ Bēri
(MK 10:35-45)*

20 'Ja 'ba Zebedayo ēnyī kako ti kole riyō 'bēni ga zi Yēsu. Kina lɔko kolɔɔ ŋgi bēri koma'jo rōni zi Yēsu.

21 Yēsu iya te, "Wa'di na kɔ'dɔkɔ?"

Lɔko iya te, "Rɔ ma laka ɔɔ kari koloma 'deni rɔ bɔ dɔliŋɔ, i'di kole riyō ma naga nime ma kɔɔ koloma dɔ dōri yī kina mɔɔ dɔ gali yī."

22 Yēsu ileki dɔmo zīnni, iya te, "Wa nima kititike ne ikalike dē. Ti kɔ'bɔke tuwē wa di mī kōsu 'ba gomɔ ame mēdi muwē wa di yimo ne?"

Lijë iya te, “Dëdë dɔ'bo.”

²³ Yësu iya te, “Ro ma laka ti kuwëke wa ngi di mi kösu ma. Tine ti'di wa toloma dɔ döri ma ti dɔ gali ma nima ndɔbo ma na dë, 'bu ma na kedi ki'di ya ame ga bo kileŋo 'deni ne koloma teyi.”

²⁴ Kina ɔdo bo kösö go bo ma 'butë naga nima kuwö lende nime 'deni, lijë ënyi ngi ro 'diri ti löndö riyö naga nima.

²⁵ Kina Yësu kidëki lijë ngi pili bi koto, kina bo kiya te, “Ikalike 'deni laka löbu ma 'ba bo löwö ni o'do ga rönni ngi ro nere ro a löbu dönni.

²⁶ Ne ma 'beye inza tara. Boto ame ko'doko go bo kedi ro löbu di mi löngö ye ne, bo kileki ro bo yaga ro bo laja ziye.

²⁷ Kina ɔdo bo ma koto di mi löngö ye ko'doko 'do bo na kedi ro bo doye, ma laka na 'do bo kedi ro atoli ziye pili.

²⁸ Kina 'do kedi gbi kozo tako nime kole 'ba bilaka lesi kako ne, bo ako dë 'do bilaka koja laja zi bo, tine bo ako toja laja zi bilaka kina gbi 'do ti'di didi bo 'do tutë go bilaka ma konzi timo di mi tolë.”

*Bɔ Kɔmɔ Kölu 'Ba Yereko
(MK 10:46-52; LK 18:35-43)*

²⁹ Kina ɔdo Yësu ni kedi kënyi 'deni ti bo kösö go bo ga di Yereko yayi tine, na tindi ma kinza kiya kösö ngi gönni.

³⁰ Tine bo kɔmɔ kölu ma riyö moto ga ame kedi koloma kpa kori yayi ne uwö 'deni Yësu na ma kedi kari ne. Kina lijë ki'di ngi tulöri ro ma kembe, kiya te, “Nere, kole 'ba Dawidi, i'di miyi këyi roze.”

31 Tine tündi naga nima amo dönñi gɔ lijë kudumö yaga. Tine pele na lijë kulöri ngi rɔ ma kembe rɔ dɔ kiteli, kiya te, “Nere, kole 'ba Dawidi, i'di miyi këyi rɔze.”

32 Kina Yësu kɔrɔ ngi kidedi lijë, bo iya te, “O'dokoke 'dɔ mo'dɔ wa'di ziye?”

33 Lijë ileki dɔmo zi bo iya te, “Nere, do'dokɔ 'dɔ kiyɔpɔ kɔmɔze yaga.”

34 Yësu oŋgɔ lisa 'ba rönñi kina bo kosa kômönñi ngi, kina kômönñi kɔpɔ ngi yaga ko'ja bi. Kina lijë kôsö ngi gɔ bo.

21

Tɔdɔ 'Ba Yësu Mi Yerosalema (MK 11:1-11; LK 19:28-40; YN 12:12-19)

1 Kina ɔdɔ Yësu ni kômö 'deni ngɔsi ngila Yerosalema tine, na lijë kari ngi Betepage ame ngila dökü 'ba Bilaya ne. Di yayi na Yësu koja ya ma riyö mɔtɔ ga di mi löŋgö bɔ kôsö gɔ bo ga kari dɔgba

2 ti ndose nime, iya te, “Arike mi liŋɔ nime 'dë dɔgba kɔmɔye ne, ti kari ko'jake akaca kosi dɔmo 'deni bëri yayi ti kole mo ngila mo. Kina 'dɔ kopeke ko'deke kako zö bine.

3 Kina ɔdɔ bɔtɔ mɔtɔ kiya a mɔtɔ ziye gɔmo, iyake te, ‘Nere na ko'dokɔ lijë.’ Kina bo ti kola ngi karike timo.”

4 Wa nime o'dɔ rönñi 'deni 'dɔ këdi kɔzɔ lende ma tönë bɔ kumë lende kiya ne.

5 Ame kiya te, “Iya te zi bilaka 'ba Yerosalema, ‘Oŋgɔke te, bɔ doliŋɔ 'be na me 'dë këdi rɔ tako ziye. Bo abo le liya, bo ëki 'deni dɔ akaca. Bo oloma 'deni dɔ kole akaca.’ “

⁶ Kina ya tönë ga Yësu koja ne kari ko'do wa ame bo kiya zinni ne ngi.

⁷ Lijë 'de akaca nima ti kole mo, lijë ko'ba bɔŋɔ 'bënni ga gomo. Kina Yësu këki ngi koloma domo tari timo.

⁸ Tindi ma konzi o'ba bɔŋɔ kileŋo mi kori timo tine ya moto ga oga 'bënni ro 'jowu ko'ba teyi.

⁹ Kina tindi ame ga koso kebe go Yësu ti ya ma dogba mo ga pili ulori kiya te, "Yë'di këdi ziyi kole 'ba Dawidi. Yëyi këdi do bo ame kako ti moyi nere Boko'ba ne. Akilëlu këdi zi Boko'ba mitoro."

¹⁰ Kina doo Yësu këdi kodo 'deni mi Yerosalema tine, bilaka 'ba mi gawo yayi pili enyi kozo timo, iya te, "Yë mo na ya?"

¹¹ Tine tindi naga nima ileki domo, iya te, "Ame na ro Yësu bo kumë lende di mi Nazareta 'ba Galilaya."

Yësu Doo Mi Reki 'Ba Rö Löbu
(MK 11:15-19; LK 19:45-48; YN 2:13-22)

¹² Kina Yësu kodo ngi mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba, na bo kënyi ngi toga bilaka ame ga këdi tugö wa yayi ne me yaga. Bo kitini do tarabiza 'ba bo kutë girisi ni bëri, gbi ti gba'da 'ba bo kugö matukpuru ni.

¹³ Bo iya zinni, iya te, "Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Rö löbu ma nime ti kidëki ro rö 'ba motu.' Ne kina kebe kuyike 'deni za ro bi 'ba bo 'bögo."

¹⁴ Tine bo komo kolu ni ti bo ka'bo ni ako zi bo mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi, kina bo kileŋo lijë ngi.

15 Kina ɔɔɔ löbu 'ba bo akumu ni ti bo kɔmɔ kiyandi ni ko'ja gɔ kotɔ naga nima bo ko'dɔ ne 'deni tara tine, kina gbɛ ti ame kole titi kɛdɛ kulɔrɛ 'deni timo di yayi, kiya te, "Yɛɛ'dɛ kɛdɛ zɛyɛ kole 'ba Dawidi," ne tine lende mo ɛnyɛ ngɛ minni.

16 Kina lijɛ kɛnyɛ kititi bo, iya te, "Uwɔ wa nima lijɛ kɛdɛ kiya ne ra?"

Yɛsu iya te, "Yɛɛ, muwɔ ra. Ne lende nime kugu mi buku 'ba Boko'ba ne idɛkike dɛ su? Ame kiya te, 'Ni Boko'ba i'di akilɛlu ma laka 'deni kɔɔɔ di kpa kole titi ni ti kole kuru ame ga gba dɔ mba ne.' "

17 Kina Yɛsu kɛnyɛ ngɛ di ngila lijɛ yayi kari abo yaga di mi gawo nima. Bo ari Betaniya, bo kɔ'dɔ yayi.

Yɛsu Ulɔmu Ngɛrɛ Kɛlu
(MK 11:12-14, 20-24)

18 Di bi tileki abo kako mi gawo rɔ mi dɔɔɔbo tine, bo 'deni rɔ 'bɔ.

19 Kina bo ko'ja ngɛrɛ kɛlu dɔ kpa kɔri yayi. Kina bo kɔɔɔ ngɛ kari tɔngɔ mo. Tine bo o'ja ɔɔɔ dɛ dɔmo, nge rɔ mbili mo. Kina bo kilende zi ngɛrɛ nima, bo iya te, "Ni, inza kana a mɔɔ kpe dɔyɛ bina." Kina ngɛ ngala te yɔ na ngɛrɛ tɔnɛ kɔlɛ ngɛ.

20 Bo kɔsɔ gɔ bo ga o'ja lende nime kina lende mo kigayi lijɛ ngɛ. Lijɛ iya te, "Ngɛrɛ kɛlu nime ututu ngɛ ngala te totondo mo ga?"

21 Bo ileki dɔmo zɛnnɛ, iya te, "Rɔ ma laka miya ziye, ɔɔɔ ki'dike dɔye ngɛ rɔ ma laka gɔ lende ma kinza kilikoke dɔye dɛ, ti ko'bɔke ngɛ to'dɔ wa ame kebe ma ko'dɔ rɔnnɛ zi ngɛrɛ kɛlu nime. ɔɔɔ

kiyake pele te zi döku nime, 'Ni, ënyī ku'du röyī mī mini löbu.' Rō ma laka, ti ko'do rōnī ngī.

²² Ɔdo ki'dike dōye 'deni ngī go lende ma, wa ame ga pili kēddi kititike ti mötu ti ko'jake ngī."

Közi Kakpa 'Ba Yēsu

(MK 11:27-33; LK 20:1-8)

²³ Kina ɔdo Yēsu kɔdo 'deni mī reki 'ba rō löbu 'ba Boko'ba kēdi kiyandi kɔmɔ bilaka tine, na löbu 'ba bɔ akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni kako ngī zi bo. Lijē kititi bo iya te, "Közi kakpa 'ba yē na me kēddi ko'do wa naga nime timo ne? Yē mo na ki'di közi kakpa nime ziyi?"

²⁴ Bo iya te, "Ti mititi ye gbī ti akititi mɔtɔ kɔtɔ bine, ɔdo kilekike dɔmo 'deni zō ti miya go közi kakpa 'ba bɔtɔ nime mēdi mo'do wa naga nime timo ne 'jaa ziye."

²⁵ Kina bo kititi lijē, bo iya te, "Közi kakpa 'ba todɔ mini 'ba bapatisi dɔ bilaka nime Yowani koloma to'do mo ne ako di zi yē? Ako di zi Boko'ba ala di zi bilaka lesi?"

Kina lijē koloma ngī rɔ towasa mo rɔ go rōnnī, lijē iya te, "Ɔdo diyake te ako di zi Boko'ba, bo ti kiya te, 'Ne i'dike dōye dē go lende abo go wa'di?'

²⁶ Ne ɔdo diyake te ako di zi bilaka lesi, ele dē gbī. Ze rɔ tikere di zi tündi konzi naga nime. Römöyī lijē pili omeri 'deni Yowani na rɔ bɔ kumē lende 'ba Boko'ba."

²⁷ Kina lijē kileki ngī kiya zi Yēsu tēgē, "Dikali dē."

Kina bo kileki zīnnī, bo iya te, "Ma gbī minza miya közi kakpa tɔ nime mēdi mo'do wa naga nime timo ne ziye."

Kole Ma Ko'do Ako'dɔkɔ 'Ba 'Bu

28 “Kina me omerike dɔŋgala nime te. Bɔ mɔtɔ ɛdɪ ti kole abo ga riyɔ. Kina bo kɛnyɪ kari zi kole abo ma lɔbu mo bo kiya te, ‘Kole ma, ari tone to'dɔ ndɔbɔ mi nyaka ze.’

29 Tine kole nima iya te, ‘Mo'dɔkɔ ama dɛ.’ Ne di pɔtɔ mo 'bɔwu bo ari komeri dɔ bo kina bo kɛnyɪ ŋgɪ kari.

30 Kina 'bu nnɪ tɔnɛ kɛnyɪ kari kiya lende nima gbɪ tara zi kole ma titi mo. Bo iya te, ‘Yɛɛ, baba, mɛdɪ mari.’ Tine bo ebe kari abo dɛ du te.

31 Ma komerike 'beye di mi lɔŋgɔ ya riyɔ naga nime kole ma yala na ko'dɔ ako'dɔkɔ 'ba 'bu nnɪ?”

Lɔbu tɔnɛ ga iya te, “Kole ma dɔgba nima.”

Yɛsu iya te, “Rɔ ma laka miya ziye, bɔ kireke awada ni ti 'ja bɔ rɔnyɔ ni na ti kɔdɔ dɔgba di ziye mi ŋere lɔbu 'ba Bɔko'ba.

32 Rɔmɔyɪ Yowani bɔ bapatisi ako 'deni kileme kɔri ma laka ziye 'dɔ kɔsɔke gɔmo. Tine i'dike e'be dɔye dɛ yɔ gɔ lende abo. Ne bɔ kireke awada ni ti 'ja bɔ rɔnyɔ ni i'di dɔnnɪ 'deni gɔmo. Wa naga nime ko'jake pele tara otɔke dɔye dɛ yɔ ki'dike dɔye gɔ lende mo.”

Dɔŋgala 'Ba Bɔ Ndɔbɔ
(MK 12:1-12; LK 20:9-19)

33 Yɛsu iya te, “Uwɔke dɔŋgala mɔtɔ tɔ ma. Bɔ mɔtɔ idiyɛ mɔwɔ kɛdɪ ko'dɔ rɔ layi naga ŋgɪ rɔ nyaka. Kina bo kigaga reki kuru dɔmo toko, bo ko'dɔ bi 'ba tuzɪ layi mo yayi, bo kole kilanga 'ba toda mo, bo ki'di bɔ ndɔbɔ to'dɔ ndɔbɔ yɪmo yayi, bo kɛnyɪ abo kari mi dɔyayi mɔtɔ.

³⁴ Kina ɔɔɔ kada 'ba tite'de mo kɔmɔ 'deni tine, bo oja bo laja abo ga kari 'dɔ ko'de dɔngɛri ma 'ba bo.

³⁵ Kina bo ndɔbo tɔnɛ ga kinda'ba bo laja abo naga nima ngi komba ma kɔto, kupɔ mɔto kina ku'du ma kɔto ti dɔku.

³⁶ Kina bo kɛnyi koja bo laja mɔto ga 'bɔwu konzi kiteli ma dɔgba tɔnɛ. Kina bo ndɔbo naga nima ko'dɔ lijɛ ngi gbɪ tara.

³⁷ Rɔ nburuɔnburu mo na bo koja kole abo ngi kari zinni, bo iya te, 'Ame kole ma na lijɛ ɛdi koro.'

³⁸ Tine ɔɔɔ bo ndɔbo naga nima lijɛ ko'ja kole nima 'deni, lijɛ iya rɔ gɔ rɔnni, iya te, 'Bo nime bo na kɛdi koloma rɔ bo dɔ nyaka nime kada mɔto di pɔtɔ 'bu bo. Ako dupɔke bo yaga 'dɔ nyaka nime kɔ'bɔ ngi nburu rɔ eze.'

³⁹ Kina lijɛ kinda'ba bo ngi ku'du nbɔ yaga di mi nyaka nima na lijɛ kupɔ bo ngi.

⁴⁰ Ma komerike 'beye ɔɔɔ bo dɔ nyaka kako wa'di na ti bo ko'dɔ zi ya naga nima?"

⁴¹ Lijɛ iya te, "Bo ɛdi kote dɔ bilaka dɔki'di kɛnyɛ naga nima ngi pili yaga. Kina bo ti kari ko'de bilaka mɔto ga 'jaa 'dɔ kako ko'dɔ ndɔbo yimo. Ya ame ga 'dɔ kuti ti'di dɔngɛri ma 'ba bo ko mi kada mo ne."

⁴² Yɛsu iya te, "Idɛkike dɛ su di mi buku 'ba Boko'ba? Ame kiya te, 'Dɔku tɔnɛ bo ko'ba rɔ ni kilagi pa di rɔmo ne na kileki 'deni rɔ dɔku ma laka rɔ dɔ kiteli mi gbɔndɔ 'ba rɔ. Ame wa ko'dɔ 'ba Boko'ba na. Dotɔke ngi rɔ gɔze.' "

⁴³⁻⁴⁴ Kina Yɛsu kileki gbɪ kiya zinni, bo iya te, "Rɔ ma laka miya ziye, ti kogba nɛre lɔbu 'ba

Boko'ba yaga di ziye ki'di zi bilaka ma laka ame ga kuti to'do ako'doko mo ne.”

⁴⁵ Kina doo löbu 'ba bo akumu ni ti Parosi ni kuwö lende nime 'deni te tine, lijë ikali ngi Yësu ëdi ro tiya lijë.

⁴⁶ Kina lijë ko'doko ngi tinda'ba bo, tine lijë ere tindi naga nima römöyï tindi naga nima pili iya Yësu ro bo kumë lende 'ba Boko'ba.

22

Dɔngala 'Ba Karama 'Ba Gbe

(LK 14:15-24)

¹ Yësu ebe ngi tilende zi bilaka naga nima ro dɔngala.

² Bo iya te, “Nere löbu 'ba Boko'ba ëdi koozo a nime te. Mi kada ma do koto moto bo doliŋo moto ëdi 'deni ko'do karama 'ba gbe 'ba kole abo.

³ Kina bo koja bo laja abo ga ngi kari tiya mo zi nba ame ga pili 'do kako mi karama nima ne go lijë kako. Tine lijë ilagi ë'bënni ngi tako.

⁴ Kina bo koja bo laja abo moto ga 'böwu ti ndose nime, kiya te, 'Ari kiyake zi nba naga nima, milenjo roma 'deni ndö. Mumu ngulö 'deni gbi ti muruku ma kono naga. Wa pili ëdi 'deni ndö, lijë kako ti mi karama nime.’

⁵ Tine nba mo naga nima onyo lende abo nima de koto te, lijë use ë'bënni za ti kori 'bënni ga. Moto ari abo za mi nyaka abo, moto ari abo za mi ndobo abo,

⁶ kina yo ya moto mo ga inda'ba 'bënni bo laja naga nima ngi komba kupö yaga.

⁷ Kina kata ngi mi bo doliŋo bo koja bo kanya abo ga ngi kari kote do bo kupö wa naga nima koŋma gawo mo yaga.

⁸ Kina bo kidëki bo laja abo ga ngi, bo kiya zinni, bo iya te, 'Wa 'ba karama 'ba gbe ma edi 'deni ndö tine nba ma tönë ga kose ne o'bo de 'do kodo yimo.

⁹ Arike kpa dokoka kori 'do kototoke ma konzi kako mi karama nime kozo ame ko'jake ne tara.'

¹⁰ Kina bo laja naga nima kari ngi dokoka kori kototo bilaka ame ga pili lijë ko'ja ne, ma laka kpaki ti ma kënyë. Kina mi rö 'ba karama nima koso ngi lo ti nba.

¹¹ Kina odo bo doliŋo kari 'deni tonŋo nba abo naga nima tine bo ari ko'ja bo moto yayi ro ma sari kinza bonŋo 'ba gbe ro bo.

¹² Kina bo kititi bo nima iya te, 'Bo pori ma, ako 'beyi di yala kodo bine kinza bonŋo 'ba gbe royi tara?'

Tine bo nima ileki domo de du te.

¹³ Kina bo doliŋo kiya ngi zi bo laja abo ga, iya te, 'Inda'bake bo kudöduke közi bo ti ndi bo ku'duke bo yaga mi bi kölu 'do bo kari kudu kunyi kpa bo yayi.' "

¹⁴ Yesu iya te, "Ti kidëki 'deni ngi nbanj tine ma ndö na nŋe ti kigeli di yimo."

Lende 'Ba Awada Kopi

(MK 12:13-17; LK 20:20-26)

¹⁵ Parosi moto ga ari kususu kpenni 'do to'ba Yesu ti akititi moto ga.

¹⁶ Kina lijë koja bo kösö gönni moto ga ti bilaka 'ba Erode ga ngi kari zi bo. Kina lijë kari kiya te,

“Bɔ kɔmɔ kiyandi, dikali ngi ni na rɔ bɔ kiya lende ma kodɔrɔ. Kina ni na ngi rɔ bɔ kiyandi kɔri 'ba lende 'ba Boko'ba nime rɔ ma kodɔrɔ zi bilaka, kugö kpëyi dë gbï zi bɔtɔ. Römöyï di ziï bilaka pili rɔ ma koriya.

17 Kina me iya te zize, tara ne ëdï ngi rɔ ma laka mi kɔri 'ba kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'dɔ topi awada zi bɔ dɔliŋɔ ma löbu 'ba Romo, ala tondo?”

18 Tine Yësu ikali dɔŋgala 'bënni nima 'deni molo, kina bo kiya te, “Kpe bɔ kɔmɔ kandi naga nime, ëddi kiyɔzɔke ma gɔ wa'di?”

19 Ilemeke girisi 'ba topi awada nime te zö.”

Kina lijë ko'de kinë girisi mo ngi zi bo.

20 Kina bo kititi lijë, iya te, “Kinë yë mo ti möyï yë na me rɔmo ne?”

21 Lijë iya te, “Kinë ti möyï bɔ dɔliŋɔ 'ba Romo na.”

Yësu iya te, “Kina me, wa ame ga rɔ 'ba bɔ dɔliŋɔ ne opike abo zi bo. Kina wa ame ga rɔ 'ba Boko'ba ne opike zi Boko'ba.”

22 Kina ɔdɔ lijë kuwö 'deni tara tine lijë oto ngi rɔ gönni. Kina lijë kënyï ngi kari di rɔ bo.

Lende 'Ba Tɔdɔ 'Ba Töku Di Mi Tölë
(MK 12:18-27; LK 20:27-40)

23 Mi kada kɔtɔ mo nima na Sadoke mɔtɔ ga kako kiya zi Yësu tégë a mɔtɔ rɔ tɔdɔ 'ba töku di mi tölë inza.

24 Kina lijë kititi bo, iya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, Musa ugu lende iya te, ɔdɔ bɔ mɔtɔ kölä ngi kinza köyö kole dë, bɔ löndö mo kɔdɔ gɔ 'ja mo nima 'dɔ lijë köyö kole pötö bɔ ma kölä nima.

²⁵ Ne ongo te, ya mato ga modomoriyö ro löndö koto oloma pa bine. Kole ma dogba mo ogbe 'ja kina bo köle ngi kola 'ja nima kinza köyö kole. Kina bo kola makuru'be abo tonë ngi zi löndö bo.

²⁶ Kina lende koto nime ko'do roni ngi gbi tara zi löndö bo ma mi riyö mo nbö komö zi ma mi modomoriyö mo.

²⁷ Kina di potö lijë nima pili na 'ja tonë köle ngi gbi.

²⁸ Tine mi tado 'ba töku di mi töle loko ti kedï ro 'ja 'ba ye? Ame ya naga nime pili modomoriyö kogbe loko 'deni ne ya?"

²⁹ Yesu ileki domo zinni, iya te, "Kpe öluke lende 'deni sowa. Romöyi ikalike buku 'ba Boko'ba de kina tigo abo 'ba Boko'ba ikalike de gbi.

³⁰ Mi kada ame odo töku ni kodo 'deni di mi töle lijë ogbe 'ja de kpe kina 'ja gbi ogbe me'de de kpe. Lijë pili 'deni ngi kozo malayika 'ba mitoro.

³¹ Idëkike lende nime Boko'ba kiya ziye go lende 'ba tado 'ba töku ne de du? Ame bo kiya te,

³² 'Ma na ro Boko'ba 'ba Abarayama, Boko'ba 'ba Yisika kina gbi ro Boko'ba 'ba Yakoba.' Go kö'du mo na dikali ngi lijë inza kpe ro töku Boko'ba ididi lijë 'deni."

³³ Kina odo tindï naga nima kuwö lende nime 'deni te tine lende 'ba akiyandi abo nima igayi lijë ngi.

*Kö'du Ki'di Ma Ro Do Kiteli
(MK 12:28-34; LK 10:25-28)*

³⁴ Kina ɔɔɔ Parosi ni kuwö 'deni Yësu ka'da Sadoke naga nima tara tine, na lijë kototo rönni ngi.

³⁵ Kina bɔ ma kɔtɔ di mi löngö lijë ame bo na rɔ bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ne kari ngi tiyɔɔɔ Yësu ti akititi.

³⁶ Bo iya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, kö'du ki'di 'ba Boko'ba ma yala na kulöwö rɔ dɔ kiteli?”

³⁷ Yësu iya te, “ Ɔ'ɔ ɲere Boko'ba 'bī ti miyi pili ti tigo 'bī pili kina gbī ti meri 'ba döyi pili.’

³⁸ Ame na rɔ kö'du ki'di ame kulöwö rɔ dɔ kiteli ne.

³⁹ Kina kö'du ki'di mɔtɔ ma kulöwö ame rɔ ma mi riyo mo na me, ‘Ɔ'ɔ lepī yi mɔtɔ kɔɔɔ ame kɔ'ɔ yida röyi ne tara.’

⁴⁰ Kö'du ki'di riyo naga nime na kö'du ki'di 'ba Musa ni pili ti akiyandi 'ba bɔ kumë lende ni kɔrɔ dɔmo.”

Kurisitö Di Mi Kupö Dawidi
(MK 12:35-37; LK 20:41-44)

⁴¹ Kina ɔɔɔ Parosi mɔtɔ ga kototo rönni 'deni bi kɔtɔ tine, Yësu ititi lijë,

⁴² iya te, “Ma di mi meri 'be Kurisitö ame Boko'ba kedi koja ne bo di mi kupö ye mo ga?”

Lijë iya te, “Bo di mi kupö Dawidi.”

⁴³ Yësu ënyi kileki zinni, iya te, “Ne ɔɔɔ kedi tara gɔ wa'di na Nyi Kɔtɔ Laka ki'di Dawidi 'böwu kidëki bo rɔ ɲere abo? Römöyi Dawidi iya te,

⁴⁴ ‘Nere Boko'ba iya zi ɲere ma, iya te, “Oloma dɔ dörī ma bine ɲbö mi'di yi ka'da bɔ ya 'bī ga.” ’

⁴⁵ Ne ɔɔɔ Dawidi kebe kīdēkī bo 'deni 'böwu ɔɔ nɛre abo tine bo ti kileki 'böwu ɔɔ kole zi Dawidi totondo mo ga?"

⁴⁶ Bɔɔɔ mɔɔɔ ɔ'bo dē kpe tileki dɔ lende nime zi Yēsu. Kina ŋgī di gɔmo pele bɔɔɔ mɔɔɔ ilaŋa rōnī dē kpe tititi kpa Yēsu.

23

Kinza Kogbake Görö Dɔ Parosi Ni Dē (MK 12:38-39; LK 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Kina Yēsu kilende zi tīndī naga nima gbī ti bɔ kōsō gɔ bo ga.

² Bo iya te, "Parosi ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni na 'deni ɔɔ bɔ dɔ kō'du ki'di 'ba Musa.

³ Kina laka 'dɔ kuwōke dōnnī ti, kōsōke gɔ wa ame ga pili lijē kēdī kiya ziye ne. Tine kinza kogbake görö 'ba wa ma lijē kēdī kō'dɔ naga nima dē. Rōmōyī lijē o'dɔ wa ame ga lijē kēdī kiyandi kɔmɔ bilaka timo ne dē kɔɔ te.

⁴ Lijē i'di akīrīndī ame ga bɔɔɔ kɔ'bo dē tombi mo ne dɔ bilaka. Pele tara 'dɔ lijē koja dɔkole kōzīnnī ma kɔɔ ra pele ŋge kokɔnyī tombi mo timo ne inza yɔ.

⁵ Lijē ö'bö to'dɔ wa pili ŋge 'dɔ bilaka kɔŋgɔ lijē gɔmo. Ōŋgɔ ma lijē kō'dɔ dökulē 'bēnnī ga ame lijē kēdī kulōlī ɔɔ makpɔɔ titi ame lende 'ba mī buku 'ba Boko'ba na kugu yīmo ne kudö'bö te, gbī ti ma kudödu kɔnyɔ mo ga. Kina ŋgɔ gbī bi nziya 'ba kpa bɔŋgɔ 'bēnnī ga ma kidakpa te.

⁶ Ako'dɔkɔ 'bēnnī mī kada 'ba karama ɔɔ tikiti rōnnī ŋgila bɔ dɔ karama 'dɔ bilaka koro lijē.

Kina gbī di mī rō 'ba mötu bi ko'doko 'bēnnī rō kiti ma laka naga nima dogba ne.

⁷ Kina odo lijē kēdi kilingere kebe mī bi 'ba ndögō ako'doko 'bēnnī 'do bilaka pili kumötō lijē kozo bo rō koro, kideki lijē rō bo koma kiyandi.

⁸ Kinza ki'dike dē bilaka kebe tudeki ye rō bo koma kiyandi romöyī kpe pili rō löndö, kina bo koma kiyandi 'be edī nge koto.

⁹ Kina kinza kidekike boto moto dē di dayayi bine rō baba. Romöyī eddike nge ti 'bu koto kpöki mitoro.

¹⁰ Kinza ki'dike boto kideki ye dē gbī rō löbu. Romöyī löbu 'be na nge koto kpöki rō Kurisitö ame Boko'ba kēdi koja ne.

¹¹ Romöyī bo ame mbiri löbu di mī löngö ye ne bo na gō kēdi rō bo laja ziye.

¹² Kina bo ma kö'bö to'do rō bo rō wa löbu ti kileki 'deni bēri, kina bo ma kileki rō bo bēri ti kombi 'deni toro."

Parosi Ni Ti Bo Koma Kiyandi
(MK 12:40; LK 11:39-42)

¹³⁻¹⁴ "Bu'bu ziye kpe bo koma kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo koma kandi naga nime. U'bēke kpadōri 'ba dayayi 'ba mitoro ka le rō ma sari di zi bilaka kinza ma kodoke dē teyi yo. Kina me olake ya ma ko'doko tado teyi naga dē kpe gbī yo 'do kodo.

¹⁵ Bu'bu ziye kpe bo koma kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo koma kandi naga nime. Ilakike kpaki kebe gönyī mini löbu kebe mī dayayi pili toma bilaka koto nge ame 'do ki'di dönī gō lende 'be. Kina odo ko'jake 'deni kina ki'dike bo ngi kila'ba

mī lende kënyë ame rɔ dɔ kiteli kebe 'beye ma 'dɔ ku'du ye gɔmo mī pa'do 'ba Gehena ne.

¹⁶ Bu'bu ziye kpe bɔ kɔmɔ kɔlu kiterike tokɔkɔ lëpī ye naga nime. Mī akiyandi 'be iyake te ɔdɔ bɔ mɔtɔ kulömu rɔ bo ti rö löbu 'ba Bɔko'ba lömu nima o'dɔ ɔtɔ dë. Ne ɔdɔ bo kulömu rɔ bo ti yamo köbököbö 'ba mī rö löbu 'ba Bɔko'ba nima, lömu nima udödu bo 'deni.

¹⁷ Kpe bɔ kɔmɔ kɔlu rumö naga nime. Wa ma yala na kulöwö rɔ dɔ kiteli? Yamo köbököbö 'ba yīmo ala rö löbu 'ba Bɔko'ba mo na ma ki'di yamo mo nima këdī kulöwö rɔ ma koro?

¹⁸ Kina gbī iyake te ɔdɔ bɔ mo kulömu rɔ bo ti bi 'ba akumu lömu abo nima o'dɔ ɔtɔ dë. Ne ɔdɔ bo kulömu rɔ bo ti kpa közī ma ki'di dɔmo mo, lömu nima udödu bo 'deni.

¹⁹ Kpe bɔ kɔmɔ kɔlu naga nime, wa ma yala na kulöwö rɔ dɔ kiteli? Kpa közī ma ki'di dɔmo, ala bi 'ba akumu mo na ma ki'di kpa közī ki'di mo këdī rɔ ma koro?

²⁰ Römöyī bɔ ame kulömu rɔ bo 'deni ti bi 'ba akumu, bo ulömu rɔ bo 'deni timo kpaki ti kpa közī ki'di ma dɔmo.

²¹ Kina gbī ɔdɔ bo kulömu rɔ bo ti rö löbu 'ba Bɔko'ba, bo ulömu rɔ bo 'deni timo gbī ti Bɔko'ba ame bo na këdī koloma yīmo yayi ne.

²² Kina gbī ɔdɔ bɔ mo kulömu rɔ bo ti mītɔrɔ bo ulömu rɔ bo 'deni ti kītī löbu 'ba Bɔko'ba gbī ti bo Bɔko'ba mo ma këdī koloma dɔmo.

²³ Bu'bu ziye kpe bɔ kɔmɔ kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bɔ kɔmɔ kandi naga nime, dɔdoro ame ga pele wötī ne i'dike kapa ma 'butë mo gbī zi Bɔko'ba. Tine akiyandi ma dɔ kiteli di mī kö'du ki'di ame rɔ to'dɔ burë rɔ ma kodɔrɔ gbī ti mī

kaŋmi ti lende ko'do laka ne na kolake za yaga. Wa naga nime na 'do ko'doke ra pili kinza tola moto mo.

²⁴ Kpe bo komo kolu kiterike tokoko lep̄i ye naga nime. Kina nḡi tara, ebeke toga kaŋo na yaga di do mini ziye tine gamele na kuweke kindiyoke timo.

²⁵ Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Go kosu ti go kita'ba 'be ga na nge kurögöke ro ma kop̄o, tine yimo lo ti wa ame ga ko'deke ti közi kasi ti mi kututu 'be ga ne.

²⁶ Kpe Parosi komo kolu naga nime, mi kosu 'be ga na 'do kurögöke titi dogba kina gomo ti ked̄i nḡi gb̄i ro ma kop̄o.

²⁷ Bu'bu ziye bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Kpe nḡi kozo dogo ma ko'ba kaŋmi kele naga tara. Ame kinda ro ma kele di yaga tine yimo yayi lo ti kilinba toku ma kenme 'deni.

²⁸ Kina gb̄i tara di roye yaga indake ro bilaka ma laka tine miye lo ti komo kandi ni ti lende kenyē.

²⁹ Bu'bu ziye bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Ilenoke dogo bo kumē lende 'ba Boko'ba kele ro do kiteli, kina kiyoruke raba 'ba ya ma ro bo lende laka naga nḡi ro mbembē.

³⁰ Kina gb̄i iyake te ma ked̄dike ra ti 'bu ye lobu ga mi kada nima yayi dene inza kod̄o'boke roye tinni to'do wa naga nime lijē ko'do ne. Ame lijē kupō bo kumē lende naga nime ne.

31 Kina me kilemeke roye 'deni ro kole 'ba kole 'ba bo akupo tonē ga.

32 Kina ti oteke koso e'be ame 'bu ye lobu ga kisasi bicī mo 'deni molo ziye ne.

33 Kpe kole 'ba murē naga nime, ro ma tondo mo na 'do komoke kinza ma kodo karama 'ba Gehena dōye?

34 Ne kina me mēdi miya ziye, ti moja bo kumē lende ti bo kikali lende ti bo komo kiyandi mato ga kako ziye. Kina ti kupōke mato ga, kutōtike mato ga gbī kina ti kombake mato ga di mī rō 'ba motu kuwitike nduwē ro ma kololo di mī gawo.

35 Kina go kō'du mo roma bo lende laka pili ti kileki dōye, kisasi molo di ro roma Abele bo lende laka nbō kōmō mī roma Zakariya kole 'ba Barakiya ame kupōke mī lōngō rō lobu 'ba Boko'ba ma ti bi 'ba akumu ne.

36 Ro ma laka miya ziye roma bo lende laka naga nime ti kileki dōye kpe bilaka ma le'jete naga nime.”

*Ni Yerosalema
(LK 13:34-35)*

37 “Bu'bu ziyi ni Yerosalema, Yerosalema, ote do bo kumē lende ni 'deni ku'du bo laja 'ba Boko'ba ma koja ziyi naga ti dōku. Ti mopi roma ngi nbō mī ndō göyi na 'jaa 'do mokoko kole 'bi naga nima yi soromo ma kozo 'ba toru ame kokoko kole 'bēni ga ne tara? Tine ö'bō tu'dōngi dōyi mōkō.

38 Kina me ti kola rō 'bi 'deni ziyi ro roba.

39 Ro ma laka miya ziyi, inza ko'ja ma kpe nbō kiya te, 'Yēyi kēdi do bo ame kako ti möyi nere Boko'ba ne.' ”

24

Loma Ti Bi Koda

(MK 13:1-13; LK 21:5-19)

¹ Kina ɔɔɔ Yèsu kɔɔɔ 'deni yaga di mĩ reki 'ba rō löbu 'ba Boko'ba bo kēdī kari 'deni tine, na bɔ kōsō gɔ bo ga kebe ŋgī tubī gɔ rō ko'ba nima zi bo.

² Tine bo iya te, “Oŋgɔke 'deni laka? Rɔ ma laka mēdī miya ziye, mĩ kada mo dayi dōku ma kɔɔ inza kileke mĩ gɔ bi 'bēnī. Bɔ ya ti kitīŋi 'doyi bēri.”

³ Kina ɔɔɔ Yèsu kari 'deni dɔ dōku 'ba Bilaya tine na bɔ kōsō gɔ bo ga kako zi bo rɔ dōnnī tititi bo. Lijē iya te, “İyēti te zize, wa naga nime ti ko'dɔ rōnnī nyanya ga? Kina wa'di mo ga na ti ko'dɔ rōnnī ame 'dɔ kēdī rɔ akileme 'ba tako 'bī ame rɔ ŋburuŋburu 'ba dōliŋɔ ne?”

⁴ Yèsu ileki dōmo zīnnī, iya te, “Olomake ti bi koda kinza ki'dike bɔɔ ku'bōlu ye dē.

⁵ Rōmōyī ma konzi ti kako ti mōyī ma kiya te, ‘Ma na rɔ Kurīsītō.’ Kina lijē ti ku'bōlu ma konzi mɔɔ ga ŋgī.

⁶ Ti kuwōke birɔ ya di ŋgɔsi kina gbī ti lēbī mɔ ma di bi kowɔ. Tine kinza kereke dē rōmōyī wa naga nime pili ti ko'dɔ rōnnī titi, tine ŋburuŋburu 'ba dōliŋɔ na dē gba.

⁷ Rōmōyī bilaka ame ga rɔ kupō kɔɔ ne ti kēnyī 'deni to'dɔ ya ti bilaka mɔɔ. Kina dōliŋɔ ti kēnyī gbī to'dɔ ya ti dōliŋɔ mɔɔ. Kina sēyī ti kizikizi ti kēdī 'deni ŋgī mĩ gɔ bi pili.

⁸ Wa naga nime pili ti ko'dɔ rōnnī ŋgī tara rɔ tisaki 'ba gomɔ kɔɔɔ tisaki 'ba tɔ'ɔ 'ba kole.

⁹ Kina lijjë ti kebe tinda'ba ye koto zi bo burë ni 'do kodo karama dɔye kupö ye yaga. Laki pili ti ko'ji ye go lende ma.

¹⁰ Kina ma konzi mɔto ga di miye ti koga kpënni goma kebe tususu lepï nni ga ko'ji gbï.

¹¹ Kina bo kumë lende do kindëndë ma konzi ti kënyï ngï ku'bölu ma konzi mɔto ga.

¹² Lende kënyë ti kita'ba 'deni kote go bi kina ti ako'ɔ 'ba ya ma konzi kölu ngï yaga.

¹³ Tine bo ame ki'di mi bo këddi teyi nbö kömö mi kada 'ba tote mo ti komo ngï di mi tölä.

¹⁴ Kina laja laka 'ba nɛre löbu 'ba Boko'ba nime ti këyëlë rönï 'deni ngï toko mi doliŋo nime, römöyï 'do bɔto ga pili kuwö, kina 'jaa ti nburunburu 'ba doliŋo nime kömö."

Kuruku Kënyë

(MK 13:14-23; LK 21:20-24)

¹⁵ "Kina ti ko'jake kuruku kënyë tönë Danyele bo kumë lende 'ba Boko'ba kiya kö'du mo ne 'deni. Bo ti kari korɔ mi rö löbu 'ba Boko'ba kirasi yaga. (Ame ugu zi bo kidëki mo ga 'do kikali.)

¹⁶ Kina 'do ya ame ga mi Yudayi ne kirina ti kusu dönni mi döku.

¹⁷ Bo ame këdi yaga tindawo ro bo ne kinza do bo kilëyi dë kpe tɔdo titi rö togba wa abo ga.

¹⁸ Kinza bo ame këdi 'deni mi nyaka ne kileki dë kpe kari liŋo togba bɔngɔ abo.

¹⁹ Ti këdi ro gomɔ ma löbu mi kada mo nima zi 'ja ame ga ro ma komo ne. Kina ti këdi gbï ro gomɔ ma löbu zi 'ja ame ga ti kole gba këdi kulu mba ne.

²⁰ Tine ititike Boko'ba kinza bo ki'di kada 'ba riŋa 'be nime dē kēdi mī kada 'ba bi kēyī ame rō alirī ne. Kina kinza ki'di dē gbī kēdi mī kada 'ba rō kindawo.

²¹ Römöyī gomō 'ba mī kada mo nima ti kēdi ŋgī rō dō kiteli di dō gomō mōto ga ame pele kēdi ko'dō rōnnī bine mōlo di bi tisaki mo ne tara ŋbō kōmō mī kada nime tōne. Kina a mōto ma kōzo ame te inza kpe nati.

²² Tine Boko'ba ileki gō tō'dō mo 'deni ŋge mbowa. Ma kinza tara, dēne bōto inza kōmō. Tine Boko'ba ti kileki gō tō'dō mo 'deni ŋge tara gō kō'du 'ba ya ame ga bo kigeli 'deni ne.

²³ Kina ɔdɔ bōto kiya pele ziye, kiya te, 'Ōŋgɔ te, Kurisītō na me,' ala 'Kina me 'dē,' kinza ki'di dōyī dē gomo koto te.

²⁴ Römöyī ya mōto ga ti kebe 'deni tidewo rōnnī tēgē lijē na rō Kurisītō. Kina bō kumē lende dō kindēndē mōto ga ti kēnyī 'deni gbī, kina lijē ti ko'dō gō koto ma kinza kiya naga 'deni gbī ti wa ame ga kō'du mo ga kigayi bilaka ne, römöyī 'dō tiyozo tu'bōlu ya ame ga pele rō ma Boko'ba kigeli 'deni ne timo.

²⁵ Kina me uwōke laka mēdi miya ame 'deni ziye mōlo gba tōtī te.

²⁶ Kina 'dō ɔdɔ bilaka kēdi kiya pele te, 'Bo ēdi yī mōkō 'dē yayi,' kinza karike e'be dē. Ala kiya te, 'Bo ēdi rō bine,' kinza ki'dike e'be dōye dē gomo.

²⁷ Römöyī tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ēdi kako kōzo kpa tōrō kunyī ame kōbō di yībī ŋbō kala dō tōrō ne tara.

²⁸ Bi ame ti tōku teyi ranja ti kototo kpēnnī ŋgī teyi."

Tako 'Ba Kole 'Ba Bilaka Lesi
(MK 13:24-27; LK 21:25-28)

²⁹ “Tine welo di pötö gomɔ 'ba mi kada mo naga nima na kada ti kuyi röni ngi ro ma kölu kina nyepe gbi anmi de kpe. Kina ti kiyaya kèlu ni 'deni kilayi bëri di mitoro.

³⁰ Kina kinë akileme 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti kinda ngi mitoro. Kina do kupö pili 'ba dolinjo nime ti ko'ja kinë kole 'ba bilaka lesi 'deni kedï kako ti poli 'ba mitoro mi tigo 'ba löbu do kiteli abo kina ti lijë kudu ngi.

³¹ Birɔ tɔtɔti ma kembe ti kudu. Kina bo ti koja malayika abo ga mi do kumu sowo 'ba dolinjo nime tutö'du ya ame ga bo kigeli 'deni ne. Kina lijë ti kutö'du ngi di mi kapa dolinjo ma te nbö kömö 'de.”

Dɔngala 'Ba Ngëri Kèlu
(MK 13:28-31; LK 21:29-33)

³² “I'dike ngëri kèlu kiyandi ye. Odo konjo ro dɔngila mo ga kedï köyö soloro 'deni mbili mo kedï kunzi nima ikali ngi kpa dökikëri owo de kpe.

³³ Kina gbi tara odo konjoke wa naga nime 'deni kedï ko'do rönni nima ziye tikali mo ngi kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi owo de kpe.

³⁴ Ro ma laka mëdi miya ziye, wa naga nime ti ko'do rönni gba kota bilaka ma le'jete naga nime kote dönni de.

³⁵ Mitoro ni ti dolinjo ti kiteli tine lende ma inza kote röni du koto te.”

Kada Mo Botɔ Ikali Dë
(MK 13:32-37; LK 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Tako 'ba kada mo nima boto ma koto ikali de. Malayika 'ba mitoro pele ikali de. Kina kole 'ba Boko'ba pele ikali de gbi. Bo Boko'ba 'bu na nge kikali abo.

³⁷ Tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti kedı ngı kozo wa ma ko'do ronı mı kada 'ba Nowa.

³⁸ Römoyı gba kinza mini koso kako de doyayi, bilaka oloma 'deni ro tonyo kpenni tuwe wa gbi togbe ronni kala nbö komo mı kada nima Nowa keki mı sorope ne.

³⁹ Lije ikali a moto ma kedı ko'do ronı de nbö mini koso kudi lije pili yaga. Kina ti kedı ngı gbi tara mı kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi.

⁴⁰ Mı kada mo nima bilaka riyö ti kedı 'deni mı nyaka tine ti kogba moto kola ma koto.

⁴¹ Kina gbi tara 'ja riyö ti kedı 'deni do toto, tine ti kogba moto kola ma koto.

⁴² Kina ti olomake ti bi koda römoyı ikalike kada ame nere 'be kedı kako yimo ne de.

⁴³ Kina kozo ma kikalike, ma kiya te bo do lino kedı kikali kada ame bo 'bögo kedı kako yimo ne ra, देने bo inza kö'dö. Bo ti koloma ro ma kongo bi ti bi koda kinza bo 'bögo kodowe bi ra mı rö abo.

⁴⁴ Kina kpe gbi tara olomake ndö ti bi koda römoyı kole 'ba bilaka lesi edi kako mı kada ame komerike de 'do bo kako yimo ne.”

Bö Laja Ma Rö Bö Lende Kikali

(LK 12:41-48)

⁴⁵ “Omerike lende 'ba bö laja ma laka ro bö lende kikali to ma. Bo na ro bö ame bö dönni ki'di bo mbiri do lepi bo ga tongo gomo 'do ti'di akonyo 'benni zinni mı saa ma laka mo.

46 Ti kēdī rɔ lɔŋɔ ma löbu zi bɔ laja nima ɔɔ bɔ dönni kako ko'ja bo kēdī to'dɔ mo tara.

47 Rɔ ma laka miya ziye, bo ti ki'di bɔ laja nima ŋgī 'dɔ kēdī mbiri dɔ wa 'ba mī lɔŋɔ abo ga pili.

48 Ne ɔɔ bɔ laja nima kēdī rɔ bɔ laja ma kēnyē bo ti kiya zi gbagba bo, bo kiya te, 'Aa, löbu ma ēdī kigabi yayi, bo inza kako ca.'

49 Kina bo kebe ŋgī tomba bɔ laja lēpī bo naga nima, bo konyo kpa bo kari tuwē mɔ ti bɔ layi ni.

50 Kina löbu ti kōmō ŋgī mī kada ame bo komeri dē 'dɔ löbu abo nima kōmō yīmo ne.

51 Kina löbu abo nima ti komba bo ŋgī ku'du bo mī lōŋgō bɔ kɔmɔ kandi ni mī bi 'ba monɔ ni ti kpa kunyī."

25

Dɔŋgala 'Ba Yītōtī 'Butē

1 Yēsu iya te, "Mī kada mo nima ŋere löbu 'ba Boko'ba ti kēdī kɔzɔ dɔŋgala 'ba yītōtī 'butē mɔtɔ ga tara, ame lijē kogba lamba 'bēnni ga lijē kari turē dɔ 'jɔkɔ ne.

2 Tine ma muyi rɔ rumō, ma muyi mɔtɔ ga na rɔ bɔ lende kikali.

3 Ya ma rɔ rumō naga nime ogba lamba 'bēnni ga tine ogba 'bu mɔtɔ dē teyi.

4 Tine ya ma rɔ bɔ lende kikali mo ga ogba 'bu 'bēnni ga teyi mī guru.

5 Kina ɔɔ 'jɔkɔ nima kigabi 'deni kōmō dē titi welo tine, lijē pili i'di ga tinano ŋgī, kina kō'dō ga ŋgī.

6 Mī zana bi 'deni tine na birɔ kudu ŋgī, iya te, "Jɔkɔ ömō 'deni. Ɔdɔke turē dɔmɔ.'

7 Kina yītōtī 'butē tōnē ga kēnyī ngī tilenjo lamba 'bēnnī ga.

8 Kina ya ma rɔ rumō tōnē ga kēnyī kiya zi ya ma rɔ bɔ lende kikali naga nima, iya te, 'I'dike 'bu 'beye mɔto zize, rōmōyī lamba 'beze ga ēdī 'deni kōlu.'

9 Tine ya ma rɔ bɔ lende kikali naga nima ileki dɔmo, iya te, 'Ame ɔ'bɔ ze dē kpaki tiye, ne laka arike zi bɔ ndögö 'dɔ kugöke zi gbagba ye.'

10 Kina yītōtī ma rumō tōnē ga kēnyī ngī kari tugö 'bu. Tine di pötö lijē kari 'deni yɔ na 'jɔkɔ kōmō ngī. Kina yītōtī ma muyī tōnē ga kēdī 'bēnnī 'deni ndö ne kɔdɔ ngī kɔto ti bo mi karama 'ba gbe kina kurögö kpadōri ngī teyi.

11 Mbowa 'deni tine na yītōtī ma tōnē ga kōmō ngī kina lijē kīdēkī, iya te, 'Nere, nere, urögö kpadōri zize.'

12 'Jɔkɔ ileki dɔmo, iya te, 'Mikali ye dē kɔto te.' "

13 Yēsu ileki gɔmo, iya te, "Kina ti olomake ti bi koda rōmōyī kada 'ba tako 'ba nere 'be ikalike dē."

Dɔngala 'Ba Bɔ Mɔri Mɔto

(LK 19:11-27)

14 "Mī kada mo nima nere löbu 'ba Bɔko'ba ti kēdī kɔzɔ bɔ mɔri mɔto ame kēnyī kari dɔ lingere ne tara. Di mī tēnyī abo bo idēkī bɔ laja abo ga kako zi bo. Kina bo kose gɔ wa abo ga ngī pili zīnnī.

15 Bo oza yamo me zīnnī rɔ gege kɔzɔ ame 'dɔ lijē kɔ'bɔ tonɔgɔ gɔmo ne tara. Bo i'di 'ba bɔ mɔto kīsī 'butē, 'ba bɔ mɔto kīsī sowɔ kina 'ba bɔ mɔto

kisi riyo. Kina bo kenyi ngi kari do lingere abo nima.

¹⁶ Kina bo ma tonē kogba 'ba bo kisi 'butē ne koloma ngi to'do ndobo nduwē timo bo ki'di domo köyō teyi 'böwu kisi 'butē.

¹⁷ Kina bo ma kogba kisi sowo tonē ko'do gbi tara, bo i'di domo köyō gbi teyi kisi sowo.

¹⁸ Tine bo ma tonē kogba 'ba bo kisi riyo ne, ari kole gö ngi na bo kusu yamo 'ba nere abo nima koloma le te yimo yayi.

¹⁹ Kina ko'ja gomo kigabi 'deni tara tine na bo dönni tonē kileki ngi kako tititi go yamo tonē ga di zinni.

²⁰ Kina bo laja ma tonē kogba kisi 'butē ne kako ngi komo bo, kina bo ko'de kisi 'butē mato ngi gbi ki'di domo, iya te, 'Nere ma, i'di yamo tonē zō kisi 'butē, ongo te kina me mi'di domo köyō 'deni teyi gbi kisi 'butē.'

²¹ Nere abo iya te, 'Ele sowa, ni bo laja ndobo laka nime, oloma 'deni laka tongo go wa mbowa nime, na laka ti mi'di yi kēddi ti közi kakpa tongo go wa ma mbiri. Ako koloma koto tö bine mi lonjo ma nime.'

²² Kina bo laja ma tonē kogba kisi sowo ne kako ngi komo bo, iya te, 'Nere ma, i'di yamo tonē zō kisi sowo, ongo te kina me mi'di domo köyō 'deni teyi gbi kisi sowo.'

²³ Nere abo iya te, 'Ele sowa, ni bo laja ko'do ndobo laka nime, oloma 'deni laka tongo go wa ma mbowa nime, ne laka ti mi'di yi kēddi ti közi kakpa tongo go wa ma mbiri. Ako koloma koto tö bine mi lonjo ma nime.'

24 Kina bo laja ma tönë kogba kisi riyö ne kako ngi komo bo, iya te, 'Nere ma, mikali yi ni ro bo mi kata, go bi ame ga ni na de pele kuli kupö teyi ne, umu amo ga ngi ziyi. Wa ame ga ni na de pele kubö yimo ne omomi ngi ziyi.

25 Mere lende 'bi ga kina mari mole gö ngi mikeki yamo 'bi tönë yimo. Kina me, e'bi na me ogba yayi.'

26 Tine nere abo ileki domo, iya te, 'Ni bo laja do kenyë bo tikëpi nime. Ikali ma mumu wa di go bi ame ga ma na de muli kupö mo ne? Kina ikali ma momomi wa ame ga ma na de mubö ne?

27 Ne ma kedi tara oto yamo ma nime de go wa'di zi bo ndögö 'do bo kugö wa timo 'do mako mo'ja domo köyö 'deni mbowa teyi?'

28 Kina nere kilende ngi zi bo laja abo ga, iya te, 'Ogbake yamo nima yaga di zi bo 'do ki'dike zi bo nime ti kisi 'butë riyö ne.

29 Römöyi bo ame kedi pele timo ro mbembë ti kogba gbi ki'di dorodo domo 'do bo kedi timo ro do kiteli. Ne bo ame kinza timo ma mbowa ame zi bo yayi ne ti kogba yaga.

30 Kina ogbake bo laja yawa nime ku'duke bo yaga mi bi kölu bi 'ba mono ni ti kpa kunyi.' "

Tako 'Ba Kole 'Ba Bilaka Lesi

31 "Kina me miya ziye, odo kole 'ba bilaka lesi kedi kako 'deni mi löbu abo ti malayika pili, bo ti koloma 'deni do kiti do kiteli abo.

32 Kina ti kototo bilaka 'ba do kupö naga nime 'deni pili di mi do kumu sowo 'ba dolinjo nime ko'de kako komo bo. Kina bo ti koza lijë 'deni di ro lepni nni kozo bo koda wa ma kedi koza kamölo di ro banya tara.

33 Bo ti ki'di bo lende laka do döri bo tine bo ti ki'di ama ga do gali bo.

34 Kina bo ti kilende zi lijë ame ga do döri bo ne, iya te, 'Ako ke kpe ame 'bu ma Böko'ba ko'do yëyi 'deni doye ne. Ako kinda'bake dolinjo ame kilejo 'deni ziye molo di bi tisaki 'ba dolinjo nime ne.

35 Römöyi ma ro 'bö kpe na ki'dike akonyo zö. Ma ti koda mini kpe na ki'dike zö muwë. Ma ro bo löwö kpe na kotake ma ro nba.

36 Ma ro ma sari ro go nbululu kpe na kusuke bonjo roma. Kina mëdi do rok'o kpe na kakoke tonjo goma, mi maboso kpe na kakoke tori ma.'

37 Tine bo lende laka naga nima ti kënyi kititi bo, iya te, 'Wu nere, do'ja yi ro 'bö ala ti koda mini nyanya mo ga na di'di akonyo ziyi ala mini ziyi kuwë ya?

38 Do'ja yi ro bo löwö nyanya mo ga na dota yi ro nba linjo ze, ala ro ma sari ro go nbululu na dusu bonjo röyi ya?

39 Do'ja yi do rok'o nyanya mo ga ala mi maboso na dako tori yi ya?'

40 Tine nere ti kileki domo, iya te, 'Ro ma laka miya ziye, wa naga nime kolomake to'do mo pele zi löndö ma koto moto ame ga woti ro lisa ne ma na ko'doke 'deni zö.'

41 Kina bo ti kënyi kilende zi ya ama ga do gali ne, iya te, 'Ënyike karike yaga di roma, kpe ame kulömu ye 'deni tari mi pa'do ma nburunburu ame kilejo 'deni zi Satani ni ti malayika ma 'ba bo ga ne.

42 Römöyi mëdi pele ro 'bö i'dike oto de zö, ma ti koda mini i'dike de zö muwë.

43 Ma rɔ bɔ löwö kina otake ma dë yɔ rɔ ŋba, ma rɔ ma sari rɔ gɔ ŋbululu usuke bɔŋgɔ dë rɔma. Ma dɔ rɔkɔ'ɔ kina gbī mī maboso orike ma dë.'

44 Tine lijë ti kititi gbī, iya te, 'Wu ŋere, do'ja yi nyanya mo ga rɔ 'bö ala ti koda mini ala rɔ bɔ löwö ala rɔ ma sari rɔ gɔ ŋbululu ala dɔ rɔkɔ'ɔ ala mī maboso kina dokɔnyi yi dë ya?'

45 Kina ŋere ti kileki dɔmo, iya te, 'Rɔ ma laka miya ziye, wa naga nime o'dɔke dë du zi löndö ma kɔtɔ mɔtɔ ga ame wötī rɔ lisa ne, ma na ma ko'dɔke dë 'deni gbī zö.'

46 Kina lijë ti kari 'bënnī ŋgī mī pa'do ma ŋburuŋburu, tine bɔ lende laka ni ti kari 'bënnī ŋgī mī didī ma ŋburuŋburu."

26

1 Kina ɔdɔ Yësu kote tiyandi wa naga nime 'deni pili tine na bo kiya zi bɔ kösö gɔ bo ga, iya te,

2 "Kɔzɔ ma kikalike tö'dö 'ba karama 'ba Pasaka ola 'deni ŋge dɔ riyö. Kina ti ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni ŋgī közī ya mɔtɔ ga kutötī bo."

3 Mī kada mo nima na löbu 'ba bɔ akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni kɔtɔtɔ kpënnī ŋgī liŋɔ 'ba Kayapa bɔ dɔ bɔ akumu.

4 Kina lijë kususu kpënnī ŋgī 'dɔ tinda'ba Yësu lowo kupö yaga.

5 Tine lijë iya te, "Kinza do'dɔke dë mī kada 'ba karama nime kinza bilaka ko'dɔ ayayi."

'Ja Mɔto Inzanza 'Bu Dɔ Yəsu
(MK 14:3-9; YN 12:1-8)

⁶ Kina ɔdo Yəsu kədi 'deni Betaniya mi liɲo 'ba bo mɔto kideki ro Simona Bo Mɔnyu tine,

⁷ na 'ja mɔto kako ŋgi ti kizaza ma kele 'ba 'bu ame ndögö kitigö kulöwö naga. Kina loko kinzanza ŋgi dɔ Yəsu di kpa akonyo yayi.

⁸ Tine ɔdo bo kösö go bo ga ko'ja tara lijë ənyī ŋgi ro 'diri. Lijë iya te, “İrasi wa nime te go wa'di?”

⁹ 'Bu nime o'ja dene 'do kugö ra mökö go ko'ja yamo timo ro mbembë 'do kokonyi bo lisa timo.”

¹⁰ Tine Yəsu ikali lende 'benni nima 'deni molo, kina bo kileki zinni, bo iya te, “Eddi konbenbeke 'ja nima go wa'di? Loko o'do wa ma kele ro mbembë 'deni zö.

¹¹ Römöyi bo lisa ni edi koloma nduwë tiye bine. Ne ma 'bama minza mö'bö tiye bine.

¹² Loko ɔdo 'bu nime 'deni roma 'do kileŋo roma ndö koda dɔ tusu ma.

¹³ Ro ma laka medı miya ziye, go bi ame ga pili laja laka ma nime kedi kiyelë roni teyi mi dolinɔ nime ne, wa nime loko ko'do ne ti kiya 'deni nduwë tomeri goni timo.”

Ti'di Közi Yəsu
(MK 14:10-26; LK 22:3-23; YN 13:21-30)

¹⁴ Kina bo ma kɔto di mi löngö ya ma 'butë domoriyö tonë ga ame mo kideki möyi mo ro Yuda Isikarita ne kənyī ŋgi kari zi löbu 'ba bo akumu ni.

¹⁵ Bo iya te, “Wa'di ga na ti ki'dike zö ɔdo mi'di közi Yəsu ziye?”

Kina lijë kitetë girisi silinbi ngi 'butë mota ki'di zi bo.

¹⁶ Kina ngi mi saa mo nima na Yuda ki'di ngi toma kori ma laka ame 'do bo ki'di kōzi Yēsu timo zinni ne.

Yida Rō Ti Roma Yēsu

(MK 14:12-26; LK 22:7-23; YN 13:21-30; 1KT 11:23-25)

¹⁷ Kina mi kada ma dōndende 'ba karama ma kēdi konyo maṅgolō'bo mo kinza lanḡa gōmo nima na bo kōsō gō Yēsu ga kako zi bo kiya te, "O'dōkō 'dō dilenḡo gō bi 'ba tonyo karama nime ziyi yala?"

¹⁸ Bo iya te, "Arike mi gawo yayi zi bo tōnē 'dō kiyake zi bo te, 'Bō kōmō kiyandi iya te, kada abo 'deni ḡoli bo ti ko'dō karama nime liḡō 'bi ti bo kōsō gō bo ga.' "

¹⁹ Kina lijë kari ko'dō ngi kōzō lende ame bo kose gōmo zinni ne tara. Lijë ilenḡo a 'ba karama ngi yayi.

²⁰ Mi dōkōpiyari 'deni na Yēsu ni koloma ngi bēri kpa akonyo lijë ti bo kōsō gō bo ga ma 'butē dōmoriyō.

²¹ Kina odo lijë kēdi 'deni kpa akonyo tine na bo kiya te, "Rō ma laka mēdi miya ziye, bo ma kōtō mōtō di mi lōḡō ye nima bina na kēdi kari kususū ma."

²² Kina lijë ngi pili rō meri lijë kebe tititi bo me rō kōtōkōtō, iya te, "Ma mo na dē ngi oḡo ya, ḡere?"

²³ Yēsu iya te, "Bō ame ngi kēdi kusu kōzi bo aa mi lebe kōtō tō ne na ngi kēdi kususū ma.

24 Kole 'ba bilaka lesi ëdì kölä ngi kɔɔ lende ma tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba gɔ kö'du abo ne tara. Tine bu'bu zi bɔ ma kususu bo nima. Ma laka mo dëne 'dɔ köyö bo dë ka ndeni."

25 Kina Yuda bɔ ma kari kususu bo mo tönë kënyì kititi iya te, "Ma na dë ngi ɔɔ ya, nɛre?"

Yësu iya te, "Ni na kiya ë'bi tara."

26 Kina ɔɔ lijë këdì 'deni kpa akonyo yayi tine, na Yësu kogba manɔlɔ'bɔ ngi kileki yëë'di mo zi Boko'ba na bo konye ngi ki'di zi bɔ kösö gɔ bo ga. Bo iya te, "Me, ogba konyo. Ame na rɔ yida roma."

27 Kina bo kogba kösu bo kileki yëë'di mo. Kina bo ki'di zinni, bo iya te, "Rɔ gɔye pili uwëke di yimo."

28 Römöyì ame na rɔ roma ma ame kulöwu 'deni gɔ ma konzi tola mo gɔ lende kënyë. Ame kina lömu 'ba Boko'ba kɔɔ 'deni domo ne.

29 Minza muwë akuwë nime kpe, tine ti muwë ma la'ja 'jaa tiye mi kada mo di mi nɛre löbu 'ba 'bu ma."

Yësu Iya Kpa Koga 'Ba Pitorö

(MK 14:27-31; LK 22:31-34; YN 13:36-38)

30 Kina ɔɔ lijë koba ngala 'deni na lijë kari ngi dɔ doku 'ba Bilaya.

31 Kina Yësu kiya zinni, iya te, "Mi korɔndɔ nime tɔne ëddi kirinjake me di roma. Römöyì ugu 'deni mɔlo mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Ti mupö bɔ koda kamölö yaga, kina dɔtumu 'ba kamölö ti kita'ba ngi.'

32 Ne ɔɔ mënyì mɔɔ 'deni yaga di mi tolë ti mari dɔgba komoye mi Galilaya."

³³ Pītörö ënyī kiya zi bo, iya te, “Ma 'bama minza mola göyī ɔɔɔ ya ma laki pili kola göyī pele.”

³⁴ Yēsu ileki dɔmo zi Pītörö, iya te, “Rɔ ma laka mēdi miya ziyī, mī korɔndɔ nime tɔne gba kinza gɔŋgɔ kidapa dē, ēddi koga kpēyī gɔ lende ma ŋbō mī mota, kiya te ikali ma dē.”

³⁵ Pītörö iya te, “Ɔɔɔ ko'dɔkɔ pele tupö ma kɔtɔ tiyī minza moga kpama.”

Kina bɔ kösö gɔ Yēsu mɔtɔ mo naga nima kiya gbī pili tara.

Yēsu Ititi Bɔko'ba Gɔ Gomɔ Ma Kēdi Kōmō Zi Bo
(MK 14:32-42; LK 22:39-46)

³⁶ Kina Yēsu kënyī kari ŋgī tinnī mī gɔ bi mɔtɔ kidēki rɔ Getesemane. Kina bo kiya zinnī, bo iya te, “Olomake tōti bine, mēdi mari mbowa dɔgba tilende zi Bɔko'ba.”

³⁷ Bo ogba Pītörö ni ti kole riyö 'ba Zebedayo ga kari timo. Kina meri ki'di toso ŋgī mī bo kumiki bo.

³⁸ Kina bo kiya ŋgī zinnī, bo iya te, “Meri oso 'deni ŋgī yimö kɔzɔ ēdi kupö ma. Olomake bine ti bi koda kɔtɔ tō.”

³⁹ Kina bo kari mbowa dɔgba na bo kolɔɔɔ bēri kutu'bō kɔmɔ bo bēri tilende zi Bɔko'ba. Bo iya te, “Baba, ɔɔɔ 'dɔ kɔ'bo ŋgī to'dɔ mo tara, iyese kōsu 'ba gomɔ nime yaga di kɔmɔ ma. Tine kinza ko'dɔ dē gɔ ako'dɔkɔ ma tine o'dɔ ŋge gɔ ako'dɔkɔ 'bī.”

⁴⁰ Kina ɔɔɔ bo kileki kako zi bo kösö gɔ bo tönē ga tine bo ako ko'ja lijē kö'dö 'deni. Kina

bo kiya zi Pitörö, bo iya te, “Kpe nime, gɔ wa'di na kɔ'boke dē toda bi tö pele nge mī saa koto ya?

⁴¹ Olomake ti bi koda ti mötu kɔ'dɔ kinza koto ye ra mī akiyɔɔ. Rɔ ma laka mī o'dɔkɔ nɔɔ tɔne yida rɔ tigo mo inza.”

⁴² Kina bo kari 'böwu 'deni rɔ mī riyö mo nati tilende zi Boko'ba. Bo iya te, “Baba, ɔdɔ kiya te tiyese kɔsu nima yaga kɔ'dɔ rönī rɔ a ma kinza ne 'dɔ muwē nɔɔ titi du, i'di ako'dɔkɔ 'bi kɔ'dɔ rönī.”

⁴³ Kina bo kileki 'böwu kako kɔ'ja bɔ kɔsö gɔ bo tönē ga kēdi gbī bi tö'dö. Römöyī lījē ēdi 'deni nɔɔ kinano rɔ tinano.

⁴⁴ Kina bo kēnyī 'böwu kari tilende zi Boko'ba 'deni rɔ mī mota mo nati, gbī tiya lende kɔtɔkɔtɔ tönē ga.

⁴⁵ Kina bo kileki kako gbī zinnī, bo kiya te, “Ēddike gba bi tö'dö tindawo rɔye? Saa mo ɔ'bo 'deni ame 'dɔ ki'di kole 'ba bilaka lesi kōzi bɔ lende kēnyē.

⁴⁶ Ēnyike tɔrɔ darike. Onɔɔke te, bɔ ma kususu ma mo tönē bo ömö 'deni.”

Tinda'ba Yēsu

(MK 14:43-50; LK 22:47-53; YN 18:3-12)

⁴⁷ Kina ɔdɔ Yēsu kēdi gba kilende te tɔne, na Yuda kōmō nɔɔ. Bo rɔ ma kɔtɔ mɔtɔ di mī löngö ya ma 'butē dɔmoriyö naga nima. Bo ako ti tindi 'ba bilaka ma konzi gɔ bo, ya mɔtɔ ga 'bēnnī ti mbele mɔtɔ ga ti mɔbɔ. Ya naga nima löbu 'ba bɔ akumu ni ti löbu 'ba bilaka na koja lījē.

⁴⁸ Yuda bo iya dɔngala mo ga 'deni molo zinnī te, “Bɔ ame ɔdɔ konɔɔke mari mome mbili mo nima bo na. Kina 'dɔ kinda'bake bo nɔɔ.”

49 Kina bo kako zi Yësu, bo kiya te, “Nere ma, môtô ziyi.” Kina bo kome mbili Yësu ngi.

50 Yësu iya te, “Bɔ pɔri ma, ako titi gɔ wa'di?”
Kina lijë kako kinda'ba Yësu ngi nyowi.

51 Kina bɔ mɔtɔ ame kedi ti Yësu yayi ne kënyi ngi kɔtɔ mbele abo koga dɔ bɔ laja mɔtɔ 'ba bɔ dɔ bɔ akumu timo. Kina koke mbili mo ngi yaga.

52 Tine Yësu iya te, “Ileki mbele 'bi gɔ bi mo. Römöyi lijë ame ga pili kinda'ba mbele ti köle dɔ mbele.

53 Omeri 'bëyi iya te, ɔdɔ mititi 'bu ma bo ti kokonyi ma dë? ɔdɔ mititi, bo edi koja tindi 'ba malayika ma konzi ngi kako welo zö.

54 Ne ɔdɔ kedi 'deni tara 'böwu dëne ti ko'dɔ roni tondo kɔzɔ lende ame kugu mi buku 'ba Boko'ba ame kiya te 'dɔ ko'dɔ roni te ne?”

55 Kina Yësu kilende zi tindi tönë ga, iya te, “Akoke ti mbele ni ti mɔbɔ tinda'ba ma kɔzɔ bɔ 'bögö tara ya? Me moloma tiyandi bilaka rɔ kɔmɔ kada mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ne inda'bake ma dë di yayi gɔ wa'di?”

56 Ne ame o'dɔ roni 'deni 'dɔ kedi kɔzɔ lende ma tönë bɔ kumë lende ni kugu mi buku 'ba Boko'ba ne.”

Kina bɔ kösö gɔ bo ga kita'ba ë'bënni ngi kirija kola bo.

Oto Yësu Liŋɔ 'Ba Kayapa

(MK 14:53-65; LK 22:54-55, 63-71; YN 18:13-14, 19-24)

57 Bɔ kinda'ba Yësu naga nima oto bo kari liŋɔ 'ba Kayapa bɔ dɔ bɔ akumu. Gɔ bi nima na bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti löbu 'ba bilaka ni kotɔtɔ dönni 'deni teyi.

58 Tine Pītörö ozi nduwë gɔ Yësu rɔ ma kowɔ ɲbö bo kodɔ mi liɲɔ 'ba bɔ dɔ bɔ akumu nima. Bo ɔdɔ mi liɲɔ koloma ɲgila bɔ kanya naga nima yayi tonɲɔ ɲburuɲburu 'ba lende nima.

59 Kina löbu 'ba bɔ akumu ni ti turu naga nima pili kotɔɲi rönni rö yayi ne koloma ɲgi toma lende bėti mɔtɔ ame 'dɔ kodɔrɔ bici lende timo rɔ Yësu ne, 'dɔ kupö bo gɔmo.

60 Tine bɔ kodɔrɔ bici lende ma bėti ma konzi mɔtɔ ga ako pele lijë o'ja lende ma kodɔrɔ ɔtɔ mo dë du te. Kina rɔ ɲburuɲburu mo na ya ma riyo mɔtɔ ga kako

61 kiya te, “Bɔ nime iya te, bo ëdi ko'bo tiiyëyi rö löbu 'ba Boko'ba yaga kina bo ti ko'ba kileki teyi mi tö'dö dɔ mota.”

62 Kina bɔ dɔ bɔ akumu nima kënyi kititi bo, iya te, “Inza ti dɔ lende kileki mɔtɔ gɔ susu nime ya naga nime këdi ko'dɔ röyi ne?”

63 Tine Yësu uti abo dë. Kina bɔ dɔ bɔ akumu nima kileki kiya zi bo, iya te, “Ulömu röyi di kɔmɔ ma bine ti möyi Boko'ba bɔ dɔ didi, kiya zize ɔdɔ ni na ɲgi rɔ Kurisitö kole 'ba Boko'ba ame koja di mitorɔ ne.”

64 Yësu iya te, “Ni na kiya ë'bi tara. Ne rɔ ma laka mëdi miya ziye, ti ko'jake kole 'ba bilaka lesi 'deni koloma kada mɔtɔ dɔ döri Boko'ba tigo dɔ kiteli këdi kako bëri di mitorɔ ti poli.”

65 Kina ɔdɔ bɔ dɔ bɔ akumu nima kuwö lende nime te yɔ na bo kirica bɔɲɔ ɲgi yaga di rɔ bo, bo iya te, “Uwöke dölü abo nima 'deni? Do'dɔkɔ a mɔtɔ rɔ bɔ kodɔrɔ bici lende rɔ bo dë kpe. Kpe nime pili uwöke dölü abo nima 'deni.

66 Tine wa'di na komerike 'beye gɔmo?”

Lijë iya te, “Bo irasi lende 'deni, bo kölë ngi yaga.”

⁶⁷ Kina lijë koto'bi woro ngi kɔmɔ bo kina komba bo ngi. Ya ma kokɔsɔ bo naga nima ebe tiya mo tégë,

⁶⁸ “Ni Kurisitö, umë te zize, yë na kokɔsɔ yi?”

Kpa Koga 'Ba Pitörö

(MK 14:66-72; LK 22:56-62; YN 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Tine Pitörö ëdi gba mi linɔ yayi. Kina nyiti mɔtɔ ame rɔ bo laja 'ba bo dɔ bo akumu ne kako kiya te, “O'ja ni gbi ti Yësu 'ba Galilaya 'di?”

⁷⁰ Tine Pitörö andi gɔmo di kɔmɔ lijë pili, iya te, “Mikali e'be tɔ nima këddi kiyake ne dë.”

⁷¹ Kina bo kënyi kari yaga kpa reki. Kina nyiti mɔtɔ ame gbi rɔ bo laja yayi ne kako gbi ko'ja bo. Kina lɔko kiya zi ya ama ga yayi ne tégë, “Bo nime bo gbi ti Yësu 'ba Nazareta.”

⁷² Kina bo kileki dɔmo gbi kandi gɔmo kiya te, “Mulömu rɔma, rɔ ma laka mikali bo nima dë.”

⁷³ Kina mbowa 'böwu na ya ma këdi kɔrɔ yayi naga nima kako zi bo, iya te, “Rɔ ma laka ni lépï 'ba bo nima na gbi römöyï kpa nima këddi kilende timo ne na kileme yi 'deni.”

⁷⁴ Tine Pitörö iya te, “Ece mitorɔ ne, mikali bo nima dë.”

Kina gɔngɔ kidapa ngi.

⁷⁵ Kina Pitörö komeri gɔ lende 'ba Yësu tönë ngi, ame bo kiya te, “Gba kinza gɔngɔ kidapa dë ti koga kpëyi gɔma mi mota.” Kina bo kënyi ngi kari kudu rɔ ma kënyë.

27

¹ Molo mi dɔŋbo mo nima na löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni kususu kpenni ngi ro Yesu 'do kupö yaga.

² Kina lijë kudödu bo ngi koto kari zi Pilato turu bo doliŋo 'benni.

Tölë 'Ba Yuda (NDB 1:18-19)

³ Kina odo Yuda bo susu tonë kuwö 'deni kodö kpa Yesu 'deni tupö mo tara tine, bo oto do bo ngi di mi lende kënyë abo nima. Kina bo kari ngi ti girisi 'butë mota tonë kileki zi löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni.

⁴ Bo iya te, “Mo'do lende kënyë 'deni sowa ti tususu bo kinza kirasi oto nime 'do kupö yaga.”

Lijë iya te, “Ama ndobo ze na de kpe, 'beyi na 'deni yayi.”

⁵ Kina Yuda kuli girisi nima ngi beri mi rö löbu 'ba Boko'ba yayi. Kina bo kodö ngi kari kosi mugu bo yaga.

⁶ Löbu 'ba bo akumu ni utö'du girisi nima, tine lijë iya te, “Girisi nime 'deni ro girisi 'ba roma. Inza kpe ro ma laka mi kori 'ba kö'du ki'di ze 'do ti'di mo mi yamo 'ba rö löbu 'ba Boko'ba.”

⁷ Kina odo lijë kote lende mo 'deni korö domo tine, lijë ari kugö nyaka kënyë 'ba bo la'ba motö ngi timo, 'do kedï ro bi 'ba tusu bo löwö teyi.

⁸ Go kö'du mo na 'do kidëki nyaka nima ro nyaka 'ba roma nduwë nbö ko'ja kabate ne.

⁹ Kina me o'do roni 'deni 'do kedï korö wa ma tonë Yeremaya bo kumë lende 'ba Boko'ba kiya ne tara, ame kiya te, “Lijë ogba girisi siliŋbi 'butë

mota ko gɔ ndögö ame bilaka mo ga Yisarele ni kɔɔ 'deni dɔmo 'dɔ kugö bo timo ne.

¹⁰ Kina lijë ki'di kugö nyaka 'ba bɔ la'ba ŋgi timo kɔɔ ame ŋgi Bɔko'ba ki'di kö'du mo zö ne.”

Yësu Ɔɔ Kɔmɔ Pilato
(MK 15:2-5; LK 23:3-5; YN 18:33-38)

¹¹ Tine Yësu ɔɔ 'deni kɔmɔ Pilato turu bɔ dɔliŋɔ yayi. Kina bo kënyi kititi Yësu, iya te, “Ni na ɔ nɛre bɔ dɔliŋɔ 'ba Yudayi?”

Yësu iya te, “Ni na kiya ë'bi tara.”

¹² Kina ɔdɔ löbu 'ba bɔ akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni kebe pele tususu bo tine bo ileki dɔmo dë.

¹³ Kina Pilato kiya te, “Uwö lende naga nime këdi kususu yi timo ne dë?”

¹⁴ Tine Yësu ileki dɔ lende nima dë kɔɔ te. Gɔ kö'du mo na lende mo kigayi Pilato ŋgi.

¹⁵ Römöyi mi kada 'ba karama 'ba Pasaka pili turu bɔ dɔliŋɔ nima ö'bö nduwë tope bilaka kɔɔ yaga di mi maboso ɔ bɔ ame bilaka kiteri 'dɔ koja ne.

¹⁶ Tine mi kada nima yayi bɔ maboso ma dɔ kilëbi mɔɔ kidëki möyi mo ɔ Yësu Baraba ëdi mi maboso yayi.

¹⁷ Kina ɔdɔ tindï kotɔɔ rönni 'deni yayi Pilato ititi lijë, iya te, “Bɔ ma yala na ko'dɔkɔke 'dɔ moja ziye? Yësu Baraba, ala Yësu ame kidëki ɔ Kurisitö ne?”

¹⁸ Römöyi bo ikali ɔ ma laka löbu 'ba Yudayi ni ombi minni ɔ Yësu na ma lijë ki'di közimo zi bo ne.

¹⁹ Kina kota Pilato këdi gba dɔ kitï 'ba burë yayi tine na 'ja abo koja laja ŋgi zi bo, iya te, “Kinza

ko'do a ma koto mato te de zi bo kinza kirasi oto nima, romoyi ti korondo ene nyi onbenbe ma sowa go ko'du abo."

20 Tine lobu 'ba bo akumu ni ti lobu 'ba bilaka ni oco ngi zi tindi naga nima 'do kititi Baraba na 'do kope, tine 'do kupö Yesu yaga.

21 Pilato enyi kititi tindi naga nima 'bowu gbi, iya te, "Di mi longo ya ryo naga nime, bo ma yala na ko'dokoke 'do mope ziye?"

Lije iya te, "Baraba."

22 Pilato iya te, "Ne 'do mo'do wa'di zi Yesu ame kideki ro Kurisitö ne ya?"

Lije pili iya te, "Utöti bo."

23 Tine Pilato ileki kititi, iya te, "Ne lende kenyö wa'di na bo kirasi ya?"

Tine lije ulöri ngi ro ma kembe, iya te, "Utöti bo."

24 Kina odo Pilato kongo lende nima 'deni ngi domo kinza tara tine, za 'do ko'de ayayi, kina bo kogba mini ngi kurögo közi bo timo di komo tindi naga nima. Bo iya te, "Közö ro ma kopo di mi roma bo nime. Omake e'be roye timo."

25 Tindi naga nima pili ileki domo, iya te, "Roma bo koro ka ngi doze gbi do kole ze ga."

26 Kina Pilato kope Baraba ngi zinni. Tine bo i'di komba Yesu ngi ti nyo'bo, bo ki'di zi bo kanya 'do kari kutöti.

Tögö Yesu

(MK 15:16-20; YN 19:2-3)

27 Kina bo kanya naga nima koto Yesu ngi kari mi lijo 'ba turu bo dolijo nima. Kina dotumu 'ba bo kanya kototo rönni ngi pili kuru do bo yayi.

28 Kina lijë kolo bɔŋɔ 'ba rɔ bo ŋɔ yaga lijë kolo bɔŋɔ kasi 'ba ɲere rɔ bo.

29 Kina lijë ko'dɔ kono ŋɔ kɔzɔ a 'ba dɔ ɲere tara kutu'bö dɔ bo. Kina lijë ki'di kulöru közi bo ma dörì. Kina lijë kolɔdɔ bërì kɔmɔ bo tögö bo rɔ laɲa, kiya te, “Mötö ziyi, bɔ dɔliɲɔ 'ba Yudayi.”

30 Lijë oto'bi woro rɔ bo lijë kogba kulöru nima komba dɔ bo timo.

31 Kina ɔdɔ lijë kote tögö bo 'deni rɔ laɲa tine, lijë olɔ bɔŋɔ tönë ŋɔ yaga di rɔ bo na lijë kileki kolo bɔŋɔ ma mɔlo 'ba bo tönë ŋɔ rɔ bo. Kina lijë kari ŋɔ ti bo tutötì bo.

Tutötì Yësu

(MK 15:21-32; LK 23:26-43; YN 19:17-27)

32 Di gɔ kɔri na dönni kondɔsɔ ŋɔ ti bɔ mɔtɔ di Kurënë möyi mo rɔ Simona. Kina bɔ kanya naga nima kutörì bo ŋɔ tombi ŋgëri 'ba tari tutötì Yësu dɔmo nima.

33 Kina lijë kömö ŋɔ gɔ bi mɔtɔ ame kidëki rɔ Gɔlɔgɔta, 'jɔ 'ba lende mo tégë, “Kulöŋbö dɔ.”

34 Kina lijë ki'di layi mɔtɔ kudölö yimo ti wɔwɔ 'ba rɔ kidiki ŋɔ kpa Yësu. Tine ɔdɔ bo kinene 'deni tara bo uwë dë kpe.

35 Kina lijë kutötì bo ŋɔ, lijë koza bɔŋɔ abo ga rɔ gɔ rönni ti tu'du mo ti bödö.

36 Kina lijë koloma ŋɔ yayi toda bo.

37 Lijë i'di akugu ame rɔ susu 'ba rɔ bo ne bi dɔ bo dɔ ŋgëri tɔrɔ yayi, ame kugu 'deni, kiya te, “Yësu ɲere Bɔ Dɔliɲɔ 'Ba Yudayi.”

38 Ya mɔtɔ ga riyö rɔ bɔ akolo utötì gbì ŋgila bo yayi. Mɔtɔ dɔ dörì bo kina mɔtɔ dɔ gali bo.

39 Bilaka ame ga pili këdi kudö kebe gɔ kɔri nima ne ombamba dönni zi bo kiti'ja bo,

⁴⁰ iya te, “Ni bo kiteri titiko rö löbu 'ba Boko'ba 'do kubö kileki teyi mi tö'dö do mota nime, odo kēddi ngi ro kole 'ba Boko'ba olo röyi kēki bēri di do ngēri nima.”

⁴¹ Kina löbu 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni ti löbu 'ba bilaka ni koloma gbī tögö bo ro laña tara.

⁴² Lijē iya te, “Bo omo ya ma laki tine bo ikali dē tomo gbagba bo. Bo na dē ro bo doliño 'ba Yisarele mo tönē? Odo bo kēki 'deni bēri di do ngēri nima ti di'di doze ngi pili go lende abo.

⁴³ Bo i'di do bo 'deni go lende 'ba Boko'ba, bo kiya ro bo tēgē bo kole 'ba Boko'ba na. Ne ti dongoke tone odo Boko'ba ti komo bo ya.”

⁴⁴ Kina gbī tara bo akolo ame pele kutötö ngila bo yayi ne ēnyi gbī kiti'ja bo kozo a nima tara.

Tölē 'Ba Yēsu

(MK 15:33-41; LK 23:44-49; YN 19:28-30)

⁴⁵ Mi zana kada kodoro 'deni tine na mandölu kutu'bö doliño ngi komö nbö ndi kada mota.

⁴⁶ Kina odo ndi kada komö 'deni mota ro mi dokopiyari tine, na Yēsu kapi ngi ro ma kembe, tēgē, “Eli, eli, lama sabakatani.” Ame 'jo 'ba lende mo tēgē, “Boko'ba ma, Boko'ba ma, ola ma 'deni go wa'di ga?”

⁴⁷ Ya moto ga ame kēdi koro yayi ne uwö kö'du ko'do nima, na lijē kiya te, “Bo ēdi kideki Eliya.”

⁴⁸ Kina bo moto kirina ngi kogba lipö kusu mi layi ma ko'ba'ba, kogba kiraki do koloko ki'di kpa bo tēgē 'do bo kunzulu.

⁴⁹ Tine ya moto ga iya te, “Oro te. Ti dongoke odo Eliya ti kako komo bo ya.”

⁵⁰ Kina Yēsu kapi ngi gbi ro ma kembe kina bo kulöku ngi.

⁵¹ Kina bɔngɔ ma koke mi rö löbu 'ba Boko'ba timo tönë kotopa ngi di tɔɔ ɲbö kömö bəri. Doyayi iyaya rönï kina döku ma konzi kitiko ngi.

⁵² Dögö ni unyë rönni ngi ro gböñö kina töku bilaka ma konzi ame ga ro bo ki'di dönni go lende 'ba Boko'ba ne kënyi kɔɔ ngi kididi yaga.

⁵³ Lijë ɔɔ yaga di mi dögö 'bënni ga. Kina ɔɔ Yēsu kɔɔ 'deni di mi tölë tine na lijë kari ngi mi Yerosalema gawo kɔɔ laka tönë, ame bilaka ma konzi ko'ja lijë 'deni di yayi.

⁵⁴ Tine ɔɔ bo do bo kanya naga nima ti bo kanya abo ga ame këdi koda Yēsu yayi ne ko'ja kizikizi nima 'deni tara ti wa ame ga pili ko'do rönï ne tine, lende mo o'de tikere ngi zinni. Lijë iya te, “Ro ma laka bo nime ngi ro kole 'ba Boko'ba.”

⁵⁵ 'Ja ma konzi mɔɔ ga ëdi gbi yayi tonɔ Yēsu di bi kowɔ. Lijë nima na ro ame ga kösö go bo di Galilaya koloma toja laja zi bo ne.

⁵⁶ 'Ja mɔɔ mo ga na ro Mariya Magadala ti Mariya ma 'ba Yakoba ni ti Yesepa gbi ti 'ja mɔɔ ame ro ma 'ba kole 'ba Zebedayo ga ne.

Tusu Yēsu

(MK 15:42-47; LK 23:50-56; YN 19:38-42)

⁵⁷ Mi dɔkɔpiyari 'deni na bo mɔri mɔɔ di Arimataya kömö ngi. Bo nima möyi bo ro Yesepa, bo gbi ro bo kösö go Yēsu.

⁵⁸ Kina bo kari ngi zi Pilato tititi töku Yēsu. Kina Pilato ki'di kö'du mo ngi 'do ki'di töku nima zi Yesepa kombi.

59 Kina bo kogba ngi kolo mi bonjo kanmi ame ro ma la'ja ne.

60 Kina bo koto ngi kari kusu mi ti'börö 'ba tusu töku abo ame bo koga 'deni ro ma la'ja yoki döku ne. Kina bo kululu döku ma löbu ngi kpamo na bo kari abo ngi.

61 Mariya Magadala ni ti Mariya moto mo tönë edi ga koloma ro ma koriya ti kpa ti'börö nima yayi.

62 Kina odo kömö 'deni mi bi kezë moto ame ro kada 'ba ro kindawo ne tine löbu 'ba bo akumu ni ti Parosi ni ototo rönni ngi zi Pilato.

63 Lijë iya te, "Nere, domeri tönë bine bo beti nima kedï gba ti komo bo, bo iya te, 'Mi tö'do do mota ti menyï mado 'böwu di mi tolë.'

64 Kina me ma laka mo ziyi 'do ki'di kö'du mo go koda bi laka di ro dogo nima nbö kömö di potö tö'do do mota, römöyi kinza bo kösö go bo ga kari ku'bögö töku bo ra yaga lijë kebe tiya mo zi bilaka tegë, 'Bo odo 'deni di mi tolë.' Kina odo ko'do röni ngi tara beti ma di yi'böwu nime edi kënyë ngi kebe ma dogba tönë."

65 Pilato iya te, "Ogbake bo kanya kari ki'dike koda bi laka di ro dogo nima kozo ame kikalike tara."

66 Kina lijë kari ngi toda dogo nima laka gbi ti tora go döku 'ba kpamo teyi. Kina lijë ki'di bo kanya ngi gbi yayi toda bi.

28

Todo 'Ba Yesu Di Mi Tole
(MK 16:1-10; LK 24:1-12; YN 20:1-10)

¹ Kina mɔlo mi kano bi 'ba tɔ'dɔ ma dɔndende 'ba di pɔtɔ kada 'ba rɔ kindawo nima na Mariya Magadala ni ti Mariya mɔtɔ mo nima kari ga ŋgɪ tonɔɔ kpa ti'bɔrɔ tɔnɛ.

² Kina tɛgɛ me tondo te yɔ na kizikizi ma kinza kiya ki'di dɔni ŋgɪ. Malayika 'ba Boko'ba ako bɛri di mitɔrɔ, kina kululu dɔku tɔnɛ kpa ti'bɔrɔ nima ne ŋgɪ yaga bo koloma dɔmo.

³ Kinɛ bo ŋgɪ rɔ ma kɔbɔ kɔzɔ tɔrɔ kunyi tara, kina bɔŋɔ 'ba rɔ bo aŋmi ŋgɪ kɔzɔ paro.

⁴ Tikere abo i'di bɔ kanya bɔ kɛdi koda bi naga nima ŋgɪ rɔmo ga kilɛ'di kila'ba bɛri kɔzɔ tɔku.

⁵ Tine malayika nima ilende zi 'ja naga nima, iya te, "Kinza kereke dɛ rɔmɔyi mikali ɛddike rɔ toma Yɛsu tɔnɛ kutɔti ne.

⁶ Bo inza kpe bine, bo ɛnyi 'deni kɔdɔ yaga di mi tɔlɛ ko kɔzɔ ma tɔnɛ bo kiya 'deni mɔlo ne tara. Ako koŋɔke gɔ bi ame ko'ba tɔku bo pa teyi ne.

⁷ Kina arike welo kiyake zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga, iyake te, bo ɛnyi 'deni kɔdɔ yaga di mi tɔlɛ. Kina me bo kɛdi kari 'deni tɔti dɔgba kɔmɔnni mi Galilaya, ti lijɛ kari ko'ja bo 'jaa yayi. Ame na rɔ wa ma 'dɔ miya ziye."

⁸ Kina lijɛ kɛnyi ŋgɪ di kpa ti'bɔrɔ yayi rɔ rikamba gbɪ ti tikere. Tine lijɛ lɔ ti lɔŋɔ na lijɛ kirija ŋgɪ tiya mo zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga.

⁹ Kina tɛgɛ me tondo te yɔ na Yɛsu kondɔsɔ ŋgɪ tinni di gɔ kari yayi. Bo iya te, "Mɔtɔ ziye."

Kina lijɛ kako kinda'ba ndi bo na lijɛ kilɛlu bo ŋgɪ.

10 Tine bo iya te, “Kinza kereke dë. Ari kiyake zi löndö ma ga 'dö lijë kari Galilaya, kina lijë ti ko'ja ma ngi di yayi.”

Tugö Komo Bo Kanya

11 Kina ɔdɔ 'ja naga nima kari ë'bënni 'deni tine na bo kanya ma tönë ga kedi koda bi yayi ne moto ga kënyï ngi kari mi gawo kiyëti go wa naga nima pili ko'do rönï ne zi löbu 'ba bo akumu ni.

12 Kina löbu 'ba bo akumu ni kototo rönni ngi ti löbu 'ba bilaka ni tususu kpënni. Lijë ɔdɔ girisi ngi ro mbëmbë zi bo kanya naga nima

13 kina lijë kusus kpa bo kanya naga nima, iya te, “Arike, ɔdɔ boto kititi ye iyake te, bo kösö go bo ga na kako ku'bögö töku bo ro mi korondo ko'ja tö'dö kinda'ba ye 'deni.

14 Kina ɔdɔ kiya te lëbi mo kômö kozo a nime te mbili Pilato, ti diyëyi kpa lende nima ngi ko'do ɔdɔ dë kpe ziye.”

15 Kina bo kanya naga nima kogba girisi tönë ngi lijë kari ko'do kozo ame kiya 'deni zinni ne tara. Go kö'du mo na lende nime kedi gba nduwë kilëbi mi löngö Yudayi ko'ja kabate ne.

Yësu Ileme Ro Bo Zi Bo Kösö Go Bo Ga

(MK 16:14-18; LK 24:36-49; YN 20:19-23; NDB 1:6-8)

16 Kina bo kösö go Yësu ma 'butë dookoto naga nima kënyï ngi kari do doku tönë mi Galilaya go bi ma Yësu kiya zinni tari teyi.

17 Kina ɔdɔ lijë ko'ja bo 'deni tine, lijë ilëlu bo ngi. Tine pele lende nima gba ro ma kilikö do ya moto ga.

18 Kina Yësu kese ɲɔsi kiya te, “Boko'ba i'di közi kakpa pili 'ba mitoro ti 'ba dɔyayi 'deni zö.

19 Kina arike ti ki'dike do kupö bilaka 'ba doliŋo nime pili kedi ro bo kösö goma. O'doke bapatisi dönni mi möyi 'bu ma Boko'ba gbi ti kole ti Nyi Koto Laka.

20 Iyandike lijë tuwö do wa ame ga pili mose gomo 'deni ziye ne. Kina ti mö'bö ɲgi tiye ɲbö mi kada ma ɲburunburu 'ba doliŋo.”

Jur Mödö
Jur Modo: Ndose Kodo Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tодо
to Lömu La'ja 'Ba Yösu Kurisito Nere Ze New
Testament+

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Jur Mödö

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source
files dated 26 Apr 2025

4cdbc69b-5207-55d8-8df2-e743cba8dc07